...NA SARUNAS

Ko tu saki? Ak nē, par to es neko nezinu. O, nē. Kopš mēnešiem es ne... esmu nekā lasījusi, burtiski kopš mēnešiem nekā. Es nezinu, kur laiks paliek, es tiešām to nezinu. Lusī, klau, vai tu esi pavisam droša, ka rīt pusdienlaikā esi brīva? Ja tu esi nodomājusi ko citu, saki man droši, pamēģināsim kādu citu reizi. Jauki, tad pie Millera pulksten — o, vai tu zini mazo tējnīcu 47. ielā? Man šķiet, ka tā ir starp parka un Medisona aveniju, ielas — pag' — jā, ielas kreisajā pusē. Vienos es būšu tur, vai katrā ziņā vienos trisdes... mit — tas ir burvīgs lokāls —, un ja es būšu tur pirmā, aizņemšu galdiņu, un tu dari tāpat, ja gadījumā tu esi pirmā. Bet vienos man būtu tur jābūt. Mana satikšanās ir pus... vienos, un tā prasīs varbūt tikai da... žas minūtes. Iespējams, ka būšu tur jau pirms viena, bet noteikti ce... turksni pēc vieniem un pilnīgi droši līdz pusdiviem ...

Tātad jauki. Teiksim, pēc vieniem pie Millera — nē! Kur gan ir mana galva! Mēs taču teicām, ka tas ir par pilnu, vai nē? Varbūt tu labāk gribētu iet tur. Bet mazā tējnīca ir ļoti debešķīga. Nu labi, es tikpat labprāt eju pie Millera, tas taču ir vienalga, galvenais, ka es tevi redzu. Man tik daudz tev ko stāstīt! Šīs īsās telefona sarunas ir tik, — nu, tik, nenozīmīgas, ko gan te varu pa... teikt. Tu jau zini, ko es domāju ... Norunāts. Tātad pie Millera. Un ja mums tur nepatiks, tad taču mēs katrā laikā varam aiziet citur ... Labi. Jauki. Tad pulksten — ak, Lusī, lūdzu, iesim tomēr labāk tēj... nīcā, — tur ir mierīgāk ... Smalki! Es tā priecājos par tevi, Lusī. Līdz rītdienai. Tējnīcā, tas ir 47. ielā, starp Parka un Medisona aveniju, ielas kreisajā pusē, dzirdi, kreisajā!

Tātad rīt pēc vieniem. Tas ir tre... dien ... K—o—o? Rīt ir otrdien!... Ko tu saki! Ak debess, debess! Es domāju, ka rīt ir trešdiena. Man ļoti žēl, Lusī, bet ja rīt ir otrdiena, tad man nav iespējams ar tevi satikties. Otrdienai man jau pusdienošana sa... runāta — jau kopš nedēļām, un es tik daudz reižu to esmu atlikusi, ka vairs nevaru ... Kā? Tu nevari trešdien? Cik žēl! Nu, tad kādu citu reizi. Piezvani man. Mājās es esmu vienmēr visu pēcpusdienu līdz pus... sešiem, pēc tam man jāiet uz pilsē... tu... Jā... Tā, es esmu tik priecīga, ka varēju ar tevi mazliet papļāpāties. Uz redzēšanos drīz!... Ko? Nē, drīz ar „d", kā direktors. Jā, drīz. Ak, Lusī... Atā, atā!..."

VAROŅI PĒC PAVĒLES

Ja totālitārā valsts ar nāves sodu draudiem spiež kuņu katru vei... varoņdarbus, kurus kādreiz gļēvi... uzņemties brīvprātīgi, lai iegūtu ne... mirstību, — kas tad lai vairs atšķir drošsiržus no gļēvuļiem?

Žoržs Bernanos

Krustvārdu mīkla

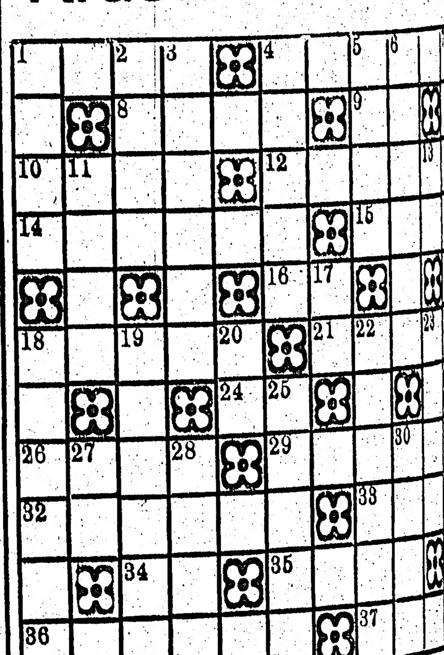

Līmeniski: 1. Putns. 4. Rada... Varone Jāņa Sārta romānā „Dru... san". 9. Elements. 10. Zivis. ... Raitas. 14. Sportot. 15. Mēbeles. ... Vietniekvārds. 18. Lēna. 21. Ve... paņēmiens. 24. Prepozīcija. 26. S... mības. 29. Ģerboņi. 32. Paraugs. ... Burts. 34. Elements. 35. Spieķis. ... Vīrieša vārds. 37. Mašīnu daļas.

Stateniski: 1. Izaugums. 2. Au... 3. Kursīvas. 4. Slavens dzejnieks ... Latviešu rakstnieks. 6. Dabas pa... dība. 7. Trimda. 11. Upe Vācijā. ... Elements. 17. Pazīstams saīsinā... 18. Termins volejbolā. 19. Uzkod... 20. Prepozīcija. 22. Naudas vien... 23. Ģeometrisks ķermenis. 25. Ie... ņu skaņradis. 27. Nots. 28. Pa... 30. Celtnes. 31. Pareizs.

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Ieva. 4. S... 8. Akra. 9. Un. 10. Naba. 12. No... 14. Spānis. 15. Asas. 16. Ek! 18. ... sa. 21. Āksts. 24. Sm (samarijs) ... Lobe. 29. Ekrāni. 32. Upuris ... Āzēt. 34. Sc (skandijs). 35. Lī... Siseņi. 37. Asja. — Stateniski: 1. Ions. 2. Vaba. 3. Akants. 4. S... 5. Rūta. 6. Inesis. 7. Stāsts. 11. ... 13. Ka. 17. Kā? 18. Velūrs. 19. ... buss. 20. As (arsēns). 22. Karas... Tīne. 25. Mesli. 27. Op. 28. Ēn... Āzis. 31. It kā.

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorization Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kárlis Rabács, DP Camp Kleinkötz near Günzburg. Printer: „Schwäb. Volksblatt" Günzbg./D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation 4000. Published twice weekly.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 25 (130)
Piektdien, 1948. g. 2. aprīlī
Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenbergs, A. Šmits. Adrese: Günzburg/Donau, „Latvija". — Tālruņi: apg. 84, red. 50, spiest. 92.

Padomju iestādes Berlīnē ierobežo sabiedroto satiksmi

Pie krievu joslas robežām aizturēti sabiedroto militārie vilcieni

ANGĻI UN AMERIKĀŅI ATSAKĀS PAKĻAUTIES KRIEVU KONTROLEI

Padomju virspavēlnieks Vācijā otrdien pēkšņi ar notu paziņojis trīs rietumvalstu virspavēlniekiem, ka, sākot ar 1. aprīļa pusnakti, padomju karaspēkam uzdots pastiprināti kontrolēt visu preču un pasažieru transitsatiksmi no Berlīnes cauri krievu joslai uz Vācijas rietumjoslām. Jaunais krievu rīkojums attiecināts arī uz sabiedroto militāro personālu, kam arī vajadzīgas īpašas transitvīzas jeb padomju iestāžu atzīmes uz dokumentiem. Trīs rietumvalstu virspavēlnieki vakarrīt iesniedza atbildi krievu virspavēlniekam, kurā apstrīd krievu iestāžu tiesības šādai rīcībai, kas ir pret Potsdamas nolīgumu. Pie krievu joslas robežas tomēr naktī uz ceturtdienu aizturēti vairāki angļu un amerikāņu vilcieni, bet angļu un amerikāņu armijas locekļi atteikušies pakļauties krievu kontrolei.

Trešdien angļu virspavēlnieka vietnieks paziņoja, ka neatzīst krievu tiesības ar vienpusīgu aktu ierobežot satiksmi uz rietumjoslām un kontrolēt angļu armijas locekļus, un pieprasīja rīkojuma izpildīšanu atlikt uz 15 dienām, lai jautājumu varētu apspriest. Trešdien pie Berlīnes robežām aizturēja un nosūtīja atpakaļ vairākus angļu militāros automobiļus, jo braucējiem nebija braukšanas dokumentu tulkojumi krievu valodā. Krievu rīkojums paredz visu pasažieru bagāžas kontroli, kā arī vispār visas preču satiksmes kontroli, kaut gan Potsdamas līgumā paredzēts „koridors" sabiedroto brīvai satiksmei ar savām joslām.

Naktī uz ceturtdienu angļu un amerikāņu militārie vilcieni no Berlīnes un uz Berlīni devās ceļā pēc parastā saraksta, bet krievu armijas iestādes tos aizturēja pie krievu joslas robežas. Kāda angļu vilciena vāciešu vagonu izkontrolēja, angļu kareivjiem klāt esot, bet paši angļi atteicās kontrolei pakļauties. Amerikāņu vilcienā krievu personālu vispār neielaida. Berlīnē izkontrolēta arī kāda angļu lidmašīna, kas pl. 1 naktī gribējusi doties ceļā. Aizturētie angļu vilcieni vēlāk devās atpakaļ; angļu iestādes Berlīnē vakar paskaidroja, ka vilcienu satiksmi caur krievu joslu pagaidām pārtrauc, pārejot uz pastiprinātu gaisa satiksmi. Aizturētais amerikāņu Frankfurtes—Berlīnes ātrvilciens vakar pēcpusdienā atgriezās Frankfurtē. Tā pasažierus Berlīnē pārvedīšot ar lidmašīnām.

Angļu un amerikāņu militārie virspavēlnieki iesnieguši padomju iestādēm kopīgu protesta notu par sabiedroto satiksmes ierobežošanu.

Angļu virspavēlnieks ģenerālis Robertsons trešdien Berlīnē paskaidrojis, ka vēl arvien esot iespējams panākt Vācijas jautājumā saprašanos visu četru okupācijas valstu starpā, bet gan vienīgi, ja krievi principā groza savu nostāju. Rietumi jau piekāpušies daudzās lietās, bet vienā lietā tie nevarot piekāpties — pieļaut, ka Vācijai uzspiež komūnismu. Ja nav iespējams izveidot vācu valdību visas Vācijas mērogā, tad to esot pamats darīt Rietumvācijai.

Vakar Frankfurtē turpinājās trešdien sāktās angļu un amerikāņu okupācijas iestāžu un apvienotās joslas

(Beigas 7. lpp.)

Slepenība somu sarunās Maskavā

PADOMJU PRESE SĀK NERVU KAŖU PRET ZVIEDRIJU UN NORVĒĢIJU

Speciāls somu delegācijas kurjērs trešdien ieradās no Maskavas Helsinkos ar ziņojumu par sarunām Kremlī, kas turpinājušās visas svētku dienas, bet par kurām līdz šim nav publicēts neviens oficiāls komunikē. Tūlīt pēc kurjēra ierašanās Somijas valsts prezidents Pasikivi sasauca ārkārtēju ministru kabineta sēdi, bet pēc tam apspriedās arī ar parlamenta frakciju vadītājiem. Arī par šīm sarunām nekas oficiāls nav ziņots, bet, pēc Reutera informācijas, Maskavas sarunās esot radušās grūtības par spīti tam, ka nedēļas sākumā gandrīz visas pasaules aģentūras paregoja somu-padomju līguma parakstīšanu jau nedēļas beigās.

Domstarpības, pēc BBC ziņām, jopojām radot somu nostāja, ka Somija pati gribot izšķirt jautājumu, vai tā apdraudēta vai nē, pati aizsargāties un pieņemt padomju militāru palīdzību tikai tādā gadījumā, ja somi paši šo palīdzību lūgtu. Domstarpības esot arī par līguma ilgumu — somi gribot slēgt to uz 10, bet Kremlis uz 20 gadiem. Pēc tā paša avota ziņām, somu politiķi tomēr vienprātīgi atzīstot, ka saspīlējuma radīšana pašreizējā situācijā nebūtu vēlama, un jau spriežot pat par Pasikivi atkāpšanos, ja ar to varētu uzlabot attiecības ar Padomju Savienību.

Starplaikā padomju prese nepārprotami ievadījusi „nervu karu" pret Skandinavijas valstīm. Vispirms „Izvestija" pārmeta norvēģu labā spārna partijām, ka tās „izpārdod Norvēģiju ASV". Laikraksta komentātors apgalvoja, ka norvēģi plānojot plašā mēroga bruņošanas programmu saskaņā ar amerikāņiem un angļiem un paredzot arī Špicbergenu salu nodošanu amerikāņu aviācijas rīcībā. Tūlīt pēc tam padomju armijas un flotes oficiozi tikpat asi uzbruka Zviedrijas bruņoto spēku virspavēlniekam ģen. Jungam, kas gatavojot lidlaukus un bazes amerikāņu lidmašīnām un izplētņu lēcējiem Zviedrijā.

„New York Times", komentējot padomju preses atkārtotos uzbrukumus Zviedrijai un Norvēģijai, izsakās, ka tie liecinot par pašu padomju bailēm. ASV bruņoto spēku stiprināšana un Rietumeiropas savienības radīšana mudinot Padomju Savienību uz jauniem un izmisīgiem soļiem, lai izrautu Skandinavijas valstis un Italiju no demokratisko valstu kopības.

Pēc Reutera informācijas, Zviedrijas aizsardzības ministrs Vaugts pieņēmis bruņošanās piecgades plānu, kas paredz zviedru aviācijas personāla divkāršošanu, kamēr virspavēlnieks Jungs no jauna pieprasījis stiprāku nocietinājumu būvi un armijas skaitlisku palielināšanu. Vaugts preses konferencē apstiprinājis ziņas, ka Zviedrija jau ilgāku laiku eksperimentē ar no tālienes vadītiem šāviņiem.

„Daily Mail" plašākā rakstā par Zviedrijas stāvokli starp citu aizrāda, ka vienīgajai bruņošanās ieroču rūpnīcai Skandinavijā — Bofora fabrikai — trūkstot izejvielu, kas izlietotas, lai ražotu citus Padomju Savienībai pārdodamus ražojumus. Bet tagad zviedri esot nolēmuši darīt visu, lai apmainītu savas armijas novecojušos, pa lielākai daļai vācu ražotos ieročus pret modernākiem kaujas līdzekļiem. Lidmašīnas jau ilgāku laiku ievestas no Anglijas. Zviedru flotei piederot divi vismodernākie kreiseri pasaulē, daži mo-

(Beigas 7. lpp.)

Žīdiem Jeruzalemē draud bads

ARABI GRIB UZSPRIDZINĀT JERUZALEMES ŪDENSVADU

Arabi sākuši jaunu kaŗa veidu pret Palestīnas žīdiem un „Daily Mail" speciālkorespondents raksta, ka „Jeruzaleme pārvērtusies par žīdu Tobruku". Tāpat kā savā laikā angļiem bija jāpamet Tobrukas cietoksnis tikai pārtikas trūkuma dēļ, arī žīdiem tagad draud briesmas zaudēt savas pozicijas Jeruzalemē tāpēc, ka tie vairs nespēj salauzt arabu blokādi ap pilsētu.

No auglīgajiem piekrastes apgabaliem un Telavivas un Haifas ostām uz Jeruzalemi iet tikai viens ceļš, pa kuŗu iespējams piegādāt pārtiku Jeruzalemei. Šis ceļš vijas pa dziļu un stāvu aizu, kur arabu snaipeŗiem ideālas slēptuves, un priekšsvētku nedēļā žīdiem izdevies iebraukt Jeruzalemē tikai trīs smago automobiļu konvojus. Šai operācijā viņi zaudējuši 44 smagos auto. Paši žīdi atzīst, ka tādā veidā drīz pienāks laiks, kad 90.000 žīdu Jeruzalemes vecpilsētā būs bads. Jau tagad pārtikas devas žīdu kvartālos ļoti ierobežotas, lai gan dažus namus tālāk arabi ēd, cik patīk. Par vēl bīstamāku uzskata arabu draudu uzspridzināt Jeruzalemes ūdensvadu, jo arabu pilsētas daļās esot pietiekami daudz aku, kamēr žīdiem tādu neesot. Arabi apsveŗot arī iespēju ne vien bloķēt, bet pat pilnīgi saspridzināt un sapostīt ceļu uz Telavivu.

Kamēr Jeruzalemes žīdi badojas, un visā Palestīnā turpina spridzināt namus, dzelzceļus un automobiļus, ASV pirmdien Drošības padomē ierosināja uzaicināt žīdus un arabus noslēgt pamieru un sasaukt ārkārtēju UN pilnsapulci, lai no jauna pārrunātu Palestīnas problēmu.

Arabi jau pasteigušies paziņot, ka nepiekritīs pamieram, ja UN pirms tam neatteiksies no Palestīnas dalīšanas plāna, bet žīdi atkal paziņojuši, ka nepiekritīs pamieram, ja UN pirms tam nepaziņos, ka Palestīnu tomēr dalīs. Bez tam žīdi ierosinājuši, lai UN nosūta uz Palestīnu 10.000 dāņu un norvēģu kaŗavīru, kas tagad atrodas angļu okupācijas joslā Vācijā. Žīdi vēlas, lai šie skandinavi uzņemtos starptautiskās policijas uzdevumus Palestīnā pēc angļu mandāta izbeigšanās 15. maijā.

DM, NYHT

Kamēr lielvalstis vēl turpina spriest par Palestīnu, „Svētajā zemē" terrors pieaug; attēlā Jeruzalemes iela pēc sprādziena, kurā nonāvēja 54 personas. „Newsweek"

Trumena vēstnieks dodas pie Franko

Vašingtonā spriež par ieroču aizdošanu Rietumeiropai

„KONFLIKTU NOBEIGTU DAŽI BRIESMĪGI TRIECIENI CĪŅAS SĀKUMĀ"

ASV kongress ar lielu balsu vairākumu pieņēmis papildinājumu pie likuma par palīdzību Eiropas atjaunošanai, kas atļauj iesaistīt Maršala plānā arī Spāniju. Šī ziņa laikrakstos pilnīgi aizēno vēsti, ka tai pašā sēdē kongress pieņēmis galīgā veidā likumu par palīdzību Eiropai 6.205 milj. dolaru apmērā. Likums tagad galīgi jāpieņem kongresa un senāta kopsēdē. Paredo, ka vispārējo likumu par palīdzību Eiropai kopsēdē daudz vairs neapstrīdēs, kurpretim paredz, ka klauzula par Spānijas iekļaušanu var atdurties uz ļoti nopietnu pretestību ne vien no senāta, bet arī no ASV valdības puses un vēl jo vairāk no 16 „Maršala plāna valstu" valdībām. Pašā Spānijā, protams, ļaudis gavilē, un gaviles vēl pavairojusi ziņa, ka uz Madridi devies prezidenta Trumena personīgais pārstāvis pie Vatikana Teilors. Pieņem, ka viņš runās ar Franko par Maršala plāna iedzīvināšanu Spānijā.

Kongresa debatēs papildinājuma aizstāvji norādīja, ka Spānija esot ievērojamākais pretkomūnisma vilnis Eiropā. To pašu apgalvoja arī Franko, kas dažas dienas pirms nobalsošanas ASV kongresā lielā runā paziņoja, ka pienākšot diena, kad tie, kas apvaino Spāniju, atradīsies ierakumos kopā ar spāniešiem. Tuluzā noticis spāņu trimdas sociālistu kongress, kas pilnvarojis sociālistu partijas labā spārna priekšsēdi Prieto ievadīt sarunas ar spāņu monarchistiem par spāņu trimdas pagaidu valdības dibināšanu bez komūnistu līdzdalības.

ASV kongress Lieldienu laikā bez tam pieņēmis likumu par 55 milj. dolaru papildu atbalstu Francijai, Italijai un Austrijai, kā arī piešķīris 332 milj. dolaru militāriem papildu izdevumiem — atombumbas izveidošanai, militāru bažu būvēm Aļaskā uc.

„Daily Mail" ziņo, ka Vašingtonas vadošie darbinieki sākuši spriest par iespēju atjaunot kaŗa laika ieroču aizdošanas līgumus un piegādāt ieročus un kaŗa materiālus Anglijai, Francijai un citām Rietumeiropas zemēm. Lai gan oficiāli par šo iespēju neviens neizsakoties, speciālisti domājot, ka tas varētu būt nākošais solis komūnisma apkaŗošanai pēc tam, kad būs panākta pašu ASV militārā spēka pastiprināšana. ASV valdība negribot ierosināt ieroču aizdošanas likuma atjaunošanu, iekāms kongress nebūšot pieņēmis likumu par kaŗa klausību ASV, jo baidoties, ka jaunais ierosinājums varētu kārdināt kongresa locekļus atteikties no obligātas kaŗa klausības atjaunošanas pašu mājās.

Visvairāk Vašingtonā runājot par ieroču aizdošanu Francijai, kuŗa varētu uzstādīt 650.000 vīru lielu armiju, bet pati nespēj apgādāt to ar labiem ieročiem. Francija jau esot ierosinājusi ieroču aizņemšanos no ASV, bet sīkāk par to varēšot runāt pēc Rietumu savienības militāro klauzulu sīkākas izstrādāšanas. Šo klauzulu izstrādāšanai angļu ģenerālštāba priekšnieks ģen. Montgomerijs šinīs dienās ieradies Briselē.

„Daily Mail" ziņo arī par kādu vēl neapstiprinātu plānu paplašināt angļu aviāciju ar amerikāņu lidmašīnām, bet angļu lidotājiem, lai izveidotu visstiprāko gaisa floti Eiropā.

Daudz ievērības izpelnījies arī papildinājums pie likuma par palīdzību Eiropai, kas paredz, ka valdībai nav tiesību atbalstīt zemes, kas neiekļaujas Maršala plānā. Ar lielu vairākumu pieņemts noteikums, ka valdība var aizliegt jebkādu preču izvešanu uz Padomju Savienību vai tās satelītu zemēm, ja „tas neatbilst ASV interesēm."

Vācijas franču joslā iznākošais laikraksts „Nouvelles de France" 25./26. marta numurā sniedza ziņojumu no Vašingtonas „labi informētām aprindām", ka bruņota konflikta gadījumā esot nodomāts izmantot atombumbu ASV un to valstu labā, kas nostājušās to pusē. Bumbu gan nemestu tādās territorijās, ko ieņēmis uzbrucējs. Šinīs aprindās Vašingtonā vispār daudz runājot par atombumbas izlietošanu, un tur valdot droša pārliecība, ka amerikāņu virspavēlniecība mēģināšot aizkavēt cīņas izplešanos un sadalīšanos pa daudzām vietām, kā tas bijis pirms Hirošimas. Tagad akcijas mērķis būšot iznīcināt pretinieka militāro un politisko spēku, un šī mērķa sasniegšanai tikšot koncentrēti visi spēki.

Šinī sakarībā laikraksts piemin arī ģenerāļa Eizenhauera pēdējo ziņojumu aizsardzības ministrijai, kurā agrākais virspavēlnieks Eiropā neizslēdz varbūtību, ka eventuālu konfliktu ātri nobeigtu „daži briesmīgi trieciení pašā cīņas sākumā". Eizenhauers vēl piebildis, ka kājnieki sāktu rīkoties tikai tad, ja šīs stratēģijas rezultāti nebūtu pietiekami.

Ziņojot par prezidenta Trumena jauno slepeno apspriedi ar armijas, aviācijas un flotes ministru, „Nouvelles de France" min, ka pusotras stundas ilgajā apspriedē pārrunāti dažādi valsts aizsardzības jautājumi. Bez tam esot aplēstas papildu kredītu summas, kuŗas Trumens grib prasīt kongresam. Šīs summas sasniegšot 8—10 miljardu dolaru, papildus jau paredzētajiem 11 miljardiem.

ASV flotes aviācijas rezervju šefs, kontradmirālis Vaitheds Kalifornijā paskaidrojis, ka ASV rīcībā esot sagatavoti pāri par 50 lidmašīnu bazes kuģu.

„New York Herald Tribune" ziņo, ka kongresa locekļi dzīvi apspriež ierosinājumu, kas nosaukts par „projektu X". Tas paredz lielāku summu — ne mazāk kā 10 milj. dolaru — nodošanu ārlietu ministrijas rīcībā bez oficiāliem norēķiniem, lai šos līdzekļus varētu izmantot „pagrīdes kaŗam ar komūnismu" resp. tādu organizāciju un personu atbalstīšanai padomju satelītu zemēs, kas aktīvi pretojas komūnismam. Vajadzības gadījumā ar šiem līdzekļiem varētu atbalstīt komūnistu pretiniekus arī tādās zemēs, kas nav aiz dzelzs aizkara.

No visiem Lieldienu laika militārajiem ziņojumiem vislielāko sensāciju radījis ASV flotes ministra Sullivana vēstījums, ka ASV piekrastē manītas svešas zemūdenes, kas „nepieder nevienai zemei šaipus dzelzs aizkara". Padomju aģentūra TASS noliegusi, ka tās varētu būt padomju zemūdenes, un nosauc visu ziņojumu par jaunu apmelošanas paņēmienu.

NYHT, DM, BBC

Rumānijas vēlēšanās uzvar „tautas fronte"

Pirmās Rumānijas republikas satversmes sapulces vēlēšanās svētdien, kā jau varēja paredzēt, uzvarējusi „demokratiskā tautas fronte", iegūdama gandrīz 7 miljonus balsu jeb 90,8% no visām 7,7 milj. nodotajām balsīm. Piedalīšanās vēlēšanās bijusi 91%. No 414 satversmes sapulces deputātu vietām ministru prezidenta Grozas vadītā „demokratiskā tautas fronte" iegūs 405 vietas, nacionālo liberāļu partija 7 un demokratiskā strādnieku partija 2 vietas. Vēlēšanas Bukarestā noritējušas mierīgi. Jaunievēlētajai satversmes sapulcei būs jāizstrādā jaunā Rumānijas satversme.

Rumānijas ārlietu ministre Pauke re kādā runā izteikusies, ka ASV atbalstot rumāņu reakciju ar ekskarali Michailu priekšgalā. Pret Michailu Ņujorkā esot plānots atentāts, ziņoja amerikāņu prese. Viņa apsardzība pastiprināta un viņu no Vašingtonas pārcelšot uz citu, drošāku vietu. Pa uzturēšanās laiku ASV par ekskarala drošību rūpēsies ārlietu ministrija.

NYHT, DM

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 25 (130) 1948. g. 2. aprīlī
Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

PIE ATVĒRTĀM DURVĪM

Vecā paruna māca, ka tas, kas grasi netaupot arī pie dāldera netiekot. Un ir arī tā, ka dālderа vērtība neizteicas tikai grašu summā, bet šī summa rada arī pavisam jaunu, vienīgi dālderim raksturīgu svaru, ko tas iegūst tikai grašus kopā saliekot.

Šī paruna nevilšus nāk prātā piedomājot pie mūsu trimdas spēku sadarbības un apvienošanās centieniem un sarunām, kuŗām vajadzēja divi gadu, lai nāktu atziņa par dāldera īsto svaru. Un kad šī atziņa bija sakustējusies, tad tai līdzi nāca arī aktivitāte par visu to trimdas spēku sakausēšanu, kas līdz šim parādījuši gribu un spēju pozitīvai rīcībai kopēja mērķa virzienā. Vēl vairāk, sarunas, kas pašā pēdējā laikā notikušas Latviešu centrālās padomes pilnvarotiem ar Latviešu organizāciju apvienības prezidiju, parādījušas, ka nepastāv nekādi tādi nopietni principiālas dabas šķēršļi, kas varētu kavēt visiem trimdas grupējumiem un visām organizācijām sadoties rokās un turpmāk strādāt sadarbīgā, kopīgu spēku izraisītā apvienībā tautas pamattiesību nodrošināšanai.

Ziņojums par sadarbības sarunu līdzšinējo gaitu vēsta, ka vienošanās panākta arī par Latviešu CP, Latvijas CP un karavīru pārstāvju skaitu jaunajā kopējā organizācijā — Latviešu Nacionālā apvienībā, bet vienošanās vēl nav panākta par pārējo trimdas organizāciju pārstāvību apvienībā. Šī jautājuma izlemšana atstāta LCP ārkārtējai 8. aprīļa sesijai un LOA 10. aprīļa konferencei.

Ja mēs nebūtu pārliecināti par visu mūsu trimdas organizāciju un pārstāvību patieso sadarbības gribu, tad te būtu vieta šaubām, vai apvienošanās jautājums par jaunu nedraud iestrēgt pusceļā, t. i., ka apvienošanās gan ietvertu lielāko daļu mūsu trimdas spēku, bet ne visus spēkus. Tādā gadījumā gan būtu panākts zināms mūsu pašu spēku saliedējums, taču ne tik aptverošs un ne tādā kāpinājumā, kā tas vēlams un iespējams. Dālderis joprojām nebūtu ieguvis savu specifisko svaru, lai arī mēs ar to jau rīkotos kā ar īstu dālderi.

Taču šis jautājums šķiet tik skaidrs, ka te bažām nedrīkstētu būt vietas. Tikai auša vai pārgudrinieks atteiktos kaut no viena procenta pieejamas enerģijas darbam, kas prasa visus iespējamos spēka avotus. Tam vajadzētu būt īsredzīgam, kas tādam pasākumam, kas prasa maksimālo tautas garīgo enerģiju mēģinātu nevis bazi paplašināt, bet tīši to ierobežot vai pat sašaurināt. Nav tāpēc domājams, ka LCP sesija vai LOA konference, šos jautājumus apspriežot, vēlētos tos izlemt no kāda cita viedokļa, kā vien no lietderības un Latviešu Nacionālās Apvienības statūtos rakstīto mērķu viedokļa. Bet šie mērķi diktē turēt acu priekšā nevis kādas aritmētiskas formulas, nevis skaitļus, bet iespējami plašu bazi, visu iespējamo pozitīvo spēku izpausmes kāpinājumu.

Ar kādas atsevišķas grupas vai organizācijas atstumšanu, ja vien tā ir parādījusi gribu un spēju kopēju mērķu virzienā pozitīvi darboties, nekādā ziņā nebūs gūts stiprinājums. Ne velti sūtnis K. Zariņš, rakstīdams par mūsu sabiedriskās dzīves jautājumiem, saka: „Mans uzskats vienmēr ir bijis, ka mums vajadzīgs viens vienots centrs, bet tam patiesi arī jābūt vienotam centram un tādam, kas stiprina, nevis vājina. Mums ir vajadzīgs centrs, kas apvieno visus, kā jaunos tā vecos."

Bet ne tikai par tiem spēkiem jādomā, kas še Vācijā mums atrodas it kā degungalā. Mēs esam pārliecināti, ka LCP sesija un LOA konference Latviešu Nacionālās Apvienības jautājumu izlems ne vien tā, ka tajā patiesas sadarbības garā kā viena darba darītāji ar līdzīgiem pienākumiem, ar līdzīgu atbildību un līdzīgām tiesībām, atbilstoši savai nozīmei un iespējām varēs piedalīties ne vien visi pozitīvie šejienes spēki, bet ka to varēs darīt arī tie latvieši, kas atrodas citās zemēs. Mērķis visiem ir viens un lielais darbs aicina visus. Durvīm uz to jābūt atvērtām kā tuviem, tā tāliem, kā veciem, tā jauniem, kā „lielajiem", tā „mazajiem". Nekāda aritmētika jauno centru nepacels spēkā, bet gan sadarbības gars, kopīgums, visu pozitīvo spēku sirdsapziņīgs izraisījums. Tajā saliedētas atsevišķas straumes kļūs par plūdumu, kas vilks pie sevis un tā mūsu tautas dālderis iegūs savu īsto spožumu un svaru.

— a b a —

Neviena valsts nevar uzņemt visus DP

ILŪZIJAS UN ĪSTENĪBA PAR IZCEĻOŠANAS IESPĒJĀM

Preses īstais uzdevums ir nevis nosodīt vai slavināt, bet gan konstatēt faktus. Un apmeklējot veselu rindu latviešu nometņu Ansbachas apgabalā, varēja konstatēt visur vienu — nometņu iemītniekiem galvenā interese šobrīd veltīta izceļošanas jautājumam. Saņemot laikrakstus, lasītāji vispirms tver ziņas par izceļošanu, pie kam lasa nevis virsrakstus par „milzīgajām" izceļošanas iespējām, kas mūs visus gaida, ja . . ., bet meklē gan aizbraukušo vēstules par turienes apstākļiem un tīri tehniskajām ziņām par katram vēlamo zemi. Informācija par latviešu organizāciju mēģinājumiem apvienoties, interesē nedaudzus. Vislabāk to raksturoja kāds skolotājs Valkas nometnē, norādot, ka „kungiem vajadzētu vispirms vienoties un tad tikai to pateikt". Ar to bija izteikta tautiešu nepatika par daudzajām anspriedēm un raksturota visu vēlēšanās, lai vienošanās reiz notiktu un varētu sākt darbu darīt.

Audzināšanā jau sen ir atzīts, ka ar noliegšanu vien var panākt maz. Mūsu centrālās iestādes diemžēl līdz šim gan allaž ir teikušas, ko nevajadzētu darīt, bet maz devušas pozitīvu ieteikumu. Piem., mudinājums izceļot uz Angliju ir nereāls jau tāpēc vien, ka skar tikai vieniniekus. Izņemot cerības, ka ASV vai Kanāda reiz mums atvērs durvis, nekā cita pozitīva arī nav bijis.

Pašreiz nometņu iemītnieki atkal ir neskaidrībā, ko darīt un kam ļsti ticēt. Jau kopš mēnešiem laikraksti ir ziņojuši, ka šogad sagaidāmi grozījumi ASV emigrācijas likumā. Daudzi, ļoti daudzi savus izceļošanas plānus tad arī balstīja uz šīm cerībām. Bet tagad no IRO aprindām norāda, ka šogad zūd izredzes plašākai izceļošanai uz ASV vai Kanādu. Esot iespējams, ka pārgrozījumi imigrācijas likumā dienas gaismu ieraudzīšot tikai nākamā gadā. Kas notiks līdz tam?

Ansbachas apgabalā vai nu pastāvīgi jeb ar pārtraukumiem darbojās Anglijas, Francijas, Beļģijas, Holandes, Austrālijas un Venecuelas komisijas, kas visas atrodas Ambergas transita nometnēs. Kopš dažiem mēnešiem aizbraukusi un nav atgriezusies Kanādas komisija.

Priekš dažām nedēļām Ambergā ieradās Austrālijas komisija. Kaut gan uz nometņu ziņojumu dēļiem, blakus paziņojumam par izceļošanu uz Austrāliju, bija aicinājums apdomāties, pirms doties uz tik tālu zemi, pietcicās ļoti daudzi. Priekšroku deva vieniniekiem, bet pieņēma arī ģimenes. Pirmajā reizē no Ansbachas apgabala pieņēma ap 850 personas. Apm. puse jau aizbraukusi un patlaban Ambergā Austrālijas komisija darbojas otrreiz, lai transportu papildinātu.

Sarunās ar Austrālijas kandidātiem noskaidrojās, ka komisijas pieeja bijusi ļoti cilvēciga un nevienā gadījumā nav bijusi manāma vēlēšanās kādu kandidātu par katru cenu „izgāzt". Šī komisija bijusi pirmā, kur kandidātiem nav bijusi sajūta, ka tie atrastos vergu tirgū. Komisija gan norādījusi, ka Austrālija vēlas pastāvīgus iedzīvotājus, nevis caurbraucējus. Nepatīkami pārsteigti bijuši vienīgi bij. karaviri, kuŗus austrālieši noraidīja.

Vienlaicīgi Ambergā darbojas arī Venecuelas komisija, kas pārbaudīja vairākus simtus izceļotāju ar ģimenēm. Venecuela patlaban ir vienīgā zeme, kas pretēji citiem, uzņem tikai ģimenes, dodot priekšroku ģimenēm ar bērniem, un neuzņem vieniniekus. Venecuelas komisijai ir savādāka pārbaudes kārtība nekā citām. Iesniegtos dokumentus nosūta Venecuelas konsulam Heidelbergā, kur arī notiek galvenā pārbaude. Nav nekādu norādījumu, pēc kādiem principiem šī pārbaude notiek, bet cik var vērot, tad Venecuela nevēlas ieceļotājus ar augstāku izglītību. Pēdējā komisijā no 330 uz Venecuelu pieņemtiem bija tikai viena latviešu ģimene — 3 personas, visi pārējie bija ukraiņi un poļi. Ar pirmajiem aizbraucējiem Venecuelai bijuši bēdīgi piedzīvojumi, tāpēc tagad no visiem prasa IRO arodu apliecības.

Anglijas, Francijas, Beļģijas un Holandes komisijas darbojas nepārtraukti, bet izceļotāju uz šīm valstīm ir maz un komisijas gatavojas darbu pārtraukt. Uz Franciju piemēram nedēļā piesakās tikai 2—3 cilvēki. Pagājušā gadā pieteiktā akcija dažādu nozaru speciālistiem uz Ziemeļafriku pilnīgi izjukusi.

Ansbachas IRO apgabala izvietošanas daļas vadītājs B. L. Skoda, kuram lūdzām interviju par izceļošanas jautājumiem, norādīja, ka to var sniegt tikai IRO galvenā mītne Heidelbergā, bet laipni atļāva publicēt sekojošo.

B. L. Skoda domā, ka izceļošanas lēnajā gaitā lielā mērā vainojami arī paši DP un vēl vairāk nometņu komitejas. Daudzos gadījumos komitejas apzināti vai neapzināti novilcinot ziņas par izceļošanas iespējām uz tādām zemēm, kas komitejai nepatīkot. Bet komiteju uzdevums būtu nometnes iemītniekus objektīvi un vispusīgi informēt par visām zemēm, kas piedāvājas DP uzņemt, atstājot galīgo izšķiršanos pašiem nometņu iemītniekiem. Neviena komiteja nezina nākotni un nevar pareģot, kur katram būs labāk. Nedrīkst arī aizmirst, ka ne ASV, ne Kanāda nevarēs uzņemt visus DP. Lielai daļai nāksies izvietoties citur, jo palikt Vācijā laikam negrib neviens. Tāpēc nebūtu jāgaida uz brīnumiem, bet ar reālu skatu jāapsver un jāizmanto visas iespējas, lai iespējami ātrāk nokļūtu normālos apstākļos un uzsāktu dzīvi.

Al. Kl.

Kā ļaudis ieinteresēt par vēlēšanām?

NOMETŅU LAIKRAKSTU BALSIS

Valkas nometnes latviešu komitejas vēlēšanās piedalījās tikai 51% balstiesīgo tautiešu. „Valkas Ziņas" raksta: „Tiklīdz mums klājās labi, mums nav vajadzīgas nevienas pārstāvības vai vadības organs. Mēs esam ir kalpi, ir kungi. Tiklīdz vajadzīga kāda apliecība, tiklīdz kaut kā trūkst, mēs pēkšņi aizmirstam savus aizspriedumus un apbrīnojami ātri sameklējam pārstāvības organu un to atzīstam. Svarīga tad ir apliecība, ko šī iestāde izdod, jo, lūk, tur Austrālijā vai Venecuelā neviens neprasīs, cik laba un gudra bija komiteja vai tās priekšsēdis, bet prasīs, ko zina un cik priekšzīmīgs ir šis lūdzējs. Un te rodas svarīgs ierosinājums šādas apliecības izdodot tajās atzīmēt arī to, kā šis pilsonis izprot un pilda savus demokratiskos pienākumus. Ko līdz, ja apliecībā rakstām: tāds un tāds ir diplomēts agronoms, inženieris utt, bet zinām, ka viņš nekad nav vēlējis, nekad nav balstījis kopību, ka tas bijis tās opozicionārs vai labākā gadījumā kluss vērotājs. Pārāk nenozīmīgas un vienkāršas šķiet mūsu tiesības vēlēt!"

„Valkas Ziņas" ierosina arī reizē ar vēlēšanām tautiešiem izdalīt zīmītes, kur ierakstīt savus uzskatus par nometnes pārstāvības organiem. Grūti pateikt, vai ar šādu rīcību interesi par vēlēšanām izdosies pacelt taču pašreizējā pasivitāte, kas pārņēmusi gandrīz visu Vācijas latviešu trimdinieku saimi, ir tiešām neattaisnojama.

* * *

„Dānijā dzīvo un strādā tikai 1300 latviešu, raksta Lībekas „Latviešu Informācijas Biļetens", „un tomēr pag. gadā no Dānijas tautiešiem esam saņēmuši 2157 pārtikas sainīšus 10762 kg kopsvarā. Par to iegādi samaksāts 45.000 dāņu kronu. Uz Vāciju nosūtīti arī 253 saiņi ar 1300 kg dažādām drēbēm. Lielāko daļu no šiem sūtījumiem saņēmuši Dānijas latviešu radi un paziņas, bet apm. 10% ziedoti mūsu invalidiem un daudzbērnu ģimenēm." Dānijas latviešu pārstāvis V. Briedis paskaidro, ka, lai cik ierobežots turpmāk būs Dānijas tautiešu saimnieciskais stāvoklis un atļauju izdabūšana no dāņu iestādēm, mūsu tautieši palīdzības darbu turpinās.

Mums atliek vienīgi šo žestu cienīgi novērtēt. Reizē gan arī jāvēlas, lai sainīši tiešām nonāktu to tautiešu šaurajās istabiņās, kam palīdzība visvairāk nepieciešama.

* * *

„Audzināsim jaunatni, sargāsim tautas morālos spēkus," savā aicinājumā tautiešiem, kas publicēts Lībekas „Latviešu Informācijas Biļetenā", norāda Šlezvigas-Holšteinas apg. jaunatnes audzināšanas padome.

„Visi tautieši aicināti raudzīties, lai nometņu dzīve neapdraudētu ģimenes tradicijas. Civilkopdzīve ir pret tām, tādēļ tās vietā atkal jāceļ cieņā laulība. Nicināt vīrus un sievas, kas, sakarā ar laulāto draugu došanos darbā uz citām zemēm, pagaidām palikdami vieni, ar savu dzīves veidu noziedzas pret laulībām. Kopējiem spēkiem cīnīties par to, lai latviešiem nevarētu pārmest dīkdienību, spekulāciju, žūpošanu un nepieklājīgu izturēšanos. Ignorēt mazvērtīgus sarīkojumus, kas nekā nedod mūsu garīgai stiprināšanai, bet, sniedzot tukšus niekus, domāti tikai pelņai. Ar saviem darbiem, vārdiem un domām dzīvosim tā, lai roku rokā ar skolu un jaunatnes organizācijām audzinātu mūsu nākotnes vienīgo ķīlu — mūsu jaunatni".

Six

Jauns izceļotāju transports uz Austrāliju

Apstākļi Dīpholcas emigrācijas centrā tagad apmierina

Lai gan mūsu trimdas iestādes neieteic emigrāciju uz Austrāliju, pieteikšanās izceļošanai uz pieko kontinentu bijusi ļoti rosīga tieši pēdējā laikā. Austrālijas valdība tuvākā laikā uz Eiropas DP nometnēm sūtīšot dažādu arodu pārstāvjus, lai dotu iespēju izceļotājiem rast priekšstatu par pasaules vecāko kontinentu ar jaunāko civilizāciju. Izceļošana uz Austrāliju rit samērā precīzi un aiztaupa daudz grūtību, kādas pēdējā laikā bijušas aizbraucējiem uz citām zemēm, jo parasti ilgi jāuzturas transitnometnēs.

Dīpholcas emigrācijas centrā pie Brēmenes, no kurienes DP dodas tālāk uz Austrāliju, apstākļi tagad apmierina. Visās istabās logi ir kārtībā, centrālapkure vairāk nekā pietiekama, vislielākās istabās nometināti ne vairāk kā 18 iedzīvotāji, ģimenes novietotas mazās istabās un uzturs ir viegla darba strādājošo devas, ko izsniedz 3 dienām uz priekšu. Pusdienās ir kopkatla ēdiens, bet rītā un vakarā kafija. Lielākā daļa izceļotāju tomēr šķiras no piecšamām mantām, tā papildinot uzturu. Gultiņas ir divstāvu, bez maisiem, bet tos aizstāj ikvienam nometnes iedzīvotājam izsniegtās 3 segas, kas prombraucot jāatdod. Neatprasa UNRRAs izsniegtās 2 segas, kā tas notika agrāk. Par istabas tīrību gādā paši iemītnieki, bet par koridoru un labierīcību uzturēšanu kārtībā rūpējas vācieši. Kartupeļu mizošana ir vienīgais norīkojums, bet brīvprātīgi strādājošie saņem cigarešu speciāldevas.

Sevišķi daudz nometnes apstākļu uzlabošanai darījis IRO vienības direktors austrāliešu majors Rovlands, kas ir sirsnīgs baltiešu draugs. Vairākus gadus strādādams dažādu nāciju piederīgo vidū, baltiešus viņš novērtējis sevišķi augstu. Latviešu izceļotāji Dīpholcas nometnē pateicību parādā arī majora Rovlanda sekretārei Ešenberga kundzei, kas, pati būdama latviete, daudz darījusi savu tautiešu labā.

20. martā pēcpusdienā Dīpholcas transitnometnē beidzās Austrālijas emigrantu grupas novietošana uz „General Black". Uz kuģa pavisam atrodas 860 braucēju no angļu, amerikāņu un franču joslas. Vairākus mēnešus tie bija pavadījuši dažādās transitnometnēs. Kuģis jau atstājis Eiropas krastus.

Vilciens, kas emigrantus atveda līdz Bremerhafenas ostai, apstājās tieši pretim kuģim un emigranti numuru kārtībā devās uz kuģi ar ceļojumu somu kreisajā, bet vīzu labajā rokā. Novietošana bija ļoti labi organizēta. Vīrieši brauciena laikā dzīvo lielākās telpās un gul 3 stāvu gultās. Sieviešu vieninieču telpas ir mazākas, bet mātēm ar bērniem mazas kabīnes ar vairāk ērtībām.

Brauciens uz Austrāliju šoreiz iet pa jaunu maršrutu — cauri Panamas kanālim. Gala mērķis ir Sidneja.

Aleksandrs Bundže

VĒSTULES REDAKCIJAI

Al. Ozoliņš, Ansbachā

JĀPACEĻ AIZKARS

Pēc lielākas piepūles beidzot ievēlēta LCP. Kādēļ saplakusi interese par vēlēšanām? Kad vēlējām elektorus, kas savukārt ievēlēja LCP, mums nebija zināms, ko elektori vēlēs un kādi tiem uzskati svarīgākos jautājumos.

Tagad notika tiešās vēlēšanas, bet vai stāvoklis daudz labāks? LCP locekļi taču varētu reizi pa reizei informēt vēlētājus par savu nostāju un uzskatiem zināmos jautājumos un no pārrunām informēties par vēlētāju uzskatiem, kas diezin vai vienmēr būs līdzīgi ar izvēlēto padomes locekļu vairākuma uzskatiem.

Latvijā saeimu vēlējām ar partiju sarakstiem. Šo partiju politika mums bija pazīstama no iepriekšējo saeimu darbības un vēlēšanu laikā publicētām deklarācijām un platformām. Tagad, turpretim, dzīvojam kā pa tumsu. Ja gribam, lai priekšdienās būtu citādi, tad pie laika jāpaceļ aizkars un jādod iespēja arī vēlētājiem ieskatīties ievēlēto darbībā.

Mag. iur. K. Karūsa, Ansbachā

AICINĀJUMS IZDEVĒJIEM

Trimdā izdod daudz un dažādas grāmatas; dažas pat ilgāku laiku, stāv veikalu un izdevniecību plauktos nepārdotas. Turpretim vārdnīcu (angliski-latviskas, franciski-latviskas un otrādi) izdod maz un tik ierobežotā skaitā, ka tās momentāli izpērk. Tāpat mums būtu vēl nepieciešama spāniski-latviska un portugaliski-latviska vārdnīca un otrādi. Trimdā ir pietiekami daudz romāņu filologu, kas šādu darbu varētu veikt. Tāpat derētu daudz vairāk praktisku grāmatu.

V. Baltkalns, Merkhauzenā.

DĪVAINA CEPURE

„Latvijas" 16. marta numurā Knuts Lesiņš asprātīgi priecājās par vienkāršotu cilvēku Kanādā, kas sveicinot pamāj ar galvu — nenoņēmis cepuri. Aizstāvot mūsu dzimtenē kopto parašu laukos sveicināt arī nepazīstamus, cienījamais autors tomēr, šķiet, sagrēkojies pret dažām atzītām patiesībām.

Ja mēs Latvijā vērojām ārzemniekus, mūs bieži erroja viņu nevēriba pret latviešu parašām. Domājams, ka valstīs, kur mēs šodien kā ārzemnieki nokļūsim, sagaidā, lai izturēšanās atbilstu turienes parašām. Vismaz izbraucējiem dodam padomu savu nākamo nama tēvu cerības šai ziņā nepievilt. Un ja kaut kur baltu apkaklīti un platmali uzskata par tukšu ārišķību, jādomā, neviens ar šiem atribūtiem neleposies. Varbūt necels arī cepuri sveicienam. Šāda paraža pastāv ne tikai Kanādā, bet arī ASV, kur to sevišķi plaši popularizējuši preses cilvēki. No šī paša viedokļa mūsu solidie tautieši neklūs mazāk solidi „Tili Gugu" salas virsaiti Big Bombo apsveicot ar mēles izkāršanu — pēc Lesiņa kunga domām tā ir turienes paraža — jo citādu rīcību cilts virsaitis varētu ņemt launā un ko tad, ja viņš gadās cilvēkēdējs? . . .

Tāpat pareizi, ka nav svarīgi, vai ēd ar dakšiņu, nazi, puļķīšiem, vai pat tīri arabiski — rīsa un jēra gaļas baļļā ielaiž roku līdz elkonim. Galvenais, ka ēd kā to prasa „labais tonis", kas katrā pasaules dalā citāds. Vai tad mums bez propagandas brošūrām ārzemniekus vajadzētu aplaimot arī pamācībām par latviski pieklājīgu uzvešanos?

Nometņu dzīve

„THIS is Latvia behind the iron curtain, in her distress she asks: Where is the Atlantic Charta? Help!" Tas ir teksts uz BALK izdotajām jaunām pastkartēm. Zīmējumā redzamas Latvijas kontūras liesmās un tautu meita savažotām rokām.

APGABALU komiteju priekšsēži LCP sesijās turpmāk pielaižami par pilntiesīgiem locekļiem ar balstiesībām. Tas ir ierosinājums, ko savā pēdējā sēdē pieņēmusi franču joslas latviešu padome.

FRANČU joslas latviešu skolotāju sanāksme notiks 5. un 6. apr. Rāvensburgā.

AMERIKĀŅU joslas latviešu veterinārārstiem izsūtītas IRO aptaujas lapas par izceļošanu. Kas tās vēl nav saņēmuši, var pieprasīt K. Kaņepam: (13a) Nürnberg 2, Lager Valka 1 — c — 7. Aptaujas lapas jāizpilda rūpīgi un 1 eksemplārs steidzami nosūtāms K. Kaņepam, bet otrs E. Ādamsonam uz Lemgo.

VĀCIJĀ esošo latviešu farmaceitu sanāksme notiks 18. apr. pl. 10 Eslingenā. Darba kārtībā zinātniski referāti, ziņojumi, profesionālu jautājumu iztirzājumi, pastāvīgas trimdas organizācijas dibināšana utt. Tuvāka informācija pie A. Dzirnes (Fronhofen, Hübschenberg, Kr. Ravensburg) un A. Krēsliņa (Esslingen/N., Stuttgarterstr. 27—7.). Pie pēdējā līdz 10. apr. jāpieteicas arī visiem dalībniekiem, lai varētu nokārtot apmešanās un citas lietas.

AUSTRIJAS apgabala latviešu komiteja pērn lūdza Baltijas imigrācijas sadarbības komisijas latviešu sekciju Buenos Airesā nokārtot ieceļošanas atļaujas izbraukšanai uz Argentīnu vairākiem mūsu tautiešiem. Nupat saņemts sekcijas priekšsēža J. Bites paziņojums, ka Argentīnas ģenerālkonsultam Vīnē nosūtītas atļaujas 19 Austrijas latviešiem. Drīzumā gaidāms jauns atļauju sūtījums.

„ŠORNDORFAS nometni pie Štutgartes pārcels uz Karlsrui. Uz turieni domāts pārvietot arī citas nometnes. Paredzams, ka Karlsruē novietos ap 1200 latviešu. Telpas tur ļoti labas". Tā informē „Valkas Ziņas".

NEIETINGAS latviešu ģimnaziju pēc humanitārā tipa šogad beidza I. Bērziņa, E. Dibaņina, E. Dravnieks, I. Guliņš, S. Poga, V. Ramanis, V. Romanovska, J. Rumba, V. Salmiņa, J. Sekste un V. Tropa.

KASELES latviešu nometnes 19 visvairāk novājinātie bērni saņēma Zviedrijas latviešu YMCAs atsūtītos pārtikas sainīšus.

ceļotāju
Austrāliju
migrācijas centrā
erina

martā pēcpusdienā Dīpholcas sitnometnē beidzās Austrālijas rantu grupas novietošana uz neral Black". Uz kuģa pavisam as 860 braucēju no angļu, amenu un franču joslas. Vairākus ešus tie bija pavadījuši dažādās sitnometnēs. Kuģis jau atstājis as krastus.
ciens, kas emigrantus atveda Bremerhafenas ostai, apstājās pretim kuģim un emigranti nu kārtībā devās uz kuģi ar ceņu somu kreisajā, bet vīzu la rokā. Novietošana bija ļoti laganizēta. Vīrieši brauciena laizīvo lielākās telpās un guļ gultās. Sieviešu vieninieču tel r mazākas, bet mātēm ar bērmazas kabīnes ar vairāk ērti-
auciens uz Austrāliju šoreiz iet unu maršrutu — cauri Panakanālim. Gala mērķis ir Sid-

Aleksandrs Bundže

VĒSTULES REDAKCIJAI

Ozoliņš, Ansbachā
JĀPACEĻ AIZKARS

lielākas piepūles beidzot ie LCP. Kādēļ saplakusi intere r vēlēšanām? Kad vēlējām rus, kas savukārt ievēlēja mums nebija zināms, ko elekēlēs un kādi tiem uzskati sva s jautājumos.
ad notika tiešās vēlēšanas, bet āvoklis daudz labāks? LCP taču varētu reizi pa reizei nēt vēlētājus par savu nostāju zskatiem zināmos jautājumos pārrunām informēties par vēuzskatiem, kas diezin vai vienūs līdzīgi ar izvēlēto padomes vairākuma uzskatiem.
ijā saeimu vēlējām ar partiju tiem. Šo partiju politika bija pazīstama no iepriekšējo darbības un vēlēšanu laikā ētām deklarācijām un platfor-
Tagad, turpretim, dzīvojam tumsu. Ja gribam, lai priekšbūtu citādi, tad pie laika aizkars un jādod iespēja ari iem ieskatīties ievēlēto darbi-

iur. K. Karūsa, Ansbachā
CINĀJUMS IZDEVĒJIEM

dā izdod daudz un dažādas as; dažas pat ilgāku laiku eikalu un izdevniecību plauk pārdotas. Turpretim vārdnīcu ki-latviskas, franciski-latvisotrādi) izdod maz un tik iea skaitā, ka tās momentāli
Tāpat mums būtu vēl neama spāniski-latviska un porki-latviska vārdnīca un otrāmdā ir pietiekami daudz rofilologu, kas šādu darbu vaikt. Tāpat derētu daudz valaktisku grāmatu.

ltkalns, Merkhauzenā.
DĪVAINA CEPURE

ijas" 16. marta numurā Lesiņš asprātīgi priecājās nkāršotu cilvēku Kanādā, kas t pamāj ar galvu — nenoepuri. Aizstāvot mūsu dzimopto parašu laukos sveicināt azīstamus, cienījamais autors šķiet, sagrēkojies pret dažām patiesībām.
ēs Latvijā vērojām ārzemnieis bieži erroja viņu nevērība tviešu parašām. Domājams, stīs, kur mēs šodien kā ārki nokļūsim, sagaida, lai izās atbilstu turienes paražām izbraucējiem dodam padomu kamo nama tēvu cerības šai pievilt. Un ja kaut kur baltu i un platmali uzskata par rišķību, jādomā, neviens ar ribūtiem neleposies. Varbūt arī cepuri sveicienam. Šāda pastāv ne tikai Kanādā, bet , kur to sevišķi plaši popušī preses cilvēki. No šī paša mūsu solidie tautieši neklūs solidi „Tili Gugu" salas virg Bombo apsveicot ar mēles u — pēc Lesiņa kunga tā ir turienes paraža — jo rīcību cilts virsaitis varētu nā un ko tad, ja viņš gadās ējs? . . .
pareizi, ka nav svarīgi, vai akšiņu, nazi, pulkšķiem, vai arabiski — rīsa un jēra gaļas aiž roku līdz elkonim. Galka ēd kā to prasa „labais kas katrā pasaules dalā Vai tad mums bez propagaūrām ārzemniekus vajadzētu arī pamācībām par latviskā u uzvešanos?

Beļģi vervēs vēl 25.000 DP darbam ogļraktuvēs

OGĻRAČU DZĪVE BEĻĢIJĀ

Tuvākajos mēnešos beļģi grib slēgt līgumus vēl ar 25.000 DP, ieskaitot tos darbā ogļraktuvēs, ziņo Beļģijas latviešu laikraksts „Vēstis". Šis pats laikraksts vēl pastāsta: „Lielākā daļa ogļraču jau dažos mēnešos paspējuši kārtīgi apģērbties un iegādāties citas dzīvei nepieciešamas lietas. Nav aizmirsti arī radi un draugi DP nometnēs Vācijā, kuriem tie paspējuši nosūtīt pārtikas sainīšus. Nekādā ziņā nevar apgalvot, ka morāliskie spēki jau būtu izsmelti, jo katrā sarunā, tieši ar pašiem ogļračiem, var dzirdēt drošu paļāvību nākotnei un dziļu dzimtenes mīlestību. Katrs atsevišķi vai kopā ar saviem istabas biedriem ogļrači abonē Vācijā un Zviedrijā iznākošos latviešu laikrakstus. Gandrīz katrā istabiņā, kur dzīvo latvieši, var redzēt grāmatu plauktiņu. Paskatoties tur tuvāk redzam tieši vērtīgākos trimdas laika izdevumus un nereti pa dārgumam no dzimtenes, kas steigā ielikti somā, sākot bēgļu gaitas. Ar prieku var noraudzīties arī to jauniešu dzīves gaitās, kas tikai te, Beļģijā, pirmo reizi sastapušies ar sistēmatisku darbu. Bez vecāku atbalsta, trūkstot labam padomam, viņi tomēr godam iztur tos dzīves skolas pārbaudījumus, kurus tiem tagad uzliek pašreizējā dzīve un darbs. Protams, tāpat kā visur, arī te ir daži izņēmumi."

Pēdējās dienās bija dzirdamas baumas, ka PSRS pieprasījusi Beļģijā dzīvojošos baltiešus apmaiņai pret Padomju savienībā esošiem beļģiem. Sūtnis Dr. M. Valters, apstākļus noskaidrojot, informē, ka viss teiktais tiešām ir tikai baumas. IRO pārstāvis Beļģijā laikraksta „Vēstis" līdzstrādniekam izteicies, ka ārzemju strādnieki Beļģijā, kamēr tie nav kļuvuši Beļģijas pavalstnieki, atradīsies IRO aizsardzībā un nevar būt runa par šo strādnieku izdošanu PSRS. Arī atpakaļ uz Vāciju nevienu nesūtīs, atskaitot smagus kriminālnoziedzniekus un darba līguma lauzējus. Ja neveselība neļaus vairs strādāt raktuvēs, tad gādās citu darbu. Līdz šim bija likums, ka raktuvju darbam nepiemērotos var iesaistīt tikai metallrūpniecībā, akmeņlauztuvēs un būvniecībā, bet tagad paredzēts šo likumu grozīt un nodarbošanos varēs meklēt arī citās nozarēs.

Ogļraču saimē nesen dzīvas pārrunas radīja notikums Mauražas raktuvju Garenas šachtā. Agrā rīta stundā daži itaļi un beļģi posās dienas darbam, kad pēkšņi galīgi aizbruka šachtas vienīgā izeja 950 metru pazemē. Beļģi palika ieslēgti, bet itaļi bailēs paspēja aizbēgt. Izziņoja trauksmi un sākās glābšanas darbi, kaut cilvēkiem izeju aizvēla lieli akmens bluķi. Inženieri devās pazemē un ik pa 15 minūtēm mainījās strādnieki — glābēji, lai darbu ātrāk paveiktu. Pēc 19 stundām nelaimīgajiem atkal pavērās ceļš uz virszemi, kur divus no viņiem jau nepacietīgi gaidīja sievas. Izglābtie paskaidroja: „Bija pēdējais laiks. Mēs nelietojām vairāk kā 1 lampu. Gaiss palika jau gandrīz nelietojams." Atraktie strādnieki atkal atsākuši darbu raktuvēs.

Janvārī Beļģijā ražoja 2.300.000 t ogļu. Februārī produkcija bija nedaudz mazinājusies, bet domā, ka martā būs veikti jauni rekordi. Šejienes daudz piedzīvojušie beļģu ogļrači gan vīpsnā par Maskavas laikraksta „Trud" rakstu, kurā teikts, ka kāds Vorošilovgradas kombināta šachtas priekšstrādnieks ar rokas urbi caurmērā izstrādā 128 t ogļu dienā, tas ir apmēram 260 vagonetes. Beļģi saka tā: „Kas paši nav ogļrači, tiem šīs pasaciņas var izlikties tiešām patiesas."

Nodibināta Cīnītāju apvienība

TĀS PAGAIDU PREZIDIJĀ IEVĒLĒTS K. LOBE UN V. JANUMS

Vienības un vienprātības domas vadīti šais dienās bija nākuši kopā latviešu brīvības cīnītāju pārstāvji, sākot ar vecajiem strēlniekiem, atbrīvošanas cīņu dalībniekiem un beidzot ar pretestības kustības un akadēmiskās jaunatnes pārstāvjiem. Pēc plašām pārrunām vienojās latviešu pamattiesību nodrošināšanas un cīnītāju organizāciju darba mērķu saskaņošanai nodibināt Cīnītāju organizāciju apvienību, kurā par biedriem uzņems visas pastāvošas, kā arī turpmāk nodibinātas Latvijas brīvības un neatkarības cīnītāju organizācijas un biedrības.

Savu mērķu sasniegšanai, Cīnītāju apvienība centīsies izkopt un uzturēt varoņu — cīnītāju garu, nacionālu vienību un morālisku apziņu; sniegs visāda veida atbalstu un palīdzību trūkumā un postā esošiem latviešiem, sevišķi invalidiem, bāreņiem, atraitnēm, slimiem un krītušo vai bez vēsts pazudušo karavīru piederīgiem; aktīvi piedalīsies jaunatnes audzināšanā, ar nolūku pasargāt to no asimilēšanās un izkopt tanī varoņgaru un nacionālu vienību; centīsies stiprināt mūsu trimdas draudzē pārliecību, ka mūsu tēvzeme vienmēr būs un paliks Latvija, kurp jāatgriežas visiem dzīvajiem, kaut Latvijas neatkarības atgūšana ieilgtu.

Cīnītāju apvienība savā dibināšanas sanāksmē pārrunāja arī sadarbības jautājumu latviešu organizāciju starpā kopēja darbību saskaņotāja centra radīšanai. Atzina, ka šāda centra radīšana ir nepieciešama, un Cīnītāju apvienībai, kā trešam līdztiesīgam partam ar Latvijas CP un Latviešu CP, ir jābūt par izlīdzinātāju starpnieku starp abām minētām organizācijām, nenovirzoties no Latvijas demokratiskā valsts ideāla.

Cīnītāju apvienības pārvaldi veidos padome, kurā katra dalībniecе organizācija sūtīs 2 pārstāvjus, bet Daugavas Vanagi 6 pārstāvjus. Apvienības darbu vadīs padomes prezidijs. Par pagaidu prezidija priekšsēdi ievēlēja K. Lobi, par vicepriekšsēdi V. Janumu, par sekretāru E. Tidemani, par locekļiem A. Petriti un J. Muižnieku.

Dm.

Jāpārjauno vecās DP kartes

Amerikāņu armijas iestādes 25. martā pabeigušas jauno identifikācijas karšu izsniegšanu tām pārvietotajām personām, kuru DP statuss atzīts. No šī datuma, kā paskaidro galvenā štāba civīlo lietu nodaļa, vecās UNRRAs identifikācijas kartes ir nederīgas un nedod tiesību nedz uzturēties nometnēs, nedz saņemt devas. Tā kā arī ārpus nometnēm vēl arvien esot zināms skaits atzītu DP, kas savas kartes vēl nav atjaunojuši, tad IRO tiem izņēmuma kārtā kartes atjaunos, ja tie vēlākais līdz 1. aprīlim iesniegs lūgumu tā apgabala IRO štābam, kura kartotēkā atrodas lūguma iesniedzēja „DP karte Nr. 2". Pēc 1. aprīļa atlikušie DP zaudēs savu statusu, un tā atjaunošanai tiem vajadzēs izturēt jaunu IRO kontroles centra pārbaudi.

Mīlestība, dziesmas, džiterbags un mechanika

VARIĀCIJAS PAR VECĀM TEMĀM

Gods, kam gods nākas: mūsu jaunatne arī trimdā dedzīgi tiecas pēc izglītības. Liekas, Vācijas rietumjoslās nav nevienas universitātes, kur nestudētu arī latviešu jaunavas un jaunekļi. Mārburgas universitātē, piemēram, studē vesels pussimts latviešu, pie tam dara to apzinīgāk un sekmīgāk kā varbūt dažā citā vietā. Bet trīs no centīgo vidus noslēguši mūža derības ar cittautiešiem. Tā tas ir ne tikai Mārburgā. Gandrīz katrā nometnē arvien biežāk noslēdz jauktu tautību laulības.

Blaumanis gan saka, ka prāts esot žogs, kam jūtas viegli kāpj pāri, bet kādā citā vietā tas pats Blaumanis arī saka „mans zelts ir mana tauta".

Nometnē, kur pusotra tūkstoša iedzīvotāju, savu trešo patstāvīgo koncertu dzied, pašu koris. Tie nav nekādi izlases dziedātāji, kas tajā sava prieka un dziesmu mīlestības dēļ pulcējušies, viņu skaits kopš pavasara arī stipri sarucis, bet viņu entuziasms nav mazinājies. Viņi dzied arī „grūtās" dziesmas, bet tās visas ir skaistas. Ja katrā dziesmas akordā neklausās ar kritiķa ausi un ja padomā, cik stundu un pūļu šīs mātes, tēvi, amatnieki, ierēdņi, skolotāji un ģimnazisti brīvprātīgi ziedojuši, tad dziedāšana liekas pavisam krāšņa.

Koncerta zāle ir turpat nometnes vidū, un vistālākajam iemītniekam nav jāiet vairāk kā 200 soļu, lietus tajā vakarā nelīst, bet klausītāju ir tikai 200. „Ko es tur iešu, pašu koris vien ir. Dziesmas jau dzirdētas, būtu devuši ko jaunu. Paņēmuši tik grūtas dziesmas." Tādas un līdzīgas ir atbildes, ja jautā par neiešanu.

Te derētu atminēties kāda latvieša vārdus, kas viens pats bija nodzīvojis kādā vientulā vācu ciemā četrus mēnešus. „Darbs nav nekāds grūtais, arī paēdis esmu, bet labprāt iztiktu ar pusi mazāk, ja sev līdzās dzirdētu latviešu valodu; bet nezinu, ko dotu, lai dzirdētu kaut vissliktākā latviešu koŗa koncertu — latviešu dziesmu!"

Nometnē sestdienas vakarā rīkota balle. Arī priekam vajaga sava. Spēlē deju orķestris. Pēkšņi tas sāk kādu nedzirdētu gabalu un ļaudis rausta neziņā plecus. Tad zāles vidū iznāk slaids jauneklis un meiča un sāk dejot. Bet tā nav deja: deļļotāji palecas, skrien viens ap otru, pietupstas, apkampjas, tad atkal atgrūžas, pie tam izmantodami ne vairāk kā pāris kvadrātmetru lielu laukumu. Mūzika apklust, zāle aplaudē, varoņpāris nosvīdis, bet pašapzinīgs apsēžas savā vietā.

„Tas bija džiterbags," paskaidro kāds zinātājs, bet cits turpat blakus zobgalīgi piebilst: „Nākamā deja laikam būs rāpus un tad sāks riet!"

Sēžu blakus ar kādu nometnes skolotāju un ieprasos, kas ir tas jaunekl̦is.

„Kā to lai saka," atbild skolotājs. „Skolā viņš neiet, kādus mēnešus bija darba vienībā, tad no tās aizgāja un tagad dzīvo nometnē, kā pats saka „lauž dzīvi". Gadu viņam ap divdesmit, bet dzīvei nekā derīga vēl nav iemācījies."

„Bet šī deja, kur to viņš mācījies?"

„To viņš vairākus mēnešus studējis vācu dejas skolā; tur viņš cītīgs apmeklētājs."

Nu arī es viņu pazīstu: kaut gan viņam trūkst garo svārku un biezo pazoļu, tomēr viņš pieder tiem, kurus kāds kollēga reiz Rīgā nosauca par nullēm.

Kādā citā nometnē gadās ieiet svešā istabā. Ir svētdiena un vēl paagrs, bet pie galda, pār zīmējumiem pārliecies, jau sēž un mācās puisis gadu astoņpadsmit. Viņa seja liekas redzēta, un atceros, ka viņš ir viens no tiem jaunekļiem, kas sestdienas vakarā dziedāja korī. Kad ieprasos, ko viņš mācās, izrādās, ka tie nav skolas darbi, bet mechanikas kursu zīmējumi. Viņš ir priekšpēdējās klases ģimnazists, nometnes koŗa dalībnieks un 6 stundas nedēļā mācās mechaniku, kas obligāta visiem ģimnazijas audzēkņiem. Viņa brālis, kas pavasarī beidzis tautskolu, apmeklē Fišbachas dārzkopības skolu un jau pēc pāris mēnešiem būs mācīts dārznieks.

„Vai iznāk visam laiks?" ievaicājos. „O, jā," atbild jauneklis, „mēs četri zēni no klases dziedam korī, trīs mācāmies par mechaniķiem, bet pārējie mēģinās galdnieku amatā. Mechanika man patīk un trijos mēnešos šo to no tās lietas jau saprotu. Laika iznāk, ja labi grib, atliek vēl arī pa stundai, ko uzspēlēt bumbu."

„Bet kā ar skolas mācībām, vai tās necieš?" neatlaižos. Puisis pasmaida: „Ir jau pa trijniekam arī, bet vai nu visi var dabūt piecniekus vien. Angļu valodā gan četrinieku turu stingri."

Arbo

Latvijas balets sagatavo jaunu programmu

Mūsu trīs lielāko mākslas iestādījumu starpā notiek maza sacensība. Nupat savu 300. izrādi sniedza Eslingenas latviešu teātris, turpat uz papēžiem eslingeniešiem min Mērbekas aktieŗu saime un 18. aprīlī Štutgartes operā 300. izrāde notiks Latvijas baletam. Kāda nozīme bijusi šim 900 izrādēm, īsti spēsim novērtēt tikai vēlāk.

Latvijas baleta nākošā izrāde notiks 5. aprīlī Štutgartes jaunajā teātrī. Sekos izrādes igauņu lielākajā nometnē Geislingenā, tad Heidenheimā vācu publikai un Gincburgā. Pēc jubilejas izrādes Štutgartes operā balets dosies garākā turnejā uz latviešu nometnēm Fišbachā, Hersbrukā, Erlangenā, Valkā, Ansbachā, Bambergā, Veidenā, Ingolštatē un Baireitā. Maija vidū baletnieki gatavojas doties pirmā turnejā ārpus Vācijas un tad apciemos angļu joslu. Starpposmos balets iestudēs jaunu plašu izlases divertismenta programmu. Latvijas baleta ansambļa gada sapulcē valdē vienbalsīgi ievēlēti līdzšinējie baleta vadītāji O. Lēmanis, E. Mežulis un A. Lindbergs.

M.

Apmeklējums svētku priekšvakarā

ĢENERĀLIS GOLAGERS MANHEIMAS NOMETNĒ

Trešdiena pirms Lieldienām Manheimas nometnē izvērtās par negaidītu spodrības dienu. Vēsts: „Ģenerālis brauc!" ātri apskrēja rūpīgās namamātes. Nu mēza, berza, tīrīja, posa visu. Sarkanajiem ķieģeļu balkoniem atņēma ikdienas veļas kuplās virtenes, dīpīšu dzīvokļi laistījās, bērni dabūja gluži taisnu šķirtni galvvidū.

Ģenerālis Golagers (Gollagher), Heidelbergas rajona komandieris, — laipns, noteikts, asu skatu acenēs, — ieradās dažas minūtes pirms noteiktā laika un veltīja Manheimas nometnes apskatei nepilnu pusstundu. Šais dienās ģenerālis izdarīs inspekcijas braucienu uz visām Heidelbergas rajona nometnēm, skaitā 6. No tām tikai divas ir latviešu nometnes — Manheima un Karlsrue.

Ģenerāli pavadīja majors H. T. Smiss (Smith) — Heidelbergas S—5 daļas vadītājs, leitnants L. V. Havs (Hove) un IRO ierēdnis Dīns (C. Dean). Paskaidrojumus un dažus datus sniedza IRO darbinieks R. Frīdenbergs. Ģenerāli ar pavadoņiem sagaidīja manheimiešu jau treškārt ievēlētais komitejas priekšsēdis J. Skuja un kultūras daļas vadītājs Dr. Asars. Ģenerāli šoreiz nekavēja ne runas, ne pateicības apliecinājumi, ko vienā, otrā nometnē aplami uzskata par pieklājības izrādīšanu.

Daži R. Frīdenberga parādītie dzīvokļi augsto viesi pārliecināja, ka Manheimas DP netrūkst ne pulētu skapju, ne modernu divvietu gultu. Ģenerālis nedabūja ieskatīties ne tādā virtuvē, kur mitinās cilvēki, ne istabās, kur mēbeles darinātas no kastēm, kas tiešām apliecina latviešu izdarību. Iespējams, ka tas pareizi, jo mēs, protams, gribētu, lai solītajās jaunajās dzīves vietās pulētās mēbeles būtu jau priekšā kā dzīvei nepieciešamas.

Kad viesus uzveda daiļamatnieku kopas darbnīcā pašos bēniņos, kur komitejas vārdā pasniedza ģenerālim mākslinieka Rīdusa kaldinātu vaŗa šķīvi, ģenerālis pasmaidīja: „Nu es saprotu, kādēļ mums vajadzēja tik augstu kāpt." Alma Baukšķiniece, pazīstama kā sportiste un architekte, bet pēdējā laikā arī veiksmīga daiļamatniece, izrādīja viesiem darba klāstu. Ģenerālis par daiļamatnieku sniegumu izteicās atzinīgi, pasūtīdams vairākus priekšmetus un solīdamies darbnīcas izstrādājumus ieteikt amerikāņiem.

Sarunā ar majoru Smisu, ģenerālis izteica vēlamību pārņemt amerikāņu armijas dienestā visas tās pārvietotās personas, kas strādājušas amerikāņu Sarkanajā Krustā. „Būtu žēl, ja mums ietu secen šie labie darbinieki," teica ģenerālis. „Mums jārūpējas, lai tie dabūtu atbildīgas vietas, kam var būt īpaši liela nozīme nākotnē."

Majors Smiss, kādu brīdi uzkavēdamies pagalmā saulītē, apdāvināja bērnus un, labsirdīgi smīnēdams par steidzīgo interviju, teica: „Ja nu jūs jautājat, man jāsaka, ka ar DP man nekādu nepatikšanu nav bijis, un pavisam ne ar latviešiem. Ar Manheimas nometni šai pusotra gada laikā, kopš to pazīstu, esmu ļoti apmierināts. Tagad mūsu darbības novadā nāk klāt vēl otra latviešu nometne — Karlsrue. Kad man lika izvēlēties, kādus ļaudis vēlos pārņemt šai nometnē, teicu — dodiet latviešus! Un tā pārnāca šorndorfieši. Pretēji daudziem apgalvojumiem, varu arī liecināt, ka noziedzību skaits DP aprindās ir ļoti niecīgs, un manā informācija balstās uz militārās policijas ziņojumu."

Komitejas priekšsēdis J. Skuja pieminēja vienu no sāpīgākām DP dzīves problēmām: „Pēc IRO direktora Edvardsa rīkojuma, tikai divi procenti no nometnes iemītniekiem slimības gadījumā var saņemt papilddevu. Bez tam, šī iespēja dota tikai tiem, kas sirgst ar tuberkulozi un cukurslimību, nemaz neievērojot kuņģa slimniekus, kam diēta īpaši svarīga. Bet ko lai darām, kad slimnieku skaits, īpaši ziemu, ir ne mazāks kā 25 procenti?"

Majors Smiss nosauca stāvokli par kļūmīgu, solījās painteresēties, taču piebilda: „Tā ir IRO lieta, un es šaubos, vai varēsim tur palīdzēt." Dr. Asars noraidīja informāciju, it kā DP veselības stāvoklis labāks nekā, piemēram, iedzīvotājiem Lielbritanijā. Kā šāds salīdzinājums iespējams starp nometni, kuras iemītnieku vairums ir jauni un spēcīgi ļaudis, un valsti, kur ietelp arī visi vecie un slimie?

Apskati beidzot, ģenerālis Manheimas nometnē gūtos novērojumus izteica vārdos: „Jāsaka, ka Manheimas nometne man radīja teicamu iespaidu. Īpaši atzīstama tīrība un kārtība. Šī ir otra reize, kad apmeklēju tieši latviešu nometni, un neesmu vīlies. Pērn piedalījos bērnu apbalvošanā ar Sarkanā Krusta sainīšiem Darmštatē, un kā toreiz, tā tagad esmu iepriecināts par jūsu bērnu glīto, tīro izskatu un labo uzvedību."

Tad bija jāizsaka arī nenovēršamais jautājums: „Vai jūs, ģenerāļa kungs, domājat, ka latvieši būtu vēlami pilsoņi jebkurai valstij pasaulē?"

Ģenerālis atbildēja: „Neapšaubāmi! Ticiet, ja vien jaudātu, es pats savām rokām ņemtu šo krietno cilvēku kopu un pārceltu jaunās mājās, vislabākajos dzīves apstākļos. Jūs to esat pelnījuši."

Pēc šiem vārdiem manheimieši apmierināti nopūtās. Balkonos atgriezās nometnei raksturīgā izžautā veļa un saimnieces sāka bažīties par Lieldienu olām.

Rt. L.

Latviešu gleznu izstādes Štutgartē, Augsburgā un Minchenē

Pēc sešu DP tautību kopīgās lietišķās mākslas izstādes, kas notiks Štutgartes vecajā pilī no 3. līdz 18. aprīlim, turpat 25. aprīlī atklās latviešu gleznu izstādi. Latviešu tēlotāju mākslinieku un architektu biedrība aicina visus mūsu gleznotājus, grafiķus un tēlniekus sagatavot un pieteikt izstādei pēc iespējas 5 darbus. Mākslinieki amerikāņu un franču joslās lūgti paši darbus nogādāt uz Eslingenu prof. J Kugam, Lidotāju skolā (Zollbergstr. 1). No angļu joslas darbu nogādāšanu uz Štutgarti ar automašīnu uzņēmies „Latvijas" apgāds. Darbi jāiesūta līdz 15. aprīlim. Rakstiskie pieteikumi, uzdodot darba nosaukumu, techniku un lielumu, iesūtāmi nekavējoties prof. J. Kugam.

Pēc Štutgartes paredzētas vēl latviešu gleznu izstādes Augsburgā un Minchenē. Turpinās arī vēl sarunas par DP gleznu izstāžu rīkošanu Londonā, Ņujorkā un Vašingtonā.

Apgāds „Latvija" paredzējis izdot grāmatu par latviešu glezniecību trimdā. Grāmatas virsredakciju uzņēmušies prof. V. Tone, prof. J. Kuga un gleznotājs A. Treibergs. Darbu izlase grāmatai notiks Štutgartes izstādes laikā.

M.

Arī Dānijas latvieši izceļo

No Dānijas uz Angliju jau pirmajās grupās aizbrauca 53 latvieši. Dzīvi rit pieteikšanās darbiem Francijā. Jau reģistrējušies ap 600 Dānijas DP. Darbs paredzēts galvenokārt Normandijas lauksaimniecībās. Grupai Dānijas latviešu pašreiz ir drošas izredzes izbraukt uz Kanādu. Uz ASV drīzumā varēs izceļot tautieši, kas izbraukšanas atļaujas pieprasīja pirms 1946. g. 1. aprīļa. Jau saņemtas vīzas 100 DP un 300 Dānijā esošo vāciešu aizbraukšanai uz ASV.

Radušās iespējas aizceļot arī uz Argentīnu. LAD priekšsēdis V. Briedis tautiešu sanāksmē Jostrupes nometnē tomēr brīdināja braukšanu uz turieni pārdomāt, jo Argentīnā izredzes gan ir speciālistiem, bet ne citiem. Bez tam darbs turienes lauksaimniecībās slikti samaksāts. Nav arī zināms, kas bēgļiem dos pirmās naktsmājas, nonākot Argentīnas krastā.

Iespējams, ka turpmāk Dānijā būs tikai 2 latviešu nometnes. Negaidot paziņots, ka Gugvejas nometni Ārlborgā pārcels uz Tistedi. Par nometnes likvidēšanu neapmierināta dāņu vietējā prese, jo nodarbinātiem dzīvokļu trūkuma dēļ vajadzēs pārtraukt darbu. Dāņi sevišķi uzsver latviešu amatnieku nepieciešamību un līdz sociālo lietu ministriju nometni Ārlborgā nelikvidēt.

PC IRO centrālais meklēšanas birojs Arolsenā meklē:

Uldi Rikmani, dz. 1938. 4. 9., pēd. ziņas no Rūjienas; Govseju Ritovu, dz. 1885., pēd. ziņas no Buchenvaldes; Voldi Ritovu, dz. 1893., pēd. ziņas no Buchenvaldes; Jašu Ritovu, pēd. ziņas no Rīgas; Oskaru Ritovu, pēd. ziņas no Rīgas; Juri Ritumu, dz. 1941. 14. 10.; Ievu Ritumi, dz. 1943. 15. 10.; Mariju Ritumi, dz. 1917. 26. 6.; Voldemāru Ritumu, dz. 1900. 29. 1., pēd. ziņas no Rīgas; Martu Rizi, pēd. ziņas no Kolbovas pie Ludvigsburgas; Valiju Roesleri, dz. 1908., pēd. ziņas no Licmanštates; Minnu Rozentāli, dz. 1897. 19. 11., pēd. ziņas no Neirupinas; Jēkabu Ruņģi, dz. 1886., 18. 3., pēd. ziņas no Parchimas; Pauli Sadiņu, dz. 1914. 6. 10., pēd. ziņas no Gistrovas; Teni Salaku, dz. 1927., pēd. ziņas no Dancigas; Kārli Sarkani, dz. 1928. 19. 7., pēd. ziņas no Drezdenes:

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

Trīssimtā izrāde
Eslingenas teātrī

Viss bija kā pieklājās: publika ļoti izmeklēta, izrāde labi noskaņota, un aplausi ļoti svinīgi. Un tad uz skatuves kāpa Eslingenas latv. kolonijas vecākais Kalniņš un teica skaistus un tīkami koncentrētus apsveikšanas vārdus, un prof. Annuss, kas arī teica skaistus un arī tīkami koncentrētus apsveikšanas vārdus. „Visas labas lietas ir trīs," viņš teica, „un par trīssimtu tad nu nemaz nebūtu ko runāt". Taisni tā viņš teica. Un patiesi, — 300 reizes ir vienmēr sasniegums, pat tad, ja kāds 300 reizes ir tikai nošķaudījies. Un tas nozīmē, ka 300 teātŗa izrādes, tas jau ir lielums, kas mērojams ar mēru, ar ko astronomiski mēro attālumus līdz zvaigznēm. Statistika gan saka, ka Eslingenas teātŗa trīssimts izrādes nozīmējot vienu izrādi uz katrām trim dienām, 500 apmeklētājus uz katru izrādi un RM 1500 no katras izrādes; un tas viss kopā sastādoties no desmitiem tūkstošu pindzeļu vilcienu, tūkstošiem mēģinājumu stundu un simtiem unrras maisu. Bet tas nav taisnība, vismaz mums šīs izrādes katru reizi no jauna uzbuŗ dzimtenes zemi zem kājām, un atņem to badu un slāpes, par ko želojas aizbraucēji uz Angliju vai Austrāliju.

Lūk, tamdēļ šie balto ceriņu pušķi, rožu un neļķu buķetes, tamdēļ šīs noslēpumainās kastītes, kārbas un sainīši, jo tas ir mūsu latviešu teātris un tā ir trīssimtā izrāde. Ir tiesa, izrādes spirituālo maksimumu atkal bija traucējis meteoroloģiskais minimums: mazā krāsniņa pagraba ģērbtuvēs, kā parasti, saniķojusies uz nebēdu: — „tie dūmi, tie dūmi, kož actiņas ārā", kā teica Taukšķis Jaungada izrādē. Tomēr aktieŗi ir smaidīgi un jautri. „Vai mēs mazums dūmos un caurvējā nīkuši?" saka Birzgalis savā resnajā krūšu balsī, „kas to nevar, lai iet par skrīveri, mums, veciem būvgaldniekiem, tas ir nieks."

„Vecie būvgaldnieki" — tie ir Lejiņš, Birzgalis un Belte, jo arī teātris nav gluži vienaldzīgs pret pārskološanos un aktieŗi, palikdami uzticīgi, ir arī piesardzīgi ļaudis, kas zina . . .

Pašreiz trīssimtā izrāde ir beigusies un atgrimēšanās iet pilnā spēkā: Veics nupat kā noglabājis lādē Šekspīra smailo ķīļa bārdiņu un Birzgalis cīnās ap tuklajiem Falstafa vaigiem. Tikai Lejiņu Jānis ir jau privātā, — viņam pēdējā aina bijusi brīva. Pasitis padusē mazas basku bundziņas, grāfa Eseksa galvas kausu un četras elektriskas lampiņas, uz izeju dodas apgaismotājs Lepnis. „Ka nenospeŗ," viņš pajokodams saka. Kaut kur uz brīsniņu pazib puķotais (laikam) Štengeles rīta svārks un zilais (arī laikam) Graudiņas pulovers, bet tas arī ir viss, ko varu pastāstīt, jo dāmu ģērbtuve ir „tabu." Zālē sastopu vēl mūsu teātŗa glezniecības veterānu prof. Kugu. „Meistar", es viņam vaicāju, „ko jūs domājat par pārskološanos?" „Neko," viņš, rāmi smaidīdams atsaka: „Es gribu mēģināt līdz galam izskoloties savā līdzšinējā speciālitātē."

Jā, tā bija skaista izrāde, šī trīssimtā. Tomēr kavēties nedrīkst, jo Mērbeka baigi min uz papēžiem, un, Dievs vien zina, kā izšķirtos strīds par labāko latviešu teātri Vācijā. Vienu gan varam teikt šodien ar lepnumu: lielajā teātŗa mākslas derbijā, izrāžu skaita ziņā, par purna tiesu priekšā Eslingena.

V. Dārziņš.

„Trejmeitiņas" arī trimdā

ESLINGENAS OPERETES ANSAMBĻA JAUNUZVEDUMS

Teiksim jau ar pirmo vārdu: mēs gaidījām mazāk. Mēs gaidījām pat krietni mazāk un tas nozīmē, ka „Trejmeitiņas" kā sasniegums vērtējams krietni augstāk kā kādreizējā „Geiša". Patiesi Trejmeitiņu gadījumā jau varam runāt par uzvedumu, par iestudējumu, pat par zināmu mūzikālu ansambli, un atrast tur labu daļu iepriecinoša. Pats galvenais — Trejmeitiņu mūzikālajā izvedumā nejuta nevarīgi-diletantiskā apakštoņa, ar kādu līdzīgos gadījumos parasti jāsaduŗas. Ansambļi glīti, pat solidi iestudēti, dziedājumi korrekti, saskaņa laba. Visa atzinība diriģentam Aleksandram Mellim un koŗmeistaram Jānim Austrumam. Samērā maz iespaidīgāks ir pagaidām koprezultāts spēles plānā: šeit vēl jaužāms zināms izteiksmes stīvums, nebrīvība, kas, protams, ir gluži dabīgi. Režisore Lija Gailīte gan šķiet ir gājusi principā pareizo ceļu, attīstot savus nodomus tēlotāju dabīgās kautrības robežās, un mēģinot marķēt, forsēt skatuves ekspresiju par katru cenu.

Dekorātoram Arnoldam Treibergam par galveno nopelnu var piedēvēt skaidro kopnodomu un gaismas - kostīmu - dekorāciju gleznieciski dzidro saskaņību. Izpildītāji? To pārāk daudz, lai varētu atļauties par katru atsevišķi kaut ko pateikt. Katrā ziņā ļoti daudzi apliecināja lielākas vai mazākas talanta iezīmes, — balss dotības vai aktieŗu spējas, un daži jau arī it respektējamus sasniegumus. Liekas, ka nebūtu pārspīlēts, ja teiktu, ka dažu jauno dāmu vieta gan patiesībā ir Eslingenas teātrī.

Kopā saņemot, „Trejmeitiņas" kā uzvedums ir atzinīgi novērtējama darba rezultāts un līdz ar to savu līdzstrādnieku teicams uzņēmības un neatlaidības paraugs.

V. Dārziņš

Papildu izglītības iespējas

VĒSTULE LATVIJAI NO ANGLIJAS

Ja latviešu avansēšanās iespējas darbā Anglijā nav spožas, tad tomēr atrodami ceļi zinību pavairošanai kā vispārējās, tā arī speciālās nozarēs. Nozīmīgi priekšnoteikumi te tomēr ir angļu valodas prašana, darba vieta iespējami lielākā centrā un — stipra griba.

Anglijā ir noorganizēts ietekmīgs vakarskolu (Evening Classes) tīkls, ko uztur pašvaldības. Londonas pilsētas vakarskolu 1947./48. mācības gada katalogs (Floodlight) aptveŗ 150 lpp. biezu grāmatu. Tur ir ziņas par ļoti plašu mācības programmu. Daži piemēri par speciālizēšanos šaurā nozarē: mācība par akustiku, lidmašīnu mechanika, archeoloģija, biškopība, veikala organizācija, būvniecības likumzinības, portugaļu valoda, optika, fotogravīra, litografija, Rentgena staru kurss, televīzija, zīda krāsošana un apdrukāšana, studijas par Šekspīru, sociāloģija, glezniecība utt. Provinces pilsētās nozaru skaits šaurāks. Tā, piemēram, Piterborovā, kur ir 70.000 iedzīvotāju, techniskā vakaru kolledža aptveŗ divgadīgu maizniecības kursu ar dažādu šaurāku speciālitāšu nozarēm, trīsgadīgu būvtechnikas kursu, trīsgadīgu plaši sazarotu komerczinību kursu un trīsgadīgus elektrības, gāzes un motoru techniķu kursus.

Piterborovā pastāv arī pieaugušo izglītošanas institūts ar tēlotājas mākslas, drāmas, mūzikas, dārzniecības, podniecības, fotografijas, paukošanas, valodu un fiziskās kultūras klasēm. Mācības parasti notiek vakaros 2—4 reizes nedēļā, bet dažos nopietnākos priekšmetos arī pa vienai pilnai dienai nedēļā. Mācību maksa parastajās vakara klasēs ir 5—10 šiliņu par pusgadu. Institūtos, kas sagatavo pārbaudījumiem aroda apliecību iegūšanai pie universitātēm, kolledžām un amatu pārbaudes komisijām, šī maksa sasniedz 30 šiliņu un vēl eksāminēšanās izdevumus. Skolniekam jādzīvo attiecīgās mācības iestādes pašvaldības iecirknī, pretējā gadījumā kārtojamas garākas formālitātes un mācību maksa augstāka. Nav dzirdēti gadījumi, kad ārzemnieki būtu no šīm vakarskolām atraidīti. Anglijā dzīvojošiem tautiešiem sīkākas ziņas iespējamas iegūt katras pilsētas publiskajās bibliotēkās (Public Library) dabūjamos bezmaksas prospektos. Pēc vēl tuvākas informācijas jāgriežas vai nu attiecīgajās skolās, vai pie pašvaldības izglītības ierēdņiem. Visiem tautiešiem Anglijā silti ieteicamas darba apstākļu robežās minētās iespējas izmantot.

Kas vēl nav paguvis ielauzīties angļu mēlē, un kam tādas iespējas neatļauj darbs, var izmantot valodas mācīšanās iespējas. Anglijas valdība ieinteresēta, lai ārzemnieki angliski iemācītos iespējami ātri. Lielākajās izvietošanas nometnēs kursus rīko darba ministrija. Tā organizējusi arī angļu valodas apmācību ogļračiem un fabriku strādniekiem. Bez tam vai katrā vakarskolā ir „English for Forigner" klase. Valodas pratējam iespējams iegūt arī zināmus gradus. Divi reizes gadā īpašas Oksfordas universitātes komisijas vairākās pilsētās izdara triju pakāpju eksāminēšanu angļu valodas pratējiem — ārzemniekiem. Aplēsts, ka pirmajai pārbaudei jāmācās vienu gadu, otrai 2 gadi pēc pirmā pārbaudījuma, bet trešajai, kuŗā jau prasa diezgan sīki pārzināt angļu literātūru, valsts un sabiedrisko iekārtu, angļu dzīves veidu un paražas, trīs gadi pēc otrā pārbaudījuma. Eksāmenu izturējušie saņem Oksfordas universitātes apliecības. Maksa apm. 10 šiliņu. Pirmās pakāpes apliecību derētu iegūt katram latvietim Anglijā. Tuvākā informācija pieprasāma: The Secretary City of London College. Electra Hause Moorgate. London E. C. 2.

Londonā, martā. I. B.

K. Dziļleja

Klusa dziesma

Sonetīna no Nelgas dziesmām

Kā kalnu strauts, kas lēni lejā lokās
Un pļavām, druvām atnes spirgtu
veldzi,
Tā dziesminieks var kādai sirdij
mokās
Ar klusu dziesmu remdēt sāpju
smeldzi.

Tai klusā dziesmā šalko dienu
bijums,
Tai klusā dziesmā aizviz tāles zilgas,
Tai klusā dziesmā smaržo ziedu
vijums.

Tā klusā dziesma paceļ spārnos ilgas,
Kad rudens salna klājusi jau
smilgas.

Atomiskais pavasaris

Senos laikos, kad dāmas čaukstēja garos brunčos un neviens nekā nezināja par eksistenciālismu, bija modē šad tad nopūsties: „Brīnišķīgais pavasaris!" Bet toreiz sievietes ticēja, ka taisītas no vīrieša ribas, un arī vārdnīcas bija gaužām nepilnīgas. Tagad vecmāmiņas lindraki gan atkal godā, bet dāmas zina, ka tās taisītas no lūpu krāsas, nagu lakas, pūdeŗa, koldkrēma, vates popējumiem un vitamīniem, un vārdnīcas bagātinātas ar visu vārdu vārdu: atoms.

Šis pavasaris nav ne brīnišķīgs, ne jauks, bet atomisks. Civilizēti ļaudis, kas lasa reklāmas amerikāņu žurnālos, jau sen zina, ka īpašības vārds „atomisks" ir 20. gadsimteņa superlatīvs. Kopš Hirošimā atjautīgs japānis nodibināja kafejnīcu „Atoms" un Kalifornijas farmeris misters Feins laidis tirgū atomiskos tomātus, moderni ļaudis lieto atomiskas zobu sukas, atomiskas kakla saites, atomisku viskiju, atomiskus piparus. Ja atoma veidolu varētu izliet metallā, tad dāmas to spraustu pie tērpa un nēsātu uz cepures, un ja kādam izdosies nozagt atombumbas noslēpumu, tad Parīzes modes burvjiem, šiem nenogāžamajiem diktātoriem. Un tad nekas pasaulē vairs nebūs vienkārši jauks, skaists un brīnišķīgs, bet atomisks.

Reiz man bija mandeļkoka šķirstiņš. Toreiz man likās, ka būtu brīnumjauki pabūt tādā zemē, kur aug mandeļkoks. Tagad man ir mandeļkoks aiz loga, bet es vēlos nokļūt atpakaļ pie šķirstiņa ar vecajām pogām. Arī cilvēku vēlēšanās pa laikam apmetas ačgārni, tāpat kā cilvēku radītā pasaules kārtība. Bet mandeļkoks ik pavasari zied baltiem ziediem, un pavasaris nāk savu kārtu. Tam ir gluži vienalga, ka Eiropa tagad sastāv no 16 valstīm. Un diez, vai šis pavasaris maz zina, ka ir atomisks? Tas atnācis ar savu gadskārtējo vientiesību, un tā ierašanās šai drupu, izsalkuma, zibens raķešu un konferenču pasaulē atgādina it kā mistera Čemberlena skumīgo braucienu uz Berchtesgadenu pirms otrā pasaules kaŗa, kad viņa mierīgais lietussargs nejaudāja aptūrēt lielgabalus. Bet pavasaŗa naivitāte ir jauka, piedodiet, atomiska. Ar apbrīnojamu demokratiju tas nāk pie mums visiem, un pavasaŗa savienotajās valstīs visas pļavas sāk vienādi zaļot, kukaiņi un ļaudis izlien piesaulē, jauni cilvēki staigā roku rokā. Šogad gan pavasaris nevarēs būt pie visiem latviešiem reizē — pārāk tālu viens no otra ir mūsmāju bērzi, Vāczemes mandeļkoki, Dānijas skabārdži, Kanādas egles, Venecuelas palmas un Austrālijas eikalipti. Bet pavasarim nevajaga vīzas, un arī dolari par to nav jāmaksā. Tas nāk ar jaunām smaržām un vecām atmiņām un vienmēr tām pašām neapnicīgajām rekvizītēm: milīgu sauli, sapņainu mēnesnīcu, draiskām lietus gāzēm. Sīpoliem aug priecīgi laksti, cilvēkiem cerības, un liekas, ka vēl varētu viss būt labi, kā senos pavasaros.

Varbūt Floridā kāds melns džentlmenis patlaban sacer atomiskā pavasaŗa dziesmu: „Ak, kaut es būtu atoms tavās rokās", ko sudraba saksofoniem ieblēt atomiskajā pasaulē. Pēc tādas dziesmas moderna dāma daudz vairāk arī nevarēs izdvest kā „jā", jo nepielūdzamajā Parīzē nolemts dāmu vidukļus tā sažņaugt, ka daudz runāt vairs nebūs iespējams. Bet pagaidām vēl jāiztiek ar smalkā francūža Pola Žeraldī vārdiem: „Ja tu mani mīlētu, un ja es tevi mīlētu, kā tad es tevi mīlētu!"

Atomiski!

Rita Liepa

Šim numuram pievienotas 2 lapaspuses, kuŗas saņem ATPŪTAI pasūtinātāji

Sludinājums

Dažādas notis, gleznas, mūzikas instrumentus un pastmarkas serijās jeb mainburtnīcas pret mainburtnīcām piedāvā **Alfreds Kalnījs**: (17a) Mannheim, Nebeniusstr. 9, DP Camp. (682)

Mintauts Eglītis

NEĪSTAIS

NOVELE

(Beigas)

Gaits satveŗ vēstuli kā maizi badā. Un arī otru sūtījusi Irma — tātad viņam divas! Strauji viņš to pieŗauj klāt, apgriež apkārt, ilgi, ilgi skatās, bet nevar atjēgties, — tā nav adresēta viņam!

Gan tam . . . Ankoriņam, kareivim Vilim Ankoriņam!

Gaits vēl skatās kā stulbs. Viņš gandrīz nemana, ka Ankoriņš vēstuli atņem, nedzird kņadu ap pastu, nedzird, ka zemnīca noklust. Viņā kaut kas briest, rūgst, kāpj uz augšu. Vai tas izmisums? Dusmas? Laikam tur no viena kā otra. Kaut kas smacē, vanda, urda. Kur viņš varētu palikt, kur pazust? — Viņam ir kauns, liels kauns nodarīts, tas viņu liec kā niedru ūdens, tādēļ, pēkšņi sagriezies, viņš iekrīt uz mutes gultā.

Domas šaudās. Ankoriņš, Ankoriņš . . . Kāpēc taisni viņš? Kaut tas būtu cits, kaut Galauska, kaut vismazākais vadā! Tad varētu, varbūt — paciest . . . Bet nu tā smeldz un sāp visā augumā, ka nevar vairs izturēt, ka gandrīz jākož ar zobiem segā. Kāpēc viņš? . . .

Gaits atceras vēstuli. Ko Irma vēl raksta? Varbūt — grib atzīties, varbūt mierinās, lūgsies? Viņš atrauj vēstuli, skatās aprakstītajā papīrā un rij burtus. Nekā — viņa esot par Gaitu dzirdējusi, arī par ordeni apsveicot. Tā vajadzējis darīt, to katrs darītu, glābtu biedrus. Un par citu nekā, nekādas atzīšanās, par Ankoriņu nekā.

„Neliete . . ." Gaits čukst. Rokas, kas tura vēstuli, dreb. Dreb viņa rokas! To nu nerādīt, — jau Galauska skatās, arī Ankoriņš smaidīdams kaut ko stāsta un blenž uz viņu. Vai šis jau zina? Vai Irma stāstījusi? Kā citādi — stāstījusi šim, šim . . . Gaits nevar atrast pietiekami stipru vārdu. Kā viņa drīkstēja krāpt, vai tad viņa nezināja, kas Gaits? — Bet viņš jau nav varonis! Varonis nav un piekrāpts arī, kaut ar ordeni, kaut ar krustu!

„Lazaretē divas nedēļas, tad gribēja sūtīt atpakaļ . . ." Gaits ieklausās Ankoriņa stāstā. „Teicu šefārstam, lai palaiž mājās. Sākumā negribēja, laikam jau nevarēja. Bet ārsts arī cilvēks, beidzot palaida uz nedēļu. Tā izbraukājos, biju Zemienā . . ."

Ankoriņš paskatās uz Gaitu, tas guļ gultā, bet laikam neklausās, jo cilā vēstuli, saviebis seju.

Atkal stāsts un skaļi smiekli korī. Gaits uzraujas sēdus. Draugi smējās — vai par viņu? To, ko Ankoriņš tikko teica, viņš atkal palaidis garām, bet nu ieklausoties stājas asinis ritēt:

„Es vēl aplieku rokas ap kaklu un saku: ko tu darītu, ja tagad stiprāk tevi saņemtu, tikai mazliet, mazliet stiprāk paspiestu? . . . Un viņa? Varbūt arī nobiedēta, taču tā nelikās — smaida, smaida jocīgi, dīvaini, laikam viņai baiļu nebija — smaida, un ko vēl dara? Pievelk mani cieši klāt, skūpsta, skūpsta bez apstājas un saka: es jau tevi mīlu, tikai tevi, tāpēc tu nespiedīsi . . . kaklu . . . tik stipri . . ."

Gaits nevar vairs izturēt — tas jau ir ārprāts! Viņš uzlec kājās, savilcis pirkstus dūrēs, zobi čirkst, seja raustās. Viņš nezina, ar prātu vairs nevar atpvert, ko nu darīt: kliegt, sist Ankoriņu? Bet tā jau bija Irmas vaina! Ja viņa būtu šeit, varbūt, saspiestu arī viņas kaklu! . . . Lai tad ņem viņu ciet, lai tiesā, sit, lai dara, ko grib! Viņš jau nekas nebija, nekā viņš nevarēja, nekā neprata paturēt!

Brīdi zvārējies gaisā, Gaits pastreipuļo uz priekšu, paceļ roku pret Ankoriņu un čukst aizžņaugtā balsī:

„Un tā — tas bija ar Irmu? . . ."

Ankoriņš skatās kā nesapratis, tad nobāl, izspeŗ soli Gaitam preti un dusmīgs izgrūž:

„Ko tu — nevietā piemini manu māsu! . . ."

„Māsu . . ." Gaits dabū atkal kā ar vāli pa pieri. Viņam dreb lūpas, viņš ir tā samulsis, ka nezina vairs, kur likt rokas, kur augumu, kur pagriezt acis. Vēlreiz viņš paskatās uz Ankoriņu, tad pieskrien pie savas lādes, atrauj to vaļā, jauc veļu, grāmatas, vēstules. Beidzot ceļ ordeni, iztin no papīra, pavicina gaisā un, pieskrējis pie krāsns, iesviež to vaļējā kurtuves mutē. Brīdi skatās kā lentīte jau sākusi gruzdēt un kā karstu kartupeli, no vienas rokas otrā mezdams, izrauj atkal ārā. Citi saskrien ap Gaitu, velk nost no krāsns, grib atguldīt lāvā. Vai biedrs zaudējis prātu? Bet Gaits izraujas, piestreipuļo pie Ankoriņa un drebošām rokām sprauž tam ordeni pie krūtīm. Tas neizdodas viegli, Ankoriņš kāpjas atpakaļ, satveŗ Gaita rokas, bet viņš vēl sprauž un sprauž un murmina bez apstājas:

„Es neesmu nekas, tev tas pienākas! Es neesmu nekas, man nevajaga, man nepienākas! . . ."

Beidzot Gaitu ar sparu atgrūž, tomēr ordenis, kaut kā pieķēries, karājas Ankoriņam pie krūtīm. Viņš to grib noraut, bet nepagūst — atcērtas durvis un zemnīcā iebrāžas viens pats spīvs, apdullinošs sauciens:

Trauksme!

Prāvestam Edgaram Bergam 70 gadu

Lai gan gadu nasta nav mazā, tomēr prāvests Edgars Bergs ir garīgi spirgts, pilns enerģijas un darba prieka. Visu savu līdzšinējo dzīvi viņš ziedojis baznīcas un sabiedriskajam darbam. Pēc teoloģijas studiju beigšanas Tērbatas universitātē un kandidāta laika nokalpošanas Kokmuižas draudzē, viņš aiziet par mācītāju Rubenē, tad pārlet uz Rīgu. Toreiz Rīgā nebija daudz latviešu mācītāju un prāvests Bergs rod atbalsi savos tautiešos. Ar jaunekļa sparu un siltu sirdi sludinātajam Dieva vārdam ir panākumi — nodibinājas Miera draudze. Tā darbojas sākumā Rīgas Jēkaba, vēlāk Rīgas Doma baznīcā, kuŗā arī Miera draudze pārdēvējas par Doma draudzi.

1940. gadā pēc prāvesta A. Kundziņa nāves, E. Bergam uztic Rīgas pilsētas prāvesta pienākumus. Ilgus gadus darbojies par Latvijas ev. lut. baznīcas virsvaldes locekli, viņš no 1943. g. skaitījās par archibīskapa vietnieku. Ir Rīgas iecirkņa valdes, mācītāju pabalstu kases, bībeļu biedrības un daudz citu organizāciju priekšnieks. Darbojies arī laicīgās organizācijās — Rīgas Brāļu kapu komitejas priekšnieks (bija mācītājs latviešu strēlniekiem), YMCAs prezidents (Latvijā) uc. Trimdā kā Latvijas archibīskapa pirmais vietnieks, E. Bergs vada garīgo dzīvi angļu joslā noorganizējot baznīcas virsvaldi Hamburgā. Šajos gados viņš vizitējis visas angļu joslas latviešu nometnes. 1947. g. oktobrī bija Anglijā, angļu darba ministrijas uzdevumā, kur iepazinās ar tautiešu dzīvi un darba apstākļiem. Paredzams, ka prāvests E. Bergs archibīskapa uzdevumā pārcelsies uz dzīvi Anglijā.

Jubilāra godināšana notiks 3. aprīlī viņa dzīves vietā Hamburgā.

V. Š.

Huvera bibliotēkā atrodas vērtīgi materiāli par Baltijas valstīm

Jau pirmā pasaules kaŗa laikā Herberts Huvers, vēlākais ASV prezidents, sāka vākt pazušanai nolemtus dokumentus, kuŗi tagad sakopoti Stenfordas universitātes Huvera bibliotēkā Palo Alto, Kalifornijā. Šai bibliotēkā atrodas 30 000 dokumentu, 100 000 grāmatu, 3 000 laikrakstu, 32 000 plakātu un daudz citu vēsturniekiem vērtīgu materiālu par karu, mieru un pagrīdes darbību. Pēc „Reader's Digest" informācijas, bibliotēkā atrodas arī vērtīgi materiāli par apspiestām Baltijas republikām.

Šķiet, ka šai bibliotēkai varētu dot arī tos informācijas materiālus par mūsu zemi, kas pašreiz rodas trimdā.

I. R.

Chronika

Mēnešraksta „Laiks" godalgas par mēnešrakstā 1947. g. iespiestajiem oriģināldarbiem Laika lasītāji piešķīruši Anšlavam Eglītim par komēdiju „Kazanovas mētelis" RM 2000.—, Zinaīdai Lazdai par balādi „Varoņa kaps" RM 1500.— un prof. P. Jurevičam par apceri „Kultūras traģēdija" RM 1500.—.

Vispasaules ev.-lut. federācijas vadītājs Vācijā Dr. Hongs uzaicinājis latviešu mūziķu trijotni „The Latvian Trio" iespēlēt latviešu mūziku skaņu platēs raidījumiem Amerikas raidītājos. „The Latvian Trio" (vijolnieks V. Ziedonis, čellinieks Dz. Treimanis un pianists E. Freimanis), pieaicinot dziedātāju E. Āroni, aicinājumu pieņēmuši un atbilstīgo programmu arī ieskaņojuši.

Čellinieks Ingus Nāruns februārī un martā koncertējis daudzās angļu joslas latviešu nometnēs, ar techniski virtuozu un mākslinieciski pilnvērtīgo spēli gūdams apmeklētāju nedalītu atsaucību. Klavieŗu pavadījumus šajos koncertos spēlēja Daina Pavasara. Aprīļa beigās un maijā I. Nāruns koncertēs amerikāņu joslas nometnēs.

Nodibinātas latviešu organizācijas Toronto un Montreālā

VĒSTULE LATVIJAI NO KANĀDAS

Toronto darbību uzsācis latviešu klubs, kuŗa priekšnieks ir A. Karlsons, sekretārs E. V. Špilbergs, kasieris G. Putruss un rīcības komitejas vadītājs A. Garnejs. Klubu nodibināja grupa uzņēmīgu tautiešu, kas jau 1948. g. 30. janvārī, pilnīgi bez kādiem līdzekļiem rīkoja atklāšanas vakaru. Jaunā latviešu organizācija grib darboties to tautiešu labā, kas arvien vairāk ierodas Kanādā. Kluba adrese: 128 Randolph Str. Toronto Ledside, Ontario. Latviešu palīdzības biedrība nodibināta arī Montreālā: 3509 Ste Famille Str., Montreal, P.A.

Toronto ir lielpilsēta. Te dzīvojot jārēķinās ar izdevumiem un naudu iekrāt pagrūti. Tomēr tautieši, kas strādā Toronto, visumā apmierināti. Mājkalpotājas un slimnīcu darbinieces saņem 50 dolaru mēnesī pie visa brīva. Iesācējas, kas apmācās šūšanā, nopelna 20 dol. nedēļā. Viņām pašām jāmaksā par ēšanu un dzīvokli. Vīrieši, atkarībā no darba nozares, izpelna 50—70 centu stundā. Ēšana restorānā maksā 1—1,50 dol. dienā, bet mājās var paēst par 1 dol. Par mēbelētu istabu jāmaksā 4—7 dol. nedēļā.

Sevišķi liels cilvēku pieplūdums Toronto ir ziemā. Iebraucējiem iekārtotas speciālas skolas angļu valodas apmācībai. Stundas notiek 2 reizes nedēļā. Kursos apgādā arī grāmatas un maksa ir 1 dolaru gadā. Mūsu tautietis Dž. Biters uzņemts šejienes mākslas akadēmijā. Viņš atbrīvots no mācības maksas un citiem izdevumiem. Ārzemnieki bauda YMCAs un YWCAs lielu sirsnību. Atbraucējiem pirmo gadu nav jāmaksā biedru nauda. Arī es esmu YMCAs biedrs. Tā var patikami un lietderīgi izmantot brīvo laiku.

Braucot uz Kanādu ļoti vajadzīga ne vien angļu valoda un aroda prasme, bet ieteicams līdzi ņemt arī praktiskai dzīvei nepieciešamās mantas. Viss maksā naudu, ko sākumā ļoti grūti uzkrāt. Pēc pasūtinājuma darināts uzvalks maksā 55 dol., mētelis 30—50 dol., kurpes 6—12 dol., radio 35 dol. un auto 200—3000 dolaru.

Toronto, martā.

Imants Kleinops

Ne aicinām, ne atrunājam

VĒSTULE LATVIJAI NO ARGENTĪNAS

Pēc daudzkārtējiem tautiešu pieprasījumiem, Baltijas imigrācijas sadarbības komisijas latviešu sekcija sniedz ziņas par Argentīnu.

Argentīnas klimats ļoti dažāds, bet visumā veselīgs. Buenos Aires un tās apkārtnē ziemā drēgni vēss, (labi noder vilnas veļa un silts mētelis), vasarā — sutīgi karsts. Iedzīvotāji, izņemot ap 300.000 iedzimto pēcteču un jaukto, ir spāņu, itaļu un citu eiropiešu pēcteči un imigranti. Valsts valoda — spāņu. Protams, ir nepieciešams to prast, kaut arī kvalificēti darbinieki un vienkārši strādnieki var darbu dabūt, valodu vēl nepārvaldot.

Argentīnas valdība piešķir iebraukšanas atļaujas visai ģimenei kopā (pat vēlas ģimenes!). Viena ģimene skaitās: ģimenes galva (vīrs), sieva, bērni un vecāki. Brāļi un māsas (izņemot māsas-vieninieces) ir atsevišķas ģimenes. Sievietēm-vieniniecēm atsevišķi bez ģimenes nelabprāt dod iebraukšanas atļauju. Gluži tas pats sakāms par bezģimenes personām, kas dzimušas pirms 1890. g. Likums aizliedz iebraukt arī slimiem un tiem, kam ir kāds fizisks vai garīgs defekts.

Katrs iebraucējs pēc personības apliecības izņemšanas bauda visas brīva pilsoņa civilās tiesības, darba, privātipašuma, biedrošanās, pārvietošanās, ticības utt. Protams aktīvi līdzdarboties politikā, tiesības piedalīties vēlēšanās, utl. bauda tikai Argentīnas pavalstnieki. Katram imigrantam pēc 2 gadu nevainojamas nodzīvošanas ir tiesības lūgt Argentīnas pavalstniecību.

Argentīnā ir plaši uzplaukusi rūpniecība, ar vēl plašākiem nākotnes plāniem, tādēļ te sevišķi vēlami ir techniski darba spēki, sākot ar inženieriem, techniķiem, amatniekiem, kvalificētiem strādniekiem un beidzot ar vienkāršiem melnstrādniekiem. Sievietēm, kā visdažādāko fabriku un darbnīcu strādniecēm vai šuvējām, jeb mājkalpotājām (slimo kopējām nē!) arī labas darba izredzes. Laukstrādnieki un piensaimnieki darbu var dabūt, bet algas ir samērā mazas. Kaut kāda zemes piešķiršana vai kredits inventāra iegādāšanai ir pilnīgi izslēgti.

Atkārtoti uzsveram, ka Argentīna nekādus ārzemju diplomus neatzīst. Izņēmums ir tikai zinātniekiem ar pasaules slavu jeb vajadzīgiem speciālistiem. Lai diplomu revalidētu pie vietējām augstskolām, ir nepieciešams to oficiāli apstiprināt, pārtulkot un arī segt visas revalidēšanas takses, kas praktiski, naudas ziņā, līdzinās studēšanai no jauna, arī laika ziņā daudz nevar iegūt. No teiktā ir skaidrs, ka visu brīvo profesiju darbiniekiem, ārstiem, juristiem, tautsaimniekiem, rakstniekiem, māksliniekiem utt. te nav nekādas izredzes nodarboties savā profesijā. Arī valdība, vadoties no tā, ka ir jau visu šo darbinieku pārprodukcija, parasti noraida šo personu lūgumus. Arī tie, kas par savu profesiju uzdod „tirgotājs", nav vēlami.

Pašreiz te ir ārkārtīga dzīvokļu krize un īres maksas, pat par mēbelētām istabām, stipri augstas. Nav paredzams, ka šī krize tuvākā nākotnē izbeigsies. Izpelņa: melnstrādniekiem ap 10 pesos dienā; amatniekiem 15—20 un vairāk dienā; speciālistiem 500—1000 mēnesī, kaut arī ne pirmā dienā. Cenas: baltmaize kg — 0,60; kviešu milti — 0,40; rīss — 1,00; cukurs — 0,50; gala — 1,40; zivis — 1.20; sviests — 2,50; kartupeļi — 0,70; pasterizēts piens — 0,30 litrā; olas — 1,80 ducī; papirosi — 0,20 — 1,20 desmit gabali; vīriešu uzvalks jeb mētelis — apm. 120 pesos; kurpes — 30; virskrekls — 15; zeķes — 3. Tās ir lētākās kvalitātes, bet ir arī daudz dārgākas. Dabūt var itin visu un bez ierobežojumiem.

Strādnieku aizsardzībai pastāv pensiju likums un lielākos uzņēmumos arī ārstēšana ir par brīvu.

Latvieši, kas pēc visa teiktā vēlas iecelot Argentīnā un dzīvo valstīs, kur ir Argentīnas konsulāti, var griezties pie komisijas priekšsēdētāja J. Bites kunga, Casilla de Correo 2366, Buenos Aires, Rep. Argentina, sniedzot par sevi un vislem ģimenes locekļiem šādas — apstiprinātas ziņas: 1) uzvārds (sievām arī meitas uzvārds). 2) vārds. 3) ģimenes locekļa radnieciskās attiecības ar ģimenes galvu. 4) dzimšanas datums. 5) dzimšanas vieta. 6) ģimenes stāvoklis (precējies, neprecējies utt.). Piezīme: Argentīna neatzīst šķiršanos. 7) ticība. 8) nodarbošanās. (Aprakstīt pēc iespējas sīki. Inženieri-speciālisti, lai atsūta curriculum vitae, tas dos komisijai eventuāli iespēju rūpēties par tiem atsevišķi.) 9) vai ir kāds fizisks defekts jeb slimība?

Uzsveram, ka komisijas rīcībā nav absolūti nekādu līdzekļu un cela izdevumi katram jāsedz pašam vai nu ar saviem personīgiem līdzekļiem, vai ar kādu organizāciju palīdzību.

Komisija var lūgt iebraukšanas atļaujas arī Vācijā esošiem tautiešiem, ja lūgumu iesniedz par nelielu grupu (ne vairāk kā 40 cilvēku), kas dzīvo vienā nometnē. Vācijā dzīvojošiem tautiešiem, kas noteikti vēlas izcelot uz Argentīnu, jāorganizējas šādās nelielās grupās, izvēlot grupas pārstāvi, kas tad arī atsūtītu sarakstu par visiem un kārtotu sarakstīšanos ar šo komisiju. Sarakstos uzrādīto ziņu pareizība jāapstiprina nometnes pārstāvjiem vai kādai latviešu organizācijai.

Komisija nevienu nedz aicina, nedz arī atrunā šurpu braukt, bet uzskata par savu pienākumu sniegt pilnīgi objektīvas ziņas un rūpēties par tiem tautiešiem, kas brīvi un noteikti izvēlas šo zemi par savu nākošo dzīves vietu. Šie paskaidrojumi vispirms domāti tiem tautiešiem, kas ir rakstījuši komisijai un kuriem, vēstuļu lielā skaita dēļ, nav bijis iespējams personīgi atbildēt.

Buenos Airesa, martā

J. Bite

Sadarbības komisijas latviešu sekcijas priekšsēdis

Angļu joslu 3 mēnešos atstāšot 20.000 DP

„New York Herald Tribune" ziņo no Berlines, ka, pēc angļu iestāžu izteicieniem, pastiprināts kuģu transports došot iespēju tuvāko trīju mēnešu laikā izcelot no Vācijas angļu joslas ap 20.000 DP. No Bremerhāfenas 20. martā ar IRO tvaikoni „General Black" devās uz Austrāliju 860 DP.

Pēc „Newsweek" ziņām, amerikāņu apģērbu firma „Hickey-Freeman Co." esot ieguvusi ASV imigrācijas un naturālizācijas komisijas atļauju 100 kvalificētu drēbnieku ievešanai. Tos izraudzīs no Eiropas DP un nogādās ASV līdz 20. augustam, jo ASV apģērbu rūpniecībā jūtams stiprs darba roku trūkums.

NYHT, Newsweek

Visi jaunatbraucēji darbā

LATVIJAS LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO SAO PAULO

Brazilijas latvieši, kuŗu skaits ar jaunatbraucējiem no Vācijas tagad palēnām aug, palaikam bijuši jo rosīgi palīdzībā latviešiem Eiropā. Lai gan līdz šejienei atklīdušas baumas, it kā Vācijā runājot, ka jaunatbraucēji atrodoties bez darba un trūkumā, patiesības labā jāteicina, ka tā tās nav. Visu jaunatbraucēju ģimeņu galvas un dažos gadījumos arī viņu sievas ir atraduši savai prasmei atbilstošu darbu, kas tiem nodrošina dienišķo maizi. Ja ir pāris gadījumu, kur tas ir citādi, tad vainojama šajos gadījumos ir „pudelīte".

Ar šo gadu te sākusi darboties arī Latviešu baptistu palīdzības komiteja, kuŗā no visām Brazilijas latviešu baptistu draudzēm izraudzīti — par priekšsēdi māc. J. Lukaišs, sekretāru prof. A. Jānaitis un kasieri Dr. Ž. Sproģis. Abi pēdējie visu laiku ir darbojušies arī Latviešu palīdzības komitejā, organizācijas adrese ir: Rua Major, Natániel, 171, São Paulo, Brasil.

Latviešu palīdzības komitejas biedru sapulcē savukārt ievēlēta jauna komitejas valde. Goda prezidents ir konsuls Gustavs Stāls, priekšsēdis Oto Lezdkalns, viceprieksšsēdis P. Sproģis, galv. sekretārs A. Kalniņš, 1. sekretārs inž. J. Rudzītis, 2. sekr. inž. P. Reichmanis, galv. kasieris agr. V. Mauliņš, 1. kasieris inž. G. Novickis, 2. kasieris R. Bērziņš, mantzinis A. J. Ozoliņš. Par padomniekiem ievēlēti kons. N. Ozoliņš, J. Āboliņš, J. Veiss, V. Švāns un V. Krūmiņš. Komitejas adrese līdzšinējā — Rua Boa Vista, 127, 4º sala 409, São Paulo, Brasil.

São Paulo, martā.

J. Āboliņš.

Eiropas kolonisti cīņā ar mūža mežiem

VĒSTULE LATVIJAI NO ČILES

Man jau uzkrājies daudz vēstuļu no Eiropas, visvairāk no tautiešiem, DP nometnēs Vācijā un Austrijā. Gandrīz visi rakstītāji jautā, kā rast iespējas iebraukšanai Čilē. Par šo jautājumu esmu interesējies, bet pagaidām bez sekmēm. Šajās dienās man paskaidroja, ka Vācijā un Austrijā darbojoties Čiles komisija, kas izraudzīšot 2000 ģimenes un ar IRO vidutājību tās pārvedīšot uz Dienvidameriku. Iecelošana Čilē pašreiz ļoti sagandēta un jāgaida uzlabošanās. Pēc liela trača ar žīdu tautības atbraucējiem vīzu izsniegšana pārtraukta. Drīzumā apmeklēšu ārlietu ministriju un turpmāko informāciju rakstīšu „Latvijai", jo uz visām vēstulēm atbildēt atsevišķi, nozīmētu mana budžeta ievērojamu satricināšanu.

No Čiles vistālāk dienvidos esošās Porto Montas atkal esmu atgriezies galvaspilsētā Santiago. 2000 km garajā braucienā vilcienā vajadzēja pavadīt 35 stundas. Kaut ilgajam ceļojumam vilciens iekārtots ērti, tomēr brauciens ļoti nogurdināja. Luksusvagonus Čile 1930. g. saņēmusi no Vācijas. Vagoni būvēti speciāli tāliem braucieniem. Katram pasažierim ierāda mazu kupeju, kas naktī pārvēršas par ērtu gulamistabu. No rīta pieejama silta duša un ēdienus, ja vēlas, pienes pie gultas.

Jonojot starp Andu kalniem un Kluso okeanu, ar lielu interesi vēroju pārmaiņas laukos. Ilgu laiku braucām cauri mūža mežiem. Šur un tur redzama kolonistu cīņa ar šo zaļo mūri. Visstirms mežu izdedzina, lai paliek klajāks. Pēc tam mēnešiem ilgi no visām pusēm dedzina milzīgos kokus, kamēr tie nogāžas. Resnuma dēļ kokus nozāģēt grūti un trūkst arī vajadzīgo ierīču. Ar dinamītu izspridzina celmus. Tad vēlreiz dedzina, pārpalikumu savāc vienkopus un atkal dedzina. Tas ir sūrs darbs, bet ja mūža mežs reiz uzvarēts, tad iekārtotie kviešu lauki dod milzīgas ražas. Čiles dienvidus jau pirms 2—3 paaudzēm kolonizējuši vācieši. Tagad te ir nepārredzami kviešu lauki.

Kviešus nopļaujot, paliek 20—30 cm gari rugāji. Tos vēlāk nodedzina un zemei rodas mēslojums. Vēl nenodedzinātajos rugājos ganās melnas cūkas un uz mugurām sēd palieli putni. Viss te aug ārkārtīgi ātri. Ābeles un bumbieri jau 5 gados izaug par lieliem kokiem. Tālāk uz ziemeļiem aina krasi mainās, jo lietus nelīst gandrīz nemaz, kāpēc mākslīgai apūdeņošanai izmanto Andu kalnu daudzās upes. Te ir milzīgas saules puķu plantācijas, kur iegūst eļļu. Maija beigās būs jaunā apelsīnu raža.

Santiago lielais janvāra un februāra karstums apmainījies pret patīkamu siltumu — līdz 20º dienā un 7—10º naktī. Drīz būšot ziema ar temperātūru no 2—10º virs nulles. Septembrī un oktobrī ir pavasaris, bet novembrī sākas vasaras karstums.

Garo ceļojumu būtu veicis lidmašīnā, bet tieši tajā laikā visiem privātiem pasažieriem rezervētās kartes anullēja, jo marta pirmajā pusē no antarktikas atgriezās Čiles valsts prezidents. Visas lidmašīnas bija vajadzīgas viņa pavadoņu transportam. Čilē pašreiz valda pacilātība. Tauta jūsmo par savu prezidentu, kas personīgi devies uz antarktiku, lai tur iekārtotu militāras un meteoroloģiskas bazes.

Prezidentu Santiago sagaidīja kā tautas varoni. Bija neizskaitāmi goda vārti. Iclās maršēja cilvēki. Modernā pilsēta vienā mirklī pārvērtās mežonīgā juceklī. Policija uz zirgiem pūli spēja atturēt tikai ar gumijas un koka sitamiem. Jā, tā vairs nebija Eiropa!

Zenītartilerijai Lielgabalu stobri mazā Čiles ostiņā Klusā okeāna piekrastē — ko gan tas nozīmē? Gaisā varēja redzēt arī vienu otru ASV iznīcinātāju.

Izrādījās, ka amerikāņu kuģos ostā iekrauj vara rūdu. Tāpēc arī ostu tik pamatīgi apsargā.

15. martā Čilē sākās skolas un augstskolas. Valdības uzturētajās tautskolās mācības ir bez maksas, bet tieši tādēļ tās sauc par „nabagu skolām".

Daudzajās privātās skolās ik mēnesi jāmaksā ievērojama mācības nauda. Skolas gan nav obligātas. Lielāko ievērību izpelnījušās angļu un vācu kolledžas. Pēc ilgākas domāšanas izšķiros arī savu vecāko dēlu sūtīt kādā vācu skolā.

Santiago, marta beigās.

Edg. Laipenieks

DP likumdošana ASV nekust uz priekšu

LĪDZEKĻU UN ATBALSTA TRŪKUMS KAVĒ VEIKT ĪSTOS IRO UZDEVUMS

Trīs gadus pēc kara beigām beidzot Eiropas DP jautājumam izredzes tikt apspriestam ASV senātā. Ievadrakstā min „New York Times", ar ironiju atzīmējot, ka nācija, kas ar plašu iniciātīvu piedalījās UN debatēs par DP jautājumu un prasījusi dot tiem patvērumu, pati vilcinājusies ar šo DP izvietošanu. Raksturīgi esot arī tas, ka pirmais DP likumprojekts, kas ticis tālāk par komisiju apspriežu līmeni, ir viscauri nepietiekams. Runa ir par senātora Vilēja likumprojektu, kas ieteic īpašu likumdošanu 100.000 DP ielaišanai divu gadu laikā, sākot ar šīgada jūliju, pa 50.000 gadā. IRO paskaidrojusi, ka vienīgi tad ir izredzes nokārtot DP izvietošanas problēmu, ja ASV uzņem „piemērotu skaitu". „Bet vai 50.000 cilvēku gadā var uzskatīt par „piemērotu daļu" zemei, kas lepojas ar savām humānitārajām tradicijām?" velcā laikraksts.

Ziemeļu un Vidējo rietumu štatos pieaugusi DP problēmas izpratne un interese par viņu uzņemšanu. Daudzas DP komisijas ziņo par tūkstošiem darba un dzīvokļu piedāvājumiem. Jautājums tagad esot, ko darīs kongress? Stretona likums par 400.000 DP uzņemšanu tautas pārstāvju nama komisijā nogulējis 9 mēnešus. Iespējama vēl otra likumprojekta apspriešana par 200.000 DP uzņemšanu divos gados. Kādi arī būtu tie projekti, ko pieņemtu senāts un tautas pārstāvju nams, nobeidz „New York Times", tiem bejgās jābūt tādiem, ka ASV uzņemtu patiešām „taisnīgu daļu" bēgļu bez šķirošanas.

Vēstulē „New York Times" redakcijai Vispasaules žīdu kongresa palīdzības daļas darbinieks Kurts Grosmans, komentējot IRO padomes apspriedes Ženēvā, norāda, ka IRO faktiski vēl nemaz nav sākusi darboties; pastāv tikai IRO sagatavošanas komisija. Otrkārt, kaut gan IRO jātiek galā ar 850.000 līdz 1,5 milj. pārvietotu personu nometināšanu jaunai dzīvei, tās aktivitāte paredzēta tikai trim gadiem, pie kam vēl nav zināms, vai šis trīs gadu periods skaitīsies no brīža, kad IRO iegūs savu galīgo apveidu, vai tajā ieskaitīs arī sagatavošanas komisijas darbības laiku, ar ko vēl vairāk samazinātos uzdevuma veikšanai atlikušais laiks. Treškārt, 1948./49. g. paredzētā budžeta summa, 155 milj. dolaru, dibināta uz pieņēmumu, ka pietiekams skaits valstu kļūs IRO locekļi laikā, lai segtu šo budžetu par 100%. Bet tas ir problēmatiski, jo pašreiz savu iestāšanos IRO ratificējušas tikai 13 valstis. Tas nozīmē, ka faktiski IRO darbam šinī gadā būs rīcībā tikai kādi 117 milj. dolaru. Īstenībā, tagad nododot IRO rīcībā vairāk līdzekļu, galu galā tikai aiztaupītos lieki izdevumi.

NYT

Pirmie soļi mežā

Kāds latvietis, kas salīgts Singera fabrikas meža darbiem un 6. martā ieradies Halifaksā, līdz ar citiem norīkots uz Thurso, kas atrodas ap 90 jūdžu no Montreālas un 60 jūdžu no Otavas. Šis tautietis raksta: „Thurso atrodas Singera sabiedrības koku apstrādāšanas fabrika. Firma mežos patlaban nodarbina ap 600 cilvēku, kas dzīvo izklaidus 34 nometnēs, dažā pat tikai 10 cilvēku. Nometnes ir ap 5 km viena no otras. No Thurso uz mežu darbu rajonu iet firmas dzelzceļš, un mūsu 22. nometne atrodas pašā šī dzelzceļa galā. Mēs šeit esam vienīgie ārzemnieki — 5 latvieši, 24 lietuvieši, 2 igauņi un vēl daži citu tautību piederīgie.

Tā kā bijām gaidīti tikai pēc mēneša, tad nekas īpaši mūsu sagaidīšanai nebija sagatavots. 37 cilvēki dzīvojam guļkoku ēkā ar dažiem logiem un divām krāsnīm — vecām benzīna mucām. Mazgājamies 4 blodās, uzsildot ūdeni skārda toverī. Apgaismošanai noder petrolejas spuldzes. Pēc mēneša mums sola mazas baraciņas 6 personām, elektrību, dušas uc. labierīcības, kā arī savu pavāru un kantīni, kādas ir visās nometnēs.

Mūsu tiešais uzdevums būs ar motorzāģiem zāģēt lapu kokus un sagarināt tos 3—5 m garos klučos. Baržas par darba smagumu bijušas liekas, jo klučus pie dzelzceļa nogādā ar zirgiem un traktoriem. Pašreiz tikai gatavojam kurināmo savai un citām nometnēm, jo sniega kārta mežos vēl ir pat līdz 1,5 m bieza.

Līdz 1. maijam kā meža strādnieki bez pieredzes saņemsim 4,80 dolarus dienā, pie kam par uzturu atvilks 1,50 dolaru un vēl dažus sīkus nodokļus, tā kā atliks ap 3 dolari. Jāstrādā 10 stundu dienā, no pl. 7 līdz 18, ar stundu pusdienas laika, sestdienās līdz pl. 12. Par sestdienām maksā pilnu algu bet par nestrādātām dienām nemaksā. Pēc 1. maija varēšot dabūt akorda darbu vai arī avansēties par mechaniķiem, traktoru vai auto vadītājiem uc. Kad jautājām, kādēļ mūsu firmā meža strādniekiem zemāka alga nekā citās, mums paskaidroja, ka tur tādu algu maksājot visu laiku, kamēr mēs te pēc avansēšanās varbūt būšot vēl labāk nostādīti. Vispār atalgojumā neesam nostādīti sliktāk par pārējiem firmas strādniekiem. Pie firmas pašlaik esam arī vēl parādnieki: 35 dolari parāds par transportu no Halifaksas līdz darba vietai un uz parāda iegādātie nepieciešamākie apģērba piederumi darbam. Gumijas-ādas stulmu zābaki, zeķes un silts raibs virskrekls, izmaksāja 13 dolaru.

Jūtamies labi. Ēdam labi, ļoti daudz tauku, cukura, sīrupa un lesala ekstrakta. Esam jau apvēlušies tīri apaļi. Arī darbs kaulus nelauž. Apkārtne ļoti skaista. Pārējie firmas meža strādnieki pa lielākai tiesai ir Kanādas franču zemkopji, kas ziemu mežā piepelna 400—500 dolaru un pēc tam atgriežas savās 15 līdz 20 ha lielajās saimniecībās. Tajās ir līdz 25 govju, jo galvenā nodarbība šeit lopkopība. Sejienes franču kanādieši runā kā franciski, tā angliski tik īpatnēji, ka viņus īstiem frančiem vai angliem grūti saprast. Tas arī mums apgrūtina saprašanos."

Sludinājumi

Radus un paziņas meklē Leontīne **Kļaviņa** dz. Zolberga: (13b) Neu-Ötting, Müllerbräu, Obb. (638)

Trīs dzīves priecīgie — Vilis, Gunis, Tedis vēlas iepazīties ar latvju zeltenēm no 17—25 g. v. Adresēt: **K. Ūdrim**, (20b) Wolfsburg, Kr. Gifhorn, Baltic DP Camp „B". (615)

Trīs latvju meitenes vēlas iepazīties nopietnā precības nolūkā ar tautiešiem. Rakstīt **Selgai, Velgai, Elgai Salnājs:** (13a) Amberg, Kaiser Wilhelm Ring 16. (607)

Hallo latvju zēni! Trīs dzintarzemes meitenes vēlas iepazīties nopietnā precības nolūkā. Rakstīt: **Annai jaun., Valerijai vid., Helenai vec.** (13a) Erlangen, Ob. Drausnickstr. 1. Bl. B-6. (650)

Lūdzu atsaukties tos latviešus, kas 1944. g. dec. un 1945. g. janv./febr. dzīvoja un strādāja Zittau'ā (pienotavā vai c.) kopā ar **Osvaldu vai Jāni Einerim un Elzu Avotiņu** (Frīdbergs), jeb kas zinātu kaut ko par viņiem, vai uz kurieni viņi pārvietoti, tuvojoties austrumu frontei. **J. Beizikis:** (13b) Augsburg-Hochfeld, II—87c. (664)

VIMBLEDONA

Britu pasaules valsts sporta centrs ir Vimbledonas stadions. Neviens cits stadions pasaulē nevar lepoties ar tik ievērojamu sacīkšu vēsturi kā šis. Un šogad, kad Vimbledona ir jubilāre, svinot savu 25 gadu pastāvēšanu, tur notiks arī pēckaŗa pirmās olimpiskās spēles.

Priekš 25 gadiem Vimbledona bija neievērojama vieta Londonas tuvumā, bet 300 darba dienās tur pacēlās grezns stadions, kas izmaksāja 750 000 angļu mārciņu. Ceturtdaļstundu maršēja vesels bataljons kaŗavīru, lai izmēģinātu jauno tribīnu stiprumu. Stadionu atklāja ar Bolton Wanderers — West Ham United neaizmirstamo spēli Anglijas futbola kausa izcīņas finālā. Jau ilgi pirms sacīkstes sākuma stadionā mēģināja iekļūt neparredzama ļaužu masa — tuvu pie 200.000 cilvēku. Koka barjēra nespēja turēt milzīgo spiedienu un acumirklī stadions pārplūda skatītājiem. Angļu populārais futbola kritiķis Redžs Grēvs atceras: „Es pirmo reizi savā mūžā redzēju, ka policisti bēg . . ." Bet tā bija arī Anglijas pirmā un pēdējā futbola kausa izcīņas finālа spēle, kad ieejas kartes pārdeva stadiona kasē. Vēsturiskajā sacensībā Bolton Wanderers uzvarēja 2—0. Slavenais uzbrucējs Dāvids Džeks jau 2 minūtes pēc cīņas sākuma ieguva pirmos vārtus, pirmos arī Vimbledonas stadionā.

1934. g. Glončesteras hercogs atklāja „Indoor-Arena", kas vēl šodien ir viena no pasaules labākajām sacensību vietām slēgtās telpās lielsarīkojumiem peldēšanā, ledushokejā, riteņbraukšanā, tenisā, boksā, basketbolā utt. Lielākā apmeklētība Vimbledonā bija 1937. gadā, kad 50 liela stila sacīkstes apmeklēja 4 miljoni cilvēku. Kaŗa laikā stadions izveidojās par kaŗavīru nometni. Tur patvērumu atrada arī daudzi Francijas, Beļģijas un Holandes bēgļi. Amerikāņu karavīri uz ātru roku iekārtoja bezbola laukumu.

Kaŗš skaisto stadionu nesagrāva. Tagad tas gaida olimpiskās spēles un tūkstošiem apmeklētāju no visiem pasaules kontinentiem. Six

KEMBRIDŽA UZVAR JAUNĀ REKORDLAIKĀ

Oksfordas un Kembridžas studentu astoņnieku 118. sacensībā airēšanā jau 50. uzvaru izcīnīja kembridžieši, pārspējot savus pretiniekus par 5 laivas gaŗumiem. Sasniegts jauns rekords (17:50,0 min.). Arī līdzšinējo rekordu (18:0,3,0 min.) 1934. g. veica Kembridžas studenti. Sacīkstē Temzas malā šoreiz noraudzījās vairāk nekā miljons skatītāju.

Pēdējais šķērslis paliek nepārspēts

Nobeidzot sekmīgo sacīkšu turneju Dienvidvācijā Lībekas YMCAi neizdevās pārspēt pašu pēdējo šķērsli: emigrācijas basketbola meistars Darmštates Kursa uzvarēja viesus 39—35 (23—21). Pie 33—33 stāvokļa vēl bija jāspēlē 3 minūtes. Darmštatiešu vienība laukumā palika vājināta, jo 5. piezīmi saņēma Meržejevskis. Taču lībekiešiem tieši izšķīrējā mirklī trūka attapības, kurpretim Īgenbergs nepilnā minūtē ieguva 4 punktus, kas jau garantēja Kursas uzvaru. Pašās beigās bumbu grozā vēl ielidināja arī Veiss (D.) un Zebeliņš (L.). Kursas sastāvā bija Īgenbergs (ieguva 18 p.), Stulpiņš (7), Lusārs (6), Veiss (4), Meržejevskis (4), Neparts un Treimanis. Sacīksti vadīja hanavieši A. Aizstrauts un B. Zīds. Z. Zaigums.

Mūsu emigrācijas basketbola vadītājs Arn. Aizstrauts Lībekas YMCAs — Darmštates Kursas spēlē: „Lusāram piezīme, Zebeliņš met 2 reizes!" (H. Berga šaržs)

Lasiet A. Ceidnera grāmatu par Kanādu

Ēriks Kaņeckis (HCA) bija latviešu izcilākais spēlētājs tikko aizvadītajās Vācijas meistarsacīkstēs ledushokejā

HC. Augsburg izcīna 4. vietu

SC. RIESSERSEE — VĀCIJAS MEISTARS LEDUSHOKEJĀ

Vācijas meistartitulu ledushokejā 8. reizi izcīnīja Garmišas-Partenkirchenas vienība SC. Riessersee, kas pēdējās sacensībās Lieldienās uzvarēja Preussen Krefeld 10—0 (2—0, 4—0, 4—0) un HC. Augsburg 5—1 (0—0, 3—1, 2—0). Augsburģieši pieveica Preussen Krefeld 6—0 (2—0, 2—0, 2—0). Latviešu „okupētajai" HCA vienībai neveicās meistarsacīkšu sākumā, bet beigās tā izvirzījās 4. vietā, paliekot aiz SC. Riessersee, VfL. Bad Nauheim un EV. Füssen. 10 spēlēs HCA ieguva 36 un zaudēja 34 vārtus. Tas ir nazs kuriozs, ka vienībai, kas atrodas tikai 4. vietā, tomēr labvēlīga vārtu attiecība. R.

Kārlis Ārens 50.000 skatītāju priekšā

H. GAIĻA VIENĪBA FRANCIJAS KAUSA IZCĪŅAS PUSFINĀLĀ

Vēstule Latvijai no Francijas

Francijas kausa izcīņa futbolā iegājusi izšķirējā posmā. Tikko aizvadītas ceturtdaļfināla spēles. Ievērojamākā no tām risinājās Parizes Kolumbas stadionā. Kausa pagājušā gada ieguvējs Lille lieliskā cīņā spēkojās ar RC. Paris vienpadsmitu, kurā spēlē mūsu tautietis K. Ārens. Uzvarētājs neizšķirās arī pagarinājumā. Sacīkste beidzās 3—3 neizšķirti. To vajadzēs atkārtot. Interesanto spēli noraudzījās 50.000 skatītāju.

Kausa izcīņas lielākā sensācija ir 2. līgas Lens vienība. Tās krāsas tagad aizstāv arī jaunais latviešu futbolists H. Gailis. 2. līgas ļaudis šoreiz paveica īstu varoņdarbu — uzvarēja „melnās pērles" Bena Barcka vienību Stade Français 2—1 un kvalificējās kausa izcīņas pusfinālam. Gailis ilgāku laiku ārstēja kādu savainojumu, bet tagad atkal ir vesels. Pārējie 2 ceturtdaļfinālu rezultāti: Kolmar—Bordeaux 1—0 un Nancy pret Sochaux 4—1.

No kausa spēlēm jau izkritusi A. Vanaga vienība Le Havre. Bs.

FRANCIJAS KAUSA IZCĪŅAS FINĀLĀ ĀRENS TOMĒR NESPĒLĒS

Lille un RC. Paris Francijas futbola kausa izcīņas atkārtojuma spēlē šacentās Lieldienās Parīzē. Arī šoreiz sacīkste izvērtās ļoti vienlīdzīga. Beidzot 2—1 uzvaru izcīnīja Lille, un RC. Paris cerības iekļūt kausa finālā tagad izgaisušas. Uzvarētājiem abus vārtus ieguva Barate, kas ir labākais vārtu šāvējs arī Francijas meistarsacīkstēs. RC. Paris vārtu ieguvējs bija Bongiorni. Sacīkstē noraudzījās 40.000 skatītāju.

Slēpošanas sacīkstes sauļošanās tērpos

Ar priecīgām sejām jau 8 slēpotāju grupu dalībnieki atvadījušies no latviešu fiziskās audzināšanas skolotāju V. Lagzdiņa un A. Reimaņa vadītās slēpošanas skolas Ga-Pa. Temperātūra dažu dienu bija + 35° C, bet „Bayernhaus" ziemeļu nogāzē vēl bieza sniega kārta. Lieldienās skolā dzīvoja slēpošanas prasmes ziņā spēcīgi dalībnieki. Keršteins uz Ga—Pa brauca pat 1000 km, jo dzīvo tālajā Flensburgā. Lieldienu slaloma sacensības sievietēm ļoti jaukā laukā visas dalībnieces startēja sauļošanās tērpos. Uzvarēja mūsu nobrauciena meistare L. Antēna (Frankfurte), 2. A. Apine (Pineberga), 3. vingrošanas meistare K. Juchneviča-Sprūde (Pineberga). Latviešu slēpotāji piedalījās arī ekskursijā Alpos un kādu saulainu dienu pavadīja Cugšpicē. A. R.

„Kāpēc mēs zaudējām? Tāpēc, ka nav sacensību iespēju. Angļu joslā esam tikai viena spēcīga latviešu basketbola vienība. Tā ir Lībekas YMCA. Bez nopietnām sacīkstēm nevar progresēt." Tā par angļu joslas basketbolistu zaudējumu pret amerikāņu joslas izlasi sacīkstē Vircburgā saka angļu joslas izlases basketbolists L. Bērziņš.

Angļu joslas un amerikāņu joslas latviešu izlases basketbolistu atkārtojuma sacensība notiks 18. aprīlī Lībekā. Pēc šīs spēles izraudzīs latviešu reprezentējošo vienību nedēļu vēlāk turpat notiekošajām baltiešu meistarsacīkstēm.

Lietuviešu basketbola izlases vienības kandidātos baltiešu meistarsacīkstēm no 23.—25. apr. Lībekā izraudzīti šādi spēlētāji: Andrulis 2., Andrulis 3., Birutis, Gailius, Ginčiauskas, Gribauskas, Kikilas, Lauraitis, Norkus 1., Puzinauskas un Sventickas. Vienības treneris būs Šeinfeldas Kovas izcilais spēlētājs Gribauskas.

Ādolfs Andrulis, bij. Lietuvas valstsvienības basketbolists tagad trenē lietuviešu jaunatnes izlases basketbolistus sacīkstēm ar latviešiem un igauņiem.

Mūsu izlases bokseris Žanis Šmits cīnīsies Dienvidbavārijas boksa meistarsacīkšu finālā. Viņa pretinieks pusvidējā svarā būs vācietis Šoetls (Rēgensburga). Sacīkstes notiks 3. un 4. aprīlī Degendorfā.

Amerikāņu joslas 1947. g. futbola meistars ir Valkas vienība, paziņojis joslas sporta vadītājs A. Celms. Jo Augsburgas izlase no pārspēles atteikusies. Pārspēlei vajadzēja notikt tādēļ, ka pērnajā rudenī abi pretinieki spēlēja 0—0 neizšķirti. Amerikāņu joslas 1948. g. meistarsacīkstes futbolā jābeidz līdz 15. maijam.

Nepareizas informācijas dēļ „L." pag. numurā ziņojām, ka basketbolists G. Šulcs saderinājies ar rekordisti T. Plūmi. Šo ziņu atsaucam.

Igaunis Antons Rādiks, kas tagad dzīvo ASV, pēc „Eesti Post" informācijas, šovasar Parīzē cīnīsies ar francūzi Marselu Serdānu par Eiropas meistartitulu boksā vidējā svarā.

Turcija grib atjaunot sportā sakarus ar Vāciju, ziņo Štutgartes žurnāls „Sportwelt". Turki viesos pie sevis labprāt aicinātu kādu spēcīgu vācu futbola, boksa vai grieķu-romiešu cīņas vienību.

Italija un Anglija 16. maijā Turīnā absolvēs pēckaŗa pirmo valstu sacīksti futbolā. Skatītāju interese ir milzīga. Jau pieprasītas 200.000 ieejas kartes.

St. Moricas olimpisko spēļu filmu drīzumā sagaida Vācijas kinoteātros. 2200 m gaŗās filmas izrāde ilgst 2 stundas.

11 g. v. bavāriešu zēns Hansis Baumanis Oberaudorfā aizlēcis ar slēpēm 43 m!

Vācu peldētāji pamazām atkaŗo savu kādreiz izcilo vietu visas Eiropas mērogā. 25 g. v. un 1,80 m gaŗais Valters Klinge (MTV. Braunschweig) veicis 200 m uz krūtīm 1:07,5 min., kas ir jauns Eiropas rekords.

Dr. Sarosi, viens no ungāru visu laiku slavenākiem futbolistiem, kas 70 reizes spēlējis savas valsts reprezentējošā vienībā un pašreiz ir 34 g. v., nodomājis atstāt Ungāriju un nākamajā sezonā spēlēt itaļu vienpadsmitā AS. Roma.

Spānija 18. valstu sacīkstē futbolā Madrides stadionā pieveica Portugali 2—0. Abu valstu līdzšinējās sacensībās spānieši uzvarējuši 12 reizes, portugaļi 2 spēlēs un 4 sacīkstes beigušās neizšķirti.

Beneluksa valstis — Beļģija, Holande un Luksemburga, kas vienotas ne vien politiski, bet arī sportiskā ziņā, paredz sastādīt kopēju futbola reprezentējošu vienību, lai sacenstos ar frančiem un angļiem.

Kanādas ledushokejisti ir ceļā uz mājām. Pēdējā spēlē Eiropā kanādieši, kuŗiem savainoja vārtsargu, Londonā zaudēja angļu vienībai Wembley Old Stars 3—5.

Absbjerns Rūds, sasniedzot 66 m un 62 m tālumu, ir Norvēģijas jaunais meistars lēkšanā ar slēpēm. St. Moricas olimpisko spēļu uzvarētājs Hugsteds ierindojās tikai 5. vietā.

120 m ar slēpēm Planicā aizlēca Šveices meistars Fricis Čanens, atkārtojot jaunā dienvidslava Janeca Poldas pirms neilga laika reālizēto pasaules labāko sasniegumu.

Stella Velša, poļu populārā vieglatlēte salaulājusies un ieguvusi ASV pavalstniecību.

Pasaules meistarsacīkstes šachā turpināsies Maskavā

Beidzies pirmais posms pasaules meistarsacīkstēs šachā, kas risinājās Hāgā. Pēc 8 spēlēm vadībā ir PSRS lielmeistars M. Botviņiks ar 6 p. Tālāk seko Reševskis 4,5 p., Keress 4 p., Smislovs 4 p. un Eive 1,5 p. 30. martā visi pieci šachisti aizbrauca uz Maskavu, kur 10. aprīlī sāksies pasaules meistarsacīkšu izšķirējais posms.

Mēs vēlamies vīnu, bet iedod sviestā ceptas pupiņas

DARBS RAŽAS NOVĀKŠANĀ AUSTRĀLIJĀ NAV SMAGS, BET NAV ARĪ VIEGLS

VĒSTULE LATVIJAI NO AUSTRĀLIJAS

Pēc ierašanās Austrālijā dzīvojām nometnē, kurā mazāks vai ilgāks laiks jāpavada ikvienam atbraucējam no Eiropas. Šīs nometnes adrese ir: Greyland, Immigration Camp Karrakatta, West Australia. Uzturs bija labs, bet varēja būt vairāk. Vienmēr izmantojām neierobežoto izejas brīvību. Te pašreiz ir vasaras beigu posms un laiks vēl karstāks nekā pagājušā vasarā viskarstākajās dienās Vācijā. Patīkama veldze bija peldēšanās jūrā. Jābūt gan ļoti uzmanīgiem, jo te katru gadu esot ap 12 haizivju upuru. No šīm plēsīgajām zivīm apdraudēta visa Austrālijas jūrmala. Svētdienās austrāliešu luterāņu mācītājs vadīja dievkalpojumu vācu valodā: Viņš salaulāja arī kādu DP pāri. Pie jaunsalaulātajiem ieradās daudz austrāliešu viesu ar dāvanām. Kāda austrāliete pat noīrēja viņiem istabu 2 nedēļām lepnā viesnīcā, samaksājot uzturu un visus pārējos izdevumus.

200 vīriešus no nometnes bija domāts nosūtīt uz Dienvidaustrāliju pagaiddarbos pie vīnogu novākšanas. Drīz tomēr paziņoja, ka apgabalu, pa kuŗu jābrauc, piemeklējis milzīgs orkāns, kas 100 km gaŗumā izpostījis arī sliežu ceļu. Tajā pašā laikā lietus radījis plūdus. Kāds vilciens palicis ūdenī un cilvēkiem uzturu piegādā ar lidmašīnām. Aizbraukšana dažas dienas izpalika, pēc kam grupās pa 10 cilvēkiem devāmies ceļā. Pirms braukšanas katram izmaksāja 2,5 šiliņu un vakarā sēdāmies automašīnās, kas mūs noveda tuvākās lielākās pilsētas Pertas lidlaukā. Pertā ir ap 200.000 iedzīvotāju. Mūsu grupā bijām 7 latvieši un 3 igauņi. Lidlaukā jau gaidīja četrmotorīga pasažieru lidmašīna. Laipnas pavadones ierādīja vietas. Pacēlāmies virs Pertas ugunīm. Ik pasažierim izdalīja vietējos laikrakstus un pa konfektei. Tad sekoja tēja, sviestmaizītes un gabaliņš keksa. Par lidmašīnas biļeti (17 märc. 12 šil.) bija samaksātas arī šīs piedevas. Mīkstajos krēslos nosnaudāmies un kad pamodāmies, bija jau neliela gaismiņa. Apakšā varēja vērot lielus smilšu klajumus ar atsevišķiem krūmu puduŗiem. Tad pārlidojām kādu jūras līci un atkal bijām virs zemes. Parādījās pa atsevišķai mājiņai un beidzot arī kāda pilsēta. Tā bija Adelaide. Saņēmām vēl katrs pa konfektei un nosēdāmies Adelaides lidlaukā.

Nepilnās 7 stundās bija nolidotas 1285 jūdzes. No lidlauka autobusā nobraucām Adelaides stacijā. Tur kāds kungs stacijas bufetē pacienāja ar lieliskām brokastīm. Viņš nopirka arī dzelzceļa biletes tālākajam braucienam. Pēc 2 stundām izkāpām kādā stacijā. Atkal sēdāmies autobusā un uzsākam braucienu cauri stepei. Pāri retajiem krūmiem baros lidoja papagaiļi. Puscelā pabraucām gaŗām kādai sagrautai mājiņai un apstājāmies. Ganījās lieli bari aitu. Autobusa šoferis pastāstīja, ka sagrautā mājiņa esot bandītu darbs. Turpat tuvumā bija nogalināto cilvēku kapenes. Tikai tagad vērojām, ka arī mūs apsargā policists. Turpmākajā braucienā jau varēja redzēt auglīgākus apgabalus. Aiz muguras palika palmu aleja. Skatījām lielus vīnogu dārzus un apelsīnu kokus.

Pēc 3 stundu brauciena sasniedzām nelielu pilsētiņu Renmarku. Tur mūs sagaidīja darba devēji, izsniedza tabaku un ar auto aizveda uz 3 km attālo farmu. Pie viena saimnieka palikām 4 latvieši un 3 igauņi. Sēdāmies pie bagātīga pusdienu galda. Saimnieki ir 2 brāļi, kas ierādīja pa diviem 3×3 m lielas istabiņas. Tās izbūvētas nelielās skārda barakās. Ir 2 metalla gultiņas ar salmiem maisos, 2 segām, mazs galdiņš un skapītis. Kādā citā barakā izbūvēta virtuve un ēdamtelpa, bet vēl citur mazgāšanās telpas un dušas. Šīs ēkas domātas tikai strādniekiem.

Jau pirmajā vakarā saimnieks katram izmaksāja 1,5 mārciņas kabatas naudai. Ar autobusu aizbraucām uz tuvējo pilsētiņu. Iegājām kādā veikaliņā, kur cerējām iedzert glāzi vīna. Pie letes bija auklā piesiets zvaniņš. Paskandinājū. Iznāca jauna sieviete. „Ko kungi vēlas?" Mūsu labākais angļu valodas speciālists teica: „Have you . . . Have you . . . (bija piemirsies kā vīnu sauc angliski), Have you vīns?" (nezināmo vārdu vajadzēja izteikt latviski). Pārdevēja vēl kaut ko jautāja, bet mūsu draugs atbildēja: „Jes, vīns." Un pārdevēja teica: „Cik?" „Vienu pudeli!", atbildējām. Viņa izbrīnījusies vēlreiz jautāja: „Cik?" Apskatījusies, ka esam četri, tā turpināja: „Četras serves?" „Jā!", un sieviete nozuda blakus istabā. Apmierināti sēdējām pie galdiņa, un spriedām, kādēļ viņa negribēja dot veselu pudeli vīna. Beidzot nolēmām, ka te laikam vīnu pārdod tikai glāzēm. Dzirdējām kādu troksni. Likās, ka skalda malku. Pēc tam sajutām cepta sviesta smaržu. Laikam pie vīna dos arī siltus uzkožamos? Varbūt tāda kārtība. Sieviete atgriezās un nolika mums priekšā katram pa nazim un dakšiņai. Vēl pēc brītiņa atnesa ceptas pupiņas ar kartupeļiem un šķēli uzceptas baltmaizes. Vīnu tomēr neizsniedza. Nospriedām, ka ar pirmītējo sarunu nav bijis kaut kas kārtībā. Tā arī izrādījās. Vārdu „vīns" meitene bija sapratusi par „bēns" — pupiņām. Nu arī zinājām viņas iepriekšējo izbrīnu. Vīnu šajā veikalā nemaz nepārdeva.

Pēc labās maltītes kaut ko iedzert tomēr vajadzēja. Lūdzām limonādi. Bet — atkal vilšanās. Mums atnesa 4 citronus. Apkaunējāmies un arī šo devu nenoraidījām. Neatlika nekas cits, kā iebāzt citronus kabatā un atvadīties. Iemācīsimies pamatīgāki angliski un apmeklēsim veikaliņu vēlreiz . . .

Nākamā rītā stājāmies darbā. Bez mums te nodarbināti arī vairāki vietējie strādnieki. Mūs norīkoja pie transporta darbiem. Savāktās vīnogas no lauka jāatved mājās, kur tās gaŗās nojumēs saber uz stiepļu pinumiem un kaltē. No šīm vīnogām gatavo rozīnes. Pārmainus strādājam arī vīnogu novākšanā. Darbs nav pārāk smags, bet arī ne viegls. Jāstrādā 5 dienas nedēļā no pl. 8-12 un 13-17. Nedēļas alga ir 6 mārciņas. 1,5 märc. nedēļā atvelk uzturam, kas ļoti labs. Šī izpeļņa ir viena no zemākajām, kādu Austrālijā saņem vienkārša darba strādnieks. 1 mārciņa ir 20 šiliņu, bet 1 šiliņš — 12 pensu. Ielas kurpes maksā 69 šil. 6 pensi, darba zābaki 19 šil., sieviešu ādas cimdi 20 šil. utt. Par 5 lampiņu radio aparātu jāmaksā 17—48 märc., bet divriteņa cena ir 16—18 märc. Sevišķi lēti mazsaimniecības piederumi. Ļoti dārgi optiskie priekšmeti. Mums izsniedza arī punktu kartītes tekstilprecēm. Kartītes esot derīgas 1 gadam.

Renmarkā, martā.

A. Šulcs

Sludinājumi

Indr. Rožleja (24a) Wedel-Holst., DP Camp, **piedāvā: Mazie latvju raksti** 1. burtn. ar 24 cimdu rakstiem krāsās. Cena RM 15,—, atkalpārdevējiem atlaide. Izdevums paredzēts četrās burtnīcās, krāsainā iespiedumā, sniedzot dažādu izstrādājumu un tautas tērpu paraugus. 2. burtn. iznāks š. g. martā. Vēlama pasūt. iepriekš. pieteikš.

Pārstāvji: **Anglijā:** Mrs. M. Rožleja, WLA Hostel Red Gables, Weydown rd, Haslemere, Surrey. **Zviedrijā:** Latv. Pal. Kom., grāmatnīca, Stockholm, Box 701. (646)

Inž. T. Lapiņa grāmatas
Radiotechnika
neparedzēti īsā laikā pirmais rotētais izdevums **izpārdots!** Lūdzu interesentus no tālākiem pasūtinājumiem atturēties. Tā kā ļoti daudzi pasūtinājumi paliek neizpildīti, radusies nepieciešamība pēc otra izdevuma.

Radiotechnikas otro izdevumu ar stipri paplašinātu saturu iespējami ātri izdos iespiestā veidā. (684)
Inž. T. Lapiņš
(16) Weilburg, Neugasse 10

Iznākusi **F. Štraucha** papildināta **„Vācu valodas gramatika ar vingrinājumiem."** Cena RM. 16.— + sūtīšanas izdevumi. Grāmatu izsūtu pret iepriekšēju samaksu; pasūtinot 10 un vairāk eksemplārus arī ar uzliktu pēcmaksu. Vienīgais pārstāvis: **Edg. Jākobsons** (23) Post Hasbergen, Ldkr. Osnabrück. (686)

Kaŗavīri, kam būtu kādas ziņas par 15. div. 34. pulka 7. r. kaŗav. **Valda Freimaņa** krišanu laikā no 45. 24. 1.—45. 3. 2. Laipni lūdzu rakstīt **Tamārai Šlips:** (13b) Memmingen, PC IRO, Fliegerhorst, Bl. 4-36. (653)

Par ierēdni **Reini Jēkabsonu,** dz. 1914. g., un viņa māti **Jūliju Jēkabsoni,** no Jelgavas, ziņas lūdz **Kārlis Veikerts:** Forest Town Miner's Hostel, Mansfield, Notts, Great Britain. (652)

Ja kādam ziņas par **Gunāru Bormani,** pēd. z. 1944. g. 28. VI no Luftgaukommando XI RAD Abt. 4/77 Eggebek ü. Schleswig, lūdzu rakstīt **V. Preisam:** (24) Lübeck, Artillerie Kaserne. (668)

Tautietes! Ar Jums vēlas iepazīties trīs melnie. **Arvīds, Jānis, Juris.** Adr.: (16) Giessen/Lahn. Waldsiedlung, Licherstr. 106, 4054 Lab. Serv. Co. (649)

u, bet iedod pupiņas

ĀLIJĀ NAV SMAGS, BET S

USTRĀLIJAS

Sēdāmies pie bagātīga pus- galda. Saimnieki ir 2 brāļi, ādīja pa diviem 3×3 m lielas s. Tās izbūvētas nelielās barakās. Ir 2 metalla gulti- salmiem maisos, 2 segām, ldiņš un skapītis. Kādā citā izbūvēta virtuve un ēdam- et vēl citur mazgāšanās tel- dušas. Šīs ēkas domātas ti- dniekiem.

pirmajā vakarā saimnieks izmaksāja 1,5 mārciņas ka- audai. Ar autobusu aizbrau- tuvējo pilsētiņu. Iegājām ikaliņā, kur cerējām iedzert na. Pie letes bija auklā pie- aniņš. Paskandināju. Iznāca ieviete. „Ko kungi vēlas?" bākais angļu valodas speciā- ca: „Have you . . . Have . . (bija piemirsies kā vinu gliski), Have you vīns?" (ne- vārdu vajadzēja izteikt lat- Pārdevēja vēl kaut ko jautā- mūsu draugs atbildēja: „Jes, Un pārdevēja teica: „Cik?" pudeli!", atbildējām. Viņa sies vēlreiz jautāja: „Cik?" usies, ka esam četri, tā tur- „Četras serves?" „Jā!", un nozuda blakus istabā. Ap- i sēdējām pie galdiņa, un n, kādēļ viņa negribēja dot udeli vīna. Beidzot nolē- te laikam vīnu pārdod ti- ēm. Dzirdējām kādu trok- ās, ka skalda malku. Pēc tām cepta sviesta smaržu. pie vīna dos arī siltus uz- ? Varbūt tāda kārtība. Sie- griezās un nolika mums katram pa nazim un dakši- pēc brītiņa atnesa ceptas ar kartupeļiem un šķēli uz- altmaizes. Vīnu tomēr neiz-

Nospriedām, ka ar pirmi- nu nav bijis kaut kas kār- arī izrādījās. Vārdu „vīns" bija sapratuši par „bēns" — . Nu arī zinājām viņas ie- izbrīnu. Vīnu šajā veika- z nepārdeva.

bās maltītes kaut ko iedzert ajadzēja. Lūdzām limonādi. tkal vilšanās. Mums atnesa us. Apkaunējāmies un arī nenoraidījām. Neatlika ne- kā iebāzt citronus kabatā līties. Iemācīsimies pamati- liski un apmeklēsim veika- eiz . . .

ā rītā stājāmies darbā. Bez nodarbināti arī vairāki vie- ādnieki. Mūs norīkoja pie a darbiem. Savāktās vino- auka jāatved mājās, kur s nojumēs saber uz stieņu n un kaltē. No šīm vīnogām ozīnes. Pārmainus strādājam u novākšanā. Darbs nav pā- gs, bet arī ne viegls. Jāstrā- as nedēļā no pl. 8-12 un 13-17. alga ir 6 mārciņas. 1,5 mārc. velk uzturam, kas ļoti labs. a ir viena no zemākajām, strālijā saņem vienkārša rādnieks. 1 mārciņa ir 20 t 1 šiliņš — 12 pensu. Ielas aksā 69 šil. 6 pensi, darba 9 šil., sieviešu ādas cimdi . Par 5 lampiņu radio apa- aksā 17—48 mārc., bet div- na ir 16—18 mārc. Seviški aimniecības piederumi. Ļoti iskie priekšmeti. Mums iz- rī punktu kartītes tekstil- Kartītes esot derīgas 1 ga-

ā, martā.

A. Šulcs

i **F. Štrauchа** papildināta **lodas gramatika ar vingri-** ." Cena RM. 16.— + sūti- devumi. Grāmatu izsūtu iekšēju samaksu; pasūtinot rāk eksemplārus arī ar uz- naksu. Vienīgais pārstāvis: **bsons** (23) Post Hasbergen, nabrück. (686)

i, kam būtu kādas ziņas div. 34. pulka 7. r. kaprav. **eimaņa** krišanu laikā no 45. 3. 2. Laipni lūdzu rakstīt **Šlīps:** (13b) Memmingen, Fliegerhorst, Bl. 4-36. (653)

ēdni **Reini Jēkabsonu,** dz. un viņa māti **Jūliju Jēkab-** Jelgavas, ziņas lūdz **Kārlis** Forest Town Miner's Hos- field, Notts, Great Britain. (652)

am ziņas par **Gunāru Bor-** . z. 1944. g. 28. VI no Luft- ando XI RAD Abt. 4/77 ü. Schleswig, lūdzu rakstīt **m:** (24) Lübeck, Artillerie (668)

es! Ar Jums vēlas iepazi- melnie. **Arvīds, Jānis, Ju-** (16) Giessen/Lahn, Wald- Licherstr. 106, 4054 Lab. (649)

Triju vai četru „lielo" sanāksme

RUNAS PAR PADOMJU SAVIENĪBAS VĒLĒŠANOS SASAUKT ČETRU ĀRLIETU MINISTRU KONFERENCI

Spriežot pēc dažādām pazīmēm, Padomju Savienība mēģinājusi panākt jaunu četru lielvalstu ārlietu ministru sanāksmi, kuŗā pārrunātu kā Vāciju, tā arī Triestas problēmu, ziņo „Daily Mail" diplomātiskais korespondents. Ar maršala Sokolovska palīdzību inscenējot „Berlīnes starpgadījumu", Kremlim esot jau bijis padomā plāns četrvalstu kontroles likvidēšanai Vācijā. Tagad padomju valdība gribētu vēl pēdējo reizi mēģināt panākt savu gribu visu četru valstu vienošanās veidā, lai neveiksmes gadījumā tad tūlīt reālizētu iepriekšējo gatavo plānu par rietumu sabiedroto izspiešanu no Berlīnes. Iemesls šādai Maskavas rīcībai varētu būt arī bažas no projektētās „trīs lielo" ārlietu ministru sanāksmes rezultātiem.

Maršals, Bevins un Bido jau esot vienojušies par triju valstu sanāksmi principā. Tajā apspriestu Vācijas nākotni, rietumvalstu attieksmes ar Padomju Savienību un Rietumeiropas tālāko organizēšanu ar amerikāņu palīdzību. Bevins vēloties atstāt durvis vaļā gadījumam, ja tomēr rastos iespēja panākt kādu vienošanos arī ar Padomju Savienību. Ja Kremlis ierosinātu četru ārlietu ministru sastapšanos, tālāk raksta „Daily Mail" korespondents, un ja Padomju Savienība liktu saprast, ka būtu izredzes panākt kādu saprašanos, tad rietumu valstis šādu ierosinājumu nenoraidītu. To noraidītu vienīgi tai gadījumā, ja sanāksme jau iepriekš draudētu izvērsties par Londonas konferences atkārtojumu.

„New York Herald Tribune" korespondents apgalvoja, ka Maršala, Bevina un Bido sastapšanās esot paredzēta aprīļa otrajā pusē Vašingtonā. Līdz tam jau būtu zināmi Italijas vēlēšanu iznākumi, būtu izkristallizējies stāvoklis Vācijā, un Eiropas valstis — Maršala plāna dalībnieces būtu izstrādājušas plānu savai pastāvīgai organizācijai. Arī piecas Briseles pakta parakstītājas valstis jau būtu nodibinājušas savu konsultatīvo padomi.

Kaut gan Londonā un Parīzē ziņas par trīs ministru sastapšanos, tās termiņu un vietu atsauktas, runas par to tomēr neesot apklusušas, un privāti informācijas devēji noteikti apgalvojot, ka ziņas esot pārbaudītas un drošas. Tā tad būtu pirmā trīs rietumvalstu ārlietu ministru sanāksme bez Padomju Savienības piedalīšanās. Arī Vašingtonā paskaidrots, ka nekādu plānu par šādu konferenci neesot, bet gan pasvītrota ASV vēlēšanās „visciešākai sadarbībai" ar Angliju un Franciju visos šīs valstis interesējošos jautājumos. Vai šī sadarbība izpaustos trīs ārlietu ministru sanāksmē vai citos veidos, pašreiz neesot nosakāms.

DM, NYHT

Trīs valstu aviācijas manevri Kanādā

Slepenās, angļu, amerikāņu un kanādiešu aviācijas speciālistu organizētās pārbaudēs Kanādas arktiskajos apgabalos konstatēts, ka Kanādas ziemeļus iespējams aizsargāt ar aviācijas palīdzību arī visaukstākajā laikā. Trīs valstu kopīgie eksperimenti devuši jaunu pieredzi Kanādas aizsardzībai un aviācijas operācijām ziemeļu apgabalos. „Daily Mail" ziņo, ka Anglijas kara ministrija paredzot izmantot to vācu kara gūstekņu pieredzi, kas piedalījušies ziemas karā austrumos un kam ir prakse rīcībā ar ieročiem un satiksmes līdzekļiem lielā salā. Šos vāciešus tomēr neizlietošot par angļu armijas apmācītājiem. Kopīgajos eksperimentos Kanādā esot pārbaudīta tanku un avīācijas vienību darbība lielā salā un izplētņu lēcēju desanti.

DM

Notikumi Somijā

(Turpinājums no 1. lpp.)

derni iznīcinātāji un dažas labas zemūdenes. Citi zviedru kara kuģi esot gan smagi apbruņoti, bet vājām mašīnām. Anglijā pirktie aviācijas iznīcinātāji gan esot moderni, bet zviedru lidlauki pilnīgi archaiski un radara ierīces ļoti primitīvas

Saimnieciski Zviedrijas stāvoklis nebūt neesot spožs. Tā iztērējusi savus dolaru krājumus, tāpat arī zelta rezerves. Maize, gaļa, sviests, ziepes, benzīns un tagad arī petroleja racionēta. Kaut arī šie preču patēriņa ierobežojumi, salīdzinot ar citām zemēm, ļoti niecīgi, zviedri, kas nav karojuši 140 gadu, nevar ar tiem lāga samierināties. Pašreizējais starptautiskais stāvoklis prasītu vēl stingrākus ierobežojumus, bet, ievērojot to, ka pēc sešiem mēnešiem notiks jaunas vēlēšanas, valdība vilcinoties. Komūnisti, kas gan Zviedrijā visai vāji, gaidīt gaidot, lai valdība paziņo jaunus ierobežojumus.

Zviedru laikraksti ziņo, ka somu bēgļu skaits, kas ierodas Zviedrijā, aug ar katru dienu. Visvairāk viņu saplūdis Haparandē, kur policijai jau nopietnas grūtības ar daudzo svešnieku novietošanu. Nedēļā šai pilsētiņā ierodas ap 600 somu bēgļu, visvairāk sievietes un bērni. Ļoti daudzi no tiem nemaz nav somu tautības, bet baltieši, ingri, austrumkarēlieši, krievi, kas ieguvuši Somijas pavalstniecību, un bijuši pat divi turki.

Somu polītiskā policija Tornejas un Haparandas pierobežā kļuvusi ļoti aktīva un robežas pāriešana var izdoties tikai tumšās naktīs. Arī tumsā tomēr daudziem bēgļiem nelaimējas, tos aiztur un nogādā uz cietumiem Kemi un Ravaniemi pilsētā. Pēc zviedru ziņām, tikai ļoti nedaudzi no cietumiem atkal atbrīvoti. Vietējie iedzīvotāji gan darot visu iespējamo, lai bēgļiem palīdzētu, un pierobežas klinšu aizām un mežiem bagātais apvidus ir ideāls bēgšanai. Par spīti tam notiek traģiskas lietas. Tā nesen kāds somu zemnieks nodevis zviedru robežsargiem mazu bērnu, kuŗa māte bija atstājusi to zemnieka mājās, kamēr pati gribēja atnest dažas mežā noslēptas mantas. Viņa no šī gājiena vairs neatgriezās. Zemnieks nav uzdrošinājies paturēt mazo savās mājās ilgāk par dažām dienām.

Vairums bēgļu ierodas Haparandā ļoti nonīkuši, bieži vien apsaldētiem locekļiem, jo daudzi dodas turp pāri aizsalušajam Botnijas līcim.

NYHT, BBC, DM

Dienvidafrikas ilūzijas

Kāds anglis, kas dzīvo Dienvidāfrikā, laikrakstā „Time & Tide" brīdina angļus, kas vēlētos izceļot uz Dienvidafriku, neaizrauties ar liekām ilūzijām. Viņš raksta:

Katra jauna vēstule, ko saņemu no Anglijas, stāsta un jautā to pašu: — mēs esam noguruši un piekusuši un neredzam nekādu nākotni, mēs vēlamies doties uz Dienvidafriku. Kā tur ar darbu? Kā ir ar ceļošanu? Kas mums jāņem līdzi?

Kā zināms, tad šī ir jauna zeme. Bet kas pats nav dzīvojis jaunā zemē, tas nespēj īsti aptvert šejienes apstākļus. Visai ierastās ērtības un iestādījumi, kas paši par sevi saprotami mājās, šeit vai nu tikai tagad sāk parādīties, vai arī vēl pilnīgi trūkst. Klimats un dzīve ārpus telpām ir jauka, bet tas nevienu nevilina telpās sakomponēt traģisku simfoniju vai vadīt kādu diskusiju grupu. Kas no jums vēlas turpināt kultūrālos pasākumus tur, kur jūs tos pārtraucāt mājās, tas lai apdomā, ka pašam droši vien būs jāapmierina savas vajadzības.

Šī ir saules, tukšuma, nabadzības zeme ar izkaltušiem gumijas kokiem un sakaltušu nedzīvu zemi. Ir karsts, gaiss sauss, ir maz ēnas un zeme brūna.

Pārtika! Bēkons un olas ikrītu brokastīs! Bet pārēšanās labākā gadījumā ir īslaicīga izprieca. Protams, ka augļi šeit pārpilnībā. Tomēr trūkst cukurs un sviests. Ziepes praktiski nav dabūjamas. Ja kāds ir biržas mākleris, tad tam tas nav svarīgi, bet citiem jāapsver, ka šeit ir naudas racionēšanas sistēma, kas līdzinās preču kartītēm.

Šeit notiek lielas rasiskas pārgrozības un pienāks laiks, kad neviens, ne melnais, ne baltais, nevēlēsies kalpot otram. Algas ceļas. Ievērojiet, ka mēs aizrestojam savus logus, naktīs neizejam vieni, neļaujam saviem bērniem atgriezties vieniem no skolas.

Tāpēc nāciet sagatavojušies darbam — smagam darbam. Nāciet sagatavoti iztikt bez mūzikas un teātriem, palīdzēt tūkstošiem nabaga arklu vilcējiem un izbrīnījušies iedzimtajiem, un jūs atradīsit atmaksu un laimi. Bet ja jūs nākat, lai izbēgtu noguruās Eiropas sociālām un polītiskajām problēmām, lai dzīvotu vieglu un pārpilnu dzīvi, jūs atklāsit, tāpat kā visur citur, ka jūs esat atkal pievilti. Brīvība un paradīze, par ko sapņojam, atrodas mūsos. Necenšaties nobraukt 6000 jūdzes, lai atklātu, ka šeit tā nav. Time & Tide

Papaneks apstrīd Beneša parakstu uz atcelšanas raksta

Čechoslovakijas valdības jaunieceltais pārstāvis UN trešdien iesniedza savas pilnvaras UN ģenerālsekretāram Lī. Čechoslovakijas valdība paziņojusi, ka līdzšinējais delegāts Papaneks atcelts jau 10. martā. Tai pašā laikā Papaneks paskaidrojis, ka neatzīst par īstu valsts prezidenta Beneša parakstu uz viņa atsaukšanas raksta. Paraksts tam liekoties apšaubāms.

UN Drošības padome trešdien atjaunoja apspriedes Čechoslovakijas jautājumā. Čiles delegāts, kas savā laikā jautājumu savas valdības vārdā ierosināja, no jauna prasīja iecelt objektīvu izmeklēšanas komisiju, kas pārbaudītu Padomju Savienības piedalīšanos Čechoslovakijas apvērsumā. Padomju delegāta Gromiko atbildi debatēs Čiles delegāts apzīmēja par izvairīšanos no tiešas atbildes. Sava iesnieguma pierādīšanai viņam esot daudzi liecinieki no autoritātīvām Čechoslovakijas emigrantu aprindām. Ārlietu ministrs Klementiss aizliedzis Čechoslovakijas delegātam pie UN piedalīties kādās apspriedēs vai dot paskaidrojumus Čiles apsūdzības lietā, jo Drošības padomei neesot tiesību iejaukties kādas valsts iekšējās lietās.

Čechoslovakijas valdība trešdien protestēja pret franču vēstniecības darbiniekiem Prāgā, kas esot palīdzējuši sagatavot bijušo čechu ministru Šrameka un Halas bēgšanu. Abus ministrus pirms pusotras nedēļas apcietināja Prāgas lidlaukā, kad tie mēģināja aizbēgt ar kādu ārzemju lidmašīnu. Bēgšana no Čechoslovakijas vēl arvienu turpinājas, un Bavārijā ikdienas ieplūst ap 150 bēgļu.

BBC, NYHT

DAŽOS VĀRDOS

ASV Vidusjūras flotes vienības vienlaicīgi viesojas vairākās Turcijas ostās.

„Amerikāņu nodevējus" Padomju Savienībā speciāli apmācot varas pārņemšanai ASV, kongresa komisijai ziņojis no Bulgārijas izbēgušais zemnieku partijas līderis Dimitrovs. Viņš izteicies, ka ASV esot „komūnisma mērķis Nr. 1."

Ņujorkas latvieši, lietuvieši un igauņi sarīkojuši demonstrāciju, kad tur atklāta izstāde „Padomju Savienības 30 gadi". Demonstranti nesuši plakātus, kuŗos prasīta Baltijas valstu neatkarības atjaunošana Demonstrāciju apsargājusi policija un tai pievienojušies daudzi amerikāņi.

Komūnistu partiju aizliegusi Indijas valdība, paziņodama, ka tās biedri uzskatāmi par iekšējiem ienaidniekiem, kas apkarojami visiem līdzekļiem.

Turku laikraksti ziņo, ka aprīlī gaidāms ASV prezidenta Trumena apmeklējums Turcijā un Grieķijā. Vašingtonā atsaukta ziņa par iespējamu Trumena, Staļina un Etlija sastapšanos.

Maršals Mannerheims no Zviedrijas ieradies Šveicē un uzturas Bāzelē.

Trīs polītiskās pārbaudes jāiztur Eiropas izceļotājiem uz Austrāliju, paskaidroja Austrālijas ieceļošanas ministrs Kalvels. Pārbaudes izdarot amerikāņu, angļu un austrāliešu iestādes, lai nodrošinātos pret komūnistu un fašistu ieceļošanu.

200.000 itaļu strādnieku novietos Francijas lauksaimniecībā un raktuvēs, saskaņā ar trešdien Romā parakstīto abu valstu nolīgumu. Līdzīgu līgumu ar Itāliju gatavojoties slēgt Beļģija.

Komūnistu partijas slēgšanu ierosinājusi Čiles valdība. Ierosinājumu 15. aprīlī apspriedīs parlaments.

Vienīgais vācietis, kas ir budists, kāds Hofmanis, Tibetā dzīvodams, pārdēvējies par Sri Anaganis, bet tagad ievēlēts par lamu un atkal pārdēvēts par Vantjuku. Kopā ar sievu, kas ir tibetiete, viņš devies svētceļojumā pie 13 gadu vecā dalai lamas.

Ar skaņu uzvārīt kafiju izdevies diviem Pensilvanijas štata kolledžas pētniekiem, kas šim nolūkam ar īpašu sirēnu radījuši augstfrekvences skaņas. Tātad iespējams, ka nākotnē arī augstfrekvences skaņas, kas kādreiz pavada laulības nesaskaņas, varēs izmantot lietderīgi.

Imūnitāti pret tuberkulozi izdevies panākt ungāru ārstam Pēterim Mansfertam eksperimentos ar dzīvniekiem, ievadot tiem smadzenēs no tuberkulozu dzīvnieku smadzenēm iegūtu preparātu. Budapeštas ārsti apgalvo, ka šo atradumu svarīguma ziņā varot salīdzināt ar Pastēra atklājumu.

Izrādes laikā uz skatuves nošauta kāda Londonas varietē dejotāja. Viņa piepeši sabrukusi, un citi domājuši, ka viņa pagībusi. Nolaists priekškars un tad tikai atklājies, ka dejotāja nošauta ar „gaisa pistoles" lodi. Apjukuma laikā vainīgais paguvis aizbēgt.

Triestā mierīgi, bet Itālijā demonstrē

DE GASPERI AICINA PADOMJU SAVIENĪBU SAMIERINĀTIES AR KOMPROMISU

Jebkāds nolīgums starp maršalu Tito un Itālijas komūnistu partijas priekšsēdi Toļiati Itālijai maksātu tās neatkarību, — Romā paskaidroja ministru prezidents de Gasperi. Tādēļ viņš uzaicinot Tito sasaukt kominformu, un ieteikt Padomju Savienībai samierināties ar kompromisa atrisinājumu Triestas jautājumā, lai Triesta varētu kļūt par ķīlu mieram. Toļiati deklarācija, ka „komūnisti uzvarēs par katru cenu" padomju sistēmā nozīmētu to, ka vēlēšanās plūstu nekomūnistisko ideoloģiju piekritēju asinis. De Gasperi atkārtoja pāvesta Lieldienu vēstījuma vārdus, ka 18. aprīļa vēlēšanas neesot vis uzticības pārbaude valdībai, bet sirdsapziņas pārbaude.

Polītiskais saspīlējums Itālijā, vēlēšanas gaidot, vēl pieaug. Milānā demonstrēja 7000 „bezdarbnieku". Ielās patrulēja stipras bruņotas policijas vienības. Kādā sadursmē ievainoti trīs komūnisti, no kuŗiem viens miris. Par sadursmēm ziņo arī no citām vietām. De Gasperi izteicies, ka komūnisti runājot par varas lietošanu, bet vara esot valdības rokās, kaut gan valdība nevēlētos to izlietot. Daudzi itaļi tomēr domā, ka gadījumā, ja komūnisti vēlēšanās zaudētu, varētu izcelties pilsoņu karš. No 99 partijām, kas piedalās vēlēšanu kampaņā, nozīmīgākas ir tikai sešas; de Gasperi kristīgie demokrati, komūnistu „tautas fronte" ar kreisajiem sociālistiem, Saragata darba sociālisti, republikāņi, labo nacionālais bloks un monarchisti. Līdzšinējā satversmes sapulcē komūnisti bija pārstāvēti ar 35% balsu, bet kristīgie ar 48%.

Itaļu valodā iznākošais Triestas laikraksts „Giornale de Trieste" ziņoja, ka Triestas dienvidslavu joslā esot ieradušies 3000 vīru lieli dienvidslavu spēku pastiprinājumi. „New York Herald Tribune" no Triestas ziņo, ka kompetentas rietumvalstu amatpersonas tādas ziņas apzīmē par baumām, kuŗas fabricējot paši komūnisti, mēģinot sasprindzinājumu sadzīt tik tālu, ka angļi un amerikāņi sāktu kādus piesardzības soļus, kuŗus tad komūnisti, savukārt, varētu izkliegt par „musināšanu uz karu" un „imperiālistisku iejaukšanos". Arī angļu militārās iestādes atsaukušas ziņu, it kā Triestas apgabalā būtu ieradušies angļu karaspēka papildinājumi. Nekādi starpgadījumi pie angļu-amerikāņu un dienvidslavu joslu robežas neesot notikuši, un neesot arī nekāds pamats tādus sagaidīt. Pēc AP ziņām tomēr angļu karaspēks un policija atrodas sevišķā modrības stāvoklī.

Triestas pilsēta un osta, kaut gan tās iedzīvotāji bija galvenokārt itaļi, vairākus gadu simteņus atradās Austro—Ungārijas valdīšanā. Pēc pirmā pasaules kara, 1918. g., to atdeva Itālijai kopā ar prāvu zemes strēmeli gar Adrijas jūras austrumu piekrasti. Itālijas valdīšanas laikā itaļu iedzīvotāju skaits Triestā pieauga, bet dienvidslavu skaits samazinājās. Pēc otrā pasaules kara Triesta izrādījās par vienu no grūtākajām problēmām mierlīguma slēgšanā ar Itāliju. To beidzot atrisināja, nodibinot Triestas brīvterritoriju ar Triestas pilsētu un apmēram 750 kv. km lielu aizmugures apgabalu. Šis brīvterritorijas statūts oficiāli stājās spēkā ar Itālijas mierlīguma parakstīšanu pagājušā gada 10. februārī, garantējot Triestas pilsoņu tiesības un noteicot pārvaldes iekārtu.

Saskaņā ar Triestas statūtu, pārvaldes organi ir: UN Drošības padomes iecelams gubernātors, jo Drošības padomei pēc statūtiem piekrīt brīvterritorijas neatkarības garantēšana; valdības padome un vienas kameras parlaments. Gaidot gubernātora iecelšanu, apgabalu pārvaldīja pa daļai angļu un amerikāņu spēku komandieris, ziemeļu joslā, pa daļai dienvidslavu spēku komandieris, dienvidu joslā. Angļu-amerikāņu spēki bija ap 10.000 vīru, dienvidslavu — ap 5000. Saskaņā ar Itālijas mierlīgumu, okupācijas karaspēks būtu jāizvāc no Triestas pēc gubernātora norādījuma un četru mēnešu laikā pēc gubernātora stāšanās amatā būtu jāievēl satversmes sapulce.

ASV ārlietu ministrija saņēmusi Dienvidslavijas protesta notu pret it kā notikušu territoriālu aizskārumu, amerikāņu lidmašīnām pārlidojot Dienvidslavijas apgabalus. „Istrijas nacionālā atbrīvošanas komiteja" deklarējusi, ka Dienvidslavija, trīs gadus pārvaldot Istriju, esot rīkojusies neslēpta slavu nacionālisma garā un apspiedusi itaļu iedzīvotājus.

NYHT, DM, BBC

Bada streiks pirmajā Kīnas parlamenta sesijā

Nankinā pirmdien sanāca pirmā vēlētā Ķīnas nacionālā sapulce. Ķīnas republikas prezidents maršals Čangkaišeks uzrunā norādīja, ka pārvarētas daudzas grūtības, lai beidzot radītu Ķīnas satversmi, bet grūtākā problēma vēl palicot komūnisti. Pāri par 100 valdības partijas (koumintanga) delegāti bija aizturēti savās viesnīcas istabās, lai nevarētu piedalīties satversmes sapulces atklāšanā. Simts citu delegātu boikotēja sēdi un protestēja pret Čangkaišeka rīkojumu, saskaņā ar ko zināmam skaitam koumintanga locekļu būtu jānodod savas deputātu vietas mazākuma partijām. Otrdien Čangkaišeks lika izvest no nacionālās sapulces ēkas desmit koumintanga deputātus, kas pēc pirmdienas sēdes bija uzsākuši bada streiku, protestējot pret minēto Čangkaišeka rīkojumu.

Ķīnas valdības karaspēka pretofensīva Iekšējā Mongolijā guvusi panākumus, un atjaunoti sakari ar vairākiem svarīgiem satiksmes mezgliem.

BBC, NYHT

Padomju iestādes ierobežo sabiedroto satiksmi

(Turpinājums no 1. lpp.)

vācu pārvaldes pārstāvju apspriedes par Rietumvācijas iekļaušanu Maršala plānā. Vācu pārstāvji iepriekš bija paziņojuši, ka apvienotajai joslai tādā gadījumā būtu vajadzīgi 2,25 miljardi dolaru. Izejvielu vajadzētu par 930 miljoniem, pārtikas līdzekļu par 900 un fabrikātu par 400 miljoniem dolaru. Trešo daļu no šīm summām varētu segt ar vācu eksporta ieņēmumiem. Ritošā materiāla ievedumi atvieglotu transportu, un pārtikas imports ļautu pacelt devas līdz 1800 kalorijām.

Stāvoklis Berlīnes kontrolpadomes lietā vēl nenoteikts. Krievu virspavēlnieks martā kontrolpadomes sēdi vairs nesasauca, bet ar 1. aprīli padomes vadība rotācijas kārtībā pāriet amerikāņu rokās. Ģenerālis Klejs izteicies, ka domājot sasaukt padomes sēdi nevis 10. aprīlī, kā tam normāli vajadzētu būt, bet gan 16. aprīlī. Berlīnes polītiskās aprindās pieņem, ka krievi sēdē piedalīsies, citādi tiem jāpaziņo, ka uzskata kontrolpadomi par likvidētu. Amerikāņu aprindās jau pārrunāta iespēja turpmākai okupācijas polītikas kārtošanai eventuāli bez krievu iestāžu sadarbības.

Vācu partijas „Apvienotā Eiropa" vadība vēstulē sabiedroto kontrolpadomei prasījusi sarīkot tautas nobalsošanu tagad Polijas pārvaldē nodotajos agrākajos vācu apgabalos. Prasība dibināta uz Atlantijas chartu. Tautas nobalsošanai būtu jānotiek kontrolpadomes uzraudzībā, atļaujot piedalīties visām personām, kas līdz 1939. g. 1. maijam dzīvojušas tagad okupētajā Augšsilēzijā, Lejassilēzijā, Austrumprūsijā un Rietumprūsijā.

Ģenerālis Klejs savos paskaidrojumos ASV kongresa līdzekļu piešķiršanas komisijai norāda, ka, komūnismam izplatoties Rietumvācijā, tas drīz pārņemtu visu Rietumeiropu. Vācija esot atslēga Eiropas jauncelšanai. Ja rietumvalstis šo atslēgu pazaudētu, tad komūnismam pavērtos durvis uz visu Eiropu.

Četru ārlietu ministru speciālpilnvaroto apspriedēs Londonā par Austriju padomju pārstāvis trešdien paziņoja, ka Padomju Savienība ar mieru savas prasības pret Austriju samazināt uz 150 miljoniem dolaru un maksāšanas termiņu palielināt uz 6 gadiem, sākumā prasīto 200 miljonu un 2 gadu vietā. Rietumvalstu pārstāvji piedāvājumu uzņēma labvēlīgi. Franču ierosinājums ir — 100 miljoni dolaru 8 gados. Apspriedes turpinājās vakar.

Austrijas kanclers Fīgls iesniedzis protestu padomju virspavēlniekam Austrijā ģenerālim Kurasovam pret kādā Vīnes kafejnīcā notikušo apšaudīšanos, kuŗā piedalījušās padomju armijas formās tērptas personas un kuŗā nonāvētas 3 un ievainotas 17 personas. Padomju iestādes atbildē paskaidrojušas, ka vainīgie aizturēti un izrādījušies par krievu armijas dezertieriem.

NYHT, BBC

Cik miera gadu Eiropai vēl palicis?

VAI TIEŠĀM KARŠ UZSKATĀMS PAR NENOVĒRŠAMU? — KĀ STRATĒĢI IEDOMĀJAS NĀKOTNES KARA NORISI EIROPĀ

Bažas par iespējama kara briesmām pēdējos mēnešos un nedēļās visā pasaulē pavairojušās. Kara baiļu noskaņojums pieaudzis arī ASV. To veicinājusi arvien aktīvāka Padomju Savienības izrīcība Austrumeiropā un komūnistu aktivitāte pārējā Eiropā. Žurnāls „Newsweek" pirms Lieldienām izdarījis aptauju visu ASV mērogā, un secinājums ir tāds, ka amerikāņu nāciju sagrābušas bažas par karu. Pielaižot, ka kara izcelšanās pārredzamā nākotnē iespējama, minētais žurnāls 29. marta numurā sniedz otru rakstu, kurā uz Eiropas galvaspilsētās iegūto vērtējumu pamata mēģina atbildēt teorētiskajam jautājumam: ja karš izceltos, vai tad padomju armijas sagrābtu visu Eiropu?

Kamēr 1945. g., kā to rādīja Gallupa institūta ziņas, tikai 38% amerikāņu uzskatīja par iespējamu jauna kara izcelšanos 25 gadu laikā, tagad tā domā 76%, pie kam 54% rēķinājas ar kara iespēju jau tuvākajos 10 gados. Raksturīgi gan ir tas, ka vislabāk informētajās amerikāņu aprindās kara bažas ir vismazākās. Tautas noskaņojums atsevišķos ASV apgabalos ir atšķirīgs.

ASV ziemeļaustrumos, piemēram, Bostonā, karu gan nesagaida tūlīt, bet rēķinās ar tā iespēju 18 mēnešos, citi gan tikai 5 gados. Caurmēra amerikānis gan atzīst karu par iespējamu, bet pārāk aizņemts ar savām lietām, lai sevišķi daudz nodotos šādām pārdomām. Intervijās visur izskan doma, ka ASV jābūt pilnīgā cīņas gatavībā. Lūk, dažas atbildes: „Mēs darām pārāk maz un to pašu pārāk lēni. Mēs nedrīkstam karu sākt, bet mums jābūt gataviem, ja Padomju Savienība mēģinātu iegūt vēl jaunus apgabalus!" — „Esmu pret to, ka mēs vēl sūtām naudu uz Eiropu," izteicās kāds Ņujorkas hempšairas raktuvju strādnieks, „tiem vajadzētu būt lielgabaliem." Arī daudzi citi izteikušies, ka ar Maršala plānu vien nepietiks. Kāds policists — divu karu veterāns izteicies, ka neizbēgams arī trešais, jo agri vai vēlu komūnisti esot jāsasit. Kāds čikagietis: „Nav vairs runa par to, v a i karš būs, bet k a d tas būs. Mani paziņas cer, ka līdz tam laikam viņi būs pāri iesaucamo vecumam." Citi, turpretim, izsakās par došanos uz Eiropu un cīnīšanos. Daudzi domā, ka būtu jālieto atombumba. Kāds cits čikagietis izteicies: „Mums jānovelk uz kartes līnija un jāpasaka Staļinam — ja viņš kāps tai pāri, mēs iznīcināsim Maskavu."

No šī vispārējā kora izdalās viena balss: „Es domāju, ka vecā labā diplomātija, pareizi izlietota, mūs var paglābt no kara." Kāda Atlantas apkalpotāja domā, ka „varētu laut krieviem darīties, kamēr viņi darās pa viņu pusi okeanam". Sevišķi kareivīgi noskaņoti teksasieši, kas izpaužas lasītāju vēstulēs turienes avīzēm. Kāds Dallasas kafejnīcas īpašnieks: „Baidos, ka mūsējie atrāk neatmodīsies, iekāms nebūs noslaucītas dažas no mūsu lielajām pilsētām." Kāds agrākais virsnieks: „Ja mums jācīnās ar komūnistiem, tad jo ātrāk, jo labāk." Daži amerikāņi domā, ka ar ASV spēka demonstrējumiem konfliktu uz laiku varētu apturēt.

Arī ASV rietumos bailes no kara pieaug. Los Andželosā no 26 ielas gājējiem 8 karu uzskatīja par nenovēršamu, 18 par novēršamu; 12 bija par to, ka amerikāņiem būtu jātriec pirmajiem, 14 pret to; 18 par Maršala plānu, 7 pret to, bet viena sieviete apvaicājās: „Kas tas ir?" Tie, kas karu uzskata par pilnīgi neizbēgamu, bieži vien ieteic uzbrukt pretiniekam, iekāms tas paspējis uzbrukt ASV, t. i., nenogaidot jaunu „Pērl Harboru". Kāds rūpnieks: „Mums būtu jābeidz izsviest savu naudu Eiropā. Ja tā grib kļūt komūnistiska, — lai tā dara to!" ASV ziemeļrietumi, kas ir vistuvāk Alaskai un Sibirijai, sevišķi jūtīgi pret kara briesmu valodām. Terminus min no 1 līdz 5 gadiem. Tikai pāris balsu visu sešu korespondentu intervijās izsacījušās, ka karš nedraudot, jo nedz krievi, nedz amerikāņi karu negribot.

Nedēļu vēlāk, 29. martā, tas pats žurnāls vērtē kara iespējamo norisi Eiropā. Žurnāla Londonas, Parīzes, Berlīnes un Vašingtonas redakcijas atzīst, ka kara gadījumā krievu spēki spētu pārpludināt visu Eiropu, kaut gan sava nozīme būtu vēl dažādiem blakus apstākļiem. Konflikta gadījumā vienā pusē stāvētu padomju spēki, kuŗus ASV aizsardzības ministrs Forestals nedēļu iepriekš novērtējis uz 100 krievu divīzijām un 75 satelītu divīzijām. Pēc vērtējumiem Eiropā, turpretim, krievu sauszemes spēkos vien ir 165 divīzijas, no kuŗām Vācijā atrodoties 18, Baltijas valstīs 15, Rumānijā 4, Austrijā 3, Ungārijā 8, Bulgārijā 10, Dienvidslavijā 2. Pēc cita vērtējuma padomju spēki Eiropas Krievijas perifērijā un satelītu valstīs esot ap 2 milj. vīru. Galvenos trieciena spēkus vērtē uz 17 divīzijām. Pēc angļu lietpratēja Krenkšova atzinuma padomju armijas „krējums" tagad radikāli pārorganizēts un speciāli apmācīts. Galveno nozīmi krievi piešķirot armijas kustīgumam un izplētņu lēcēju dalām. Liela daļa no īstajām kaujas vienībām nestāvot Eiropā, bet tiekot mājās par jaunu apbruņotas un apmācītas. Tās būšot īsti sagatavotas tikai pirmā pēckara piecgades plāna beigās — 1950 g.

Sauszemes spēku bilance šaipus „dzelzs aizkara", pēc „Newsweek" ziņām, esot ļoti bēdīga. Vācijā un Austrijā esot ap 30.000 amerikāņu kājnieku, kam trūkstot tanku un aviācijas atbalsta, bet angļu spēki lielā mērā sastāvot no jauniesauktiem ar tikai 3 mēnešu pamatapmācību Anglijā. Franču armija sastāvot no vāji apmācītiem divu pēdējo gadu iesauktajiem, kopā ar mobilgvardi un žandarmiem ap 600.000 vīru, kas izkaisīti Francijā, Ziemeļafrikā, Vācijā, Austrijā. Indoķīnā un Madagaskarā. Frančiem esot tikai 7 nelielas tanku daļas un nenozīmīgi gaisa spēki. Anglijas tūlītējā rīcībā esot tikai 2 kājnieku divīzijas, viena tanku brigāde un viena izplētņu lēcēju brigāde. Viss lielais vairums no 150.000 vīru lielās Holandes armijas atrodas Indonēzijā. Beļģijas armijā tikai 65.000 vīru ar vāju apbruņojumu. Skandinavu armijas nenozīmīgas. Spānijai labi apmācīta armija, bet ar vecu apbruņojumu.

Angļu ģenerālštābs pēdējā nedēļā revidējis savus vērtējumus par Eiropai vēl rīcībā esošo miera periodu no 10 gadiem līdz maksimāli 6 un minimāli 4 gadiem. Kara gadījumā domā, ka krievi sāks klasisko trieciena cauri Vācijai, Nīderlandēm un Francijai, pie kam, atkarībā no pretestības, uzbrukumi notiktu mainīgā secībā dažādās vietās no Norvēģijas līdz Adrijas jūrai. Grūtības krieviem sagādātu partizāni, traucējot apgādi. Ja visa Eiropa piedzīvotu milzīgu „Denkerku", tad, daži lietpratēji domā, Spānija kļūtu par priekštilta poziciju Eiropas atgūšanai. Arī angļu-amerikāņu flotes spēkus Vidusjūras telpā varētu izmantot vislabāk, ja rīcībā būtu bazes Spānijā, pat tai gadījumā, ja Italija un Francija jau būtu zaudēta.

Parīzē labi informētās aprindās domājot, ka krievi, sākot pārsteiguma uzbrukumu, spētu izdzīt smaili līdz Lamanšai trīs dienās. Bet stāvokļa konsolidēšana prasītu vairāk laika, ievērojot sabiedroto armiju pretestību Vācijā un apgādes grūtības. Visās nācijās tiktu mobilizēti komūnistu spēki sabotāžai. Stratēģi brīdina nedomāt pēdējā kara jēdzienos. Piemēram, „caurlauzums" būtu lieks vārds, jo nekādas koncentrētas pretestības krieviem Eiropā nebūtu. Eiropas aviācijas stratēģi domā, ka visi galvenie aviācijas spēki būtu novietoti bazēs Afrikā, jo Eiropā tie būtu pārāk apdraudēti.

Vašingtonas redakcija ieguvusi šādu terminu novērtējumu: līdz Gibraltārai krievi tiktu 6 mēnešu laikā no uzbrukuma sākuma, līdz kanāla ostām 2—3 mēnešos un līdz Persijas līcim 6 mēnešos, pie kam grūti pateikt, vai pretinieks par pirmo mērķi izraudzītu Gibraltāru, Persijas līci, Anglijas bombardēšanu Norvēģijas iegūšanu, vai arī vairākas no šiem mērķiem reizē. Ne ASV, ne Anglija pašreiz nespētu Eiropā izcelt pietiekamus spēkus šī viļņa aizturēšanai, izņemot varbūt Spānijā. Ar koncentrēta atbalsta solījumu rezervē, Franko varbūt spētu noturēt Pirenejus līdz efektīvai palīdzībai. Partizānu akcijas varētu gan pretinieku kavēt un palēināt uz priekšu iešanu, bet ne aizturēt. Izteiktas domas, ka izšķirēju pagriezienu varētu panākt aviācija vai pat izšķirt visu iznākumu. Vašingtonā tomēr to apšaubot. Ja tiešām aviācija izšķirtu stāvokli, tad tas notiktu ļoti ātri un tādā gadījumā, laikam, pateicoties atombumbai.

„Newsweek"

Tito ar mieru runāt ar Italiju par Triestu

KAS NOTIKS ITALIJĀ PĒC VĒLĒŠANĀM

Netiešai atbildei uz trīs rietumvalstu priekšlikumu par Triestas nodošanu Italijai Dienvidslavijas maršals Tito kādā sapulcē itaļu strādnieku pārstāvjiem paskaidroja, ka Dienvidslavija katrā laikā esot gatava draudzīgā garā atrisināt visus jautājumus, kādi rastos Dienvidslavijai un Italijai, un aicināja to paziņot itaļu tautai. Ar šo manevru, izteicās Tito, rietumvalstis gribot atturēt demokratiskos spēkus Italijā no vienotas cīņas par savu brīvību un neatkarību.

Triestas jautājums patiesi ir spēcīgs arguments, kas tagad dots rokā itaļu centra un labā spārna partijām vēlēšanu kampaņā. Šī kampaņa norit pilnā gaitā, un pilsētu ielās un laukumos notiek komūnistu un pretkomūnistu runātāju vadītas sapulces, lai ietekmētu 27 miljonus itaļu vēlētāju noskaņojumu pirmajās republikaniskās Italijas parlamenta vēlēšanās. Raksturīgi, ka komūnistu vēlēšanu plakātus sirpja un veseŗa vietā rotā miera baloža attēls un tādi saukļi, kā: „Katra balss par de Gasperi ir balss par Trumenu!" Kristīgie demokrati, spēcīgākā partija ministru prezidenta de Gasperi pretkomūnistiskajā koalicijā, savukārt plakātu saukļos jautā: „Kas palīdz Itālijai? Amerika palīdz mums, lai mēs varētu palīdzēt paši sev!"

Pēc „Newsweek" ziņām, amerikāņu publiskās domas pētīšanas institūta Italijas nodaļa esot izdibinājusi, ka vienīgi 20% itaļu skaidri nostājoties par komūnistiem un viņu sabiedrotajiem — kreisā spārna sociālistiem. „New York Times", turpretim, ziņo, ka komūnistu ietekme Italijā pieaugusi, un tie guvuši jaunus piekritējus sarūgtināto zemnieku vidū. Lielu pretsparu komūnistu propagandai radījusi pāvesta stingrā nostāšanās pretkomūnistiskās frontes pusē.

Vislielākā nozīme patlaban tomēr ir Triestai, jo Itālijā tas visu laiku uzskatīts par tīri nacionālu jautājumu. Kaut Toljati un citi komūnistu vadītāji runās un aicinājumos visiem spēkiem centušies šo rietumvalstu soli dekreditēt itaļu tautas acīs, tie tomēr nedrīkst iet arī parāk tālu šinī virzienā. Arī Maskava ļoti sašutusi par rietumvalstu „rīcību aiz Padomju Savienības muguras" - kā to nosauca Maskavas radio. Pirms tam gan Parīzē, Londonā un Vašingtonā bija ziņas, ka Padomju Savienībai jau ir pašai savi plāni ar Triestu. Proti, bijis paredzēts ierosināt Triestas territorijas sadalīšanu. Angļu-amerikāņu pārvaldītā daļa pārietu Itālijai, bet dienvidslavu daļa — Dienvidslavijai.

Vašingtonā apšauba komūnistu uzvaru vēlēšanās, bet pastāv gan bažas, ka, iegūstot balsu pieaugumu, komūnisti prasītu piedalīšanos valdībā, lai tad, kopā ar kreisajiem sociālistiem, mēģinātu iegūt noteikšanu. Otrādi, ja komūnisti ciestu zaudējumus, tie varētu mēģināt zaudētās pozicijas atgūt ar streikiem vai arī mēģināt rīkot apvērsumu. Kā vienā, tā otrā gadījumā ASV būtu jārēķinās ar faktu, ka komūnistu piektā kolonna nostiprinās Vidusjūras telpā, blakus ASV „dzīvības artērijai" uz Vidējo austrumu naftas apgabaliem. Tas licis amerikāņu valdības un kongresa aprindām atteikties no sava agrākā pieņēmuma, ka Padomju Savienība atturēsies tuvākā nākotnē no rīcības, kas varētu novest pie atklāta lūzuma.

Londonā rēķinās, ka komūnisti varētu iegūt ap 40% balsu un varbūt pat vairāk. Uz jautājumu, ko darīt, ja komūnisti Itālijā iegūtu kontroli ar legāliem līdzekļiem, labi informētās Londonas diplomātiskās aprindās nezina atbildes. Komūnistu dominētu Itāliju gan tūdaļ nosvītrotu no Maršala plāna, bet tas reizē būtu arī sāpīgs trieciens rietumu ūnijai. Briseles pakts slēgts ar tādu aprēķinu un līgums sastādīts tā, lai Itālija tam visātrākā laikā varētu pievienoties. Rietumu ūnijas sekmes vispār lielākā mērā atkarājas no Itālijas piedalīšanās.

ASV valdība apsolījusi de Gasperi visu iespējamo atbalstu, bet šī atbalsta raksturs, kā ziņo „Newsweek", esot turams slepenībā. Runa neesot par armijas spēkiem, kuŗus de Gasperi, kā viņš paskaidrojis, viņam arī nevajadzēšot. Jebkāds komūnistu mēģinājums sagrābt kontroli ar varu, varbūt ar Tito atbalstu, radītu ļoti nopietnu situāciju un varbūt varētu novest pie kara.

Parīzes „vidusceļa" politiķi joprojām ir domās, ka Briseles pakts, Maršala plāna un vēlāka militāra atbalsta papildināts, parētu atturēt komūnistus. Bet neatkarīgi no tā, kas notiktu Itālijā, Francijā tomēr briesmas jau esot garām, un komūnistu ietekme arvien mazinoties. Kāds franču politiķis izteicies: ASV valdībai vajadzētu deklarēt svinīgu brīdinājumu, ka jebkāda tālāka komūnistu agresija nozīmē karu. Par spīti tam itaļu komūnistu partijas priekšsēža vietnieks Longo kādā vēlēšanu runā Boloņā izteica draudus, ka vēlēšanu uzvaras gadījumā komūnisti, ja vajadzīgs, pāņemtu varu arī ar piespiedu līdzekļiem, jo de Gasperi esot nodomājis varu komūnistiem nenodot arī tad, ja tie vēlēšanās gūtu uzvaru.

M. D.

„Lai dzīvo Tito!"

Amerikāņu žurnāls „Newsweek" pastāsta jaunākos anekdotus par maršalu Tito. Pēc kādas Tito radio runas sapulcē pie viņa piegājis serbu zemnieks un prasījis, vai arī viņš nevarot pateikt mikrofonā dažus vārdus.

„Nē," atbildējis Tito, „vienīgi man atļauts uzrunāt tautu."

„Bet vai es drīkstu pateikt trīs vārdus?" — „Nē."

„Divus vārdus?" — „Nē."

„Nu, bet vienu vārdu?"

Tito pārdomājis un piekritis. Zemnieks piegājis pie mikrofona un izkliedzis: „Palīgā!"

Kāds zemnieks Dienvidslavijā nokēris zivi. „Še, uzcep to olīvu eļļā," viņš teicis sievai.

„Olīvu eļļas nav," atbildējusi sieva.

„Uzcep to sviestā." — „Sviesta nav."

„Nu tad taukos!" — „Tauku nav."

Saniknots zemnieks iesviedis zivi atpakaļ ezerā. Zivs palēkusies virs ūdens un saukusi: „Lai dzīvo Tito!"

„Džonijs Turks" stāv pie šautenes

VAI GAIDĀMS TURCIJAS-GRIEĶIJAS NOLĪGUMS

Turcijas civilās aizsardzības komisija, kas kopš kara beigām bija darbību izbeigusi, uzdevusi apakškomisijām mēneša laikā izstrādāt plānus, kas rēķinātos „ar visnopietnākām iespējām". Istanbulā un apkārtnē ar 27. martu atsākts pasīvās gaisa aizsardzības dienests un notiks apmācības ar civiliedzīvotāju piedalīšanos. Turcijā ieradušies vēl ap 250 amerikāņu militāro lietpratēju turku armijas apmācībai. Marmara jūrā iebraukuši vairāki ASV kara kuģi. Pēc aģentūru ziņām, varot rēķināties ar drīzu Turcijas-Grieķijas līguma noslēgšanu par „kopīgu politiku". Arī Turcijas ārlietu ministrs Sadaks pēc atgriešanās no Parīzes izteicies presei, ka notikumu attīstība Eiropā, īpaši tās dienvidaustrumos, prasot ciešu Turcijas un Grieķijas politisko sadarbību.

Visi šie fakti liekas apstiprinām politisko novērotāju izteikto uzskatu, ka bažas Turcijā patlaban ievērojami pieaugušas, kaut gan tā jau visus pēdējos gados dzīvojusi nervozā atmosfairā. Kā to raksturo „Daily Mail" līdzstrādnieks, „Džonijs Turks", kas deviņus gadus no vietas nervozi turējis vienu roku pie šautenes, tagad nopietni nobažījies, ka viņam drīz varētu rasties vajadzība to lietot. Jau vairāku gadu saspīlētas attieksmes Dardaneļu jautājumā, karš kaimiņos — Grieķijā, sliktas attieksmes ar Bulgāriju un pēdējās pārmaiņas Eiropas stratēģiskajā kartē, tas viss Turciju padarījis vēl nervozāku, jo sagaida, ka „lielā kaimiņa" uzmanība nupat var par jaunu aktīvāk pievērsties Dardaneļu virzienā.

Dardaneļu strīdus pēc kara sākās ar Padomju Savienības notu 1946. g. vasarā, kuŗā bija apgalvots, ka Montrē jūras šaurumu nolīgums vairs nespējot garantēt Melnās jūras valstu drošību. Šis līgums Turcijai arī pēc 1923. g. nodrošināja Dardaneļu kontroli. Potsdamā lielvalstis gan bija vienojušās, ka līgums revidējams un katra valsts atsevišķi vienotos ar Turciju par vajadzīgajiem grozījumiem. Vēlāk Padomju Savienība vēlējās, lai Dardaneļu aizsardzību padarītu par abu valstu kopēju lietu. Turcija gan piekrita Montrē līguma revidēšanai, bet tikai neaizskarot Turcijas suverēnās tiesības.

Kad Turcija noslēdza draudzības līgumu ar Transjordāniju, Anglija to uzskatīja par pierādījumu, ka Turcija grib uzlabot attieksmes ar arabu valstīm un varbūt plāno organizēt lielāku muhamedāņu bloku. Starp kominternes valstīm Turcija jutusies visu laiku ieslēgta kā slazdā un arī notikumu attīstībai Grieķijā sekojusi ar ārkārtīgu uzmanību. Tālab Turcija labprāt pieņēma amerikāņu palīdzības piedāvājumus. Stāvoklis Turcijai līdz šim nav atļāvis ASV palīdzības summas izlietot citām, kā tikai militārām vajadzībām. Plaši Turcijas apgabali izsludināti par aizsardzības rajoniem un stingri apsargāti. Mīnu laukiem un jaunām baterijām jāsarga Dardaneļu šaurums. Turcijas nacionālo mūzeju lielākās vērtības jau kopš laba laika atrodas drošās vietās pazemē.

Vairāk nekā puse Turcijas budžeta aiziet armijas uzturēšanai, kamēr nav ne slimo apdrošināšanas, bezdarba pabalstu, ne vecuma pensiju. Gaļas, zivju, sviesta un dārzeņu cenas sakāpušas jo augstu. Tā liktos auglīga zeme komūnismam, bet Turcija tomēr iekšzemē spējusi pretoties komūnisma pieaugumam. Galvenā barjēra bijusi turku lielais nacionālisms. Turcija arī apzinās savu stratēģisko stāvokli un uzdevumu būt par priekšposteni pret komūnismu. Turku apziņu stiprina arī līgums ar Angliju, tikai turki ne bez bažām vēro Anglijas politiku. Turcija apzinās, ka tai nav savas rūpniecības, kas atbilstu modernā kara vajadzībām, nedz pietiekama satiksmes tīkla. Turcijas ostas izrādījās nepietiekamas, lai spētu tikt galā kaut ar ASV piegādātajiem materiālu vairumiem. Kāda amerikāņu komisija nesen konstatēja, ka Turcijai vajadzētu vismaz 15 gadu, lai savu satiksmes tīklu dabūtu līdz Eiropas 1900. g. līmenim.

Stāvoklis Turcijā saspīlējās vēl vairāk pēc Čechoslovakijas notikumiem un Somijas krīzes sākuma. Turki sevi mierina ar divām lietām: pirmkārt, Turcijā nav stipras komūnistu pieķtās kolonnas, kas varētu nolīdzināt ceļu komūnistu ekspansijai, otrkārt, turki saka: „Inšalah! Ja Dievs gribēs — angli mūs atbalstīs un amerikāņu palīdzība nāks laikā."

DM, NYHT

300 viru apsargā 7 cietumniekus

No septiņiem Nirnbergas pirmajā kara noziedznieku prāvā notiesātajiem nacistu dižvīriem divi — Valters Funks un bijušais admirālis Rēders tik slimi, ka viņiem piespriestais mūža cietumsods neizvērtīšoties diezcik garš, paredz „Daily Mail". Funkam ik dienas vajadzīga medicīniska uzraudzība, bet 70 gadu vecajam Rēderam paredzama nopietna operācija. Arī bijušais admirālis Dēnics esot stipri slims. Rūdolfs Hess esot garīgā depresijā un nepārtraukti zaudējot svaru. Viņš joprojām vēl esot uzticīgs Hitleram, ko vēl arvien dēvējot par „vadoni". Trīs pārējie no šiem septiņiem „aizmirstajiem vīriem" —Špērs, Širachs un 73 gadus vecais agrākais ārlietu ministrs Neirāts esot fiziski veseli. Neirāts arī esot solidākais no visiem cietumniekiem. Šie septiņi ir vienīgie iemītnieki lielajā Špandavas cietumā, kas spētu uzņemt 2500 ieslodzīto, bet viņu dēļ nodarbināti ap 300 cilvēku — cietuma pārvaldes, drošības un pārējiem uzdevumiem. Visas četras lielvalstis, kas piedalās Berlīnes pārvaldīšanā, cietuma apsardzībai novietojušas Špandavā 50 kareivju. Cietumu ik mēnesi pēc kārtas pārvalda amerikāņu, angļu, franču un krievu priekšnieks ar savu štābu, un to apsarga attiecīgās valsts karavīri.

D. M.

Sludinājumi

Tautiete! Ar Jums nopietnā precību nolūkā vēlas iepazīties bijušais dzimtenes aizstāvis 35 g. v. latvietis. Esmu slaida auguma, 180 cm, brunets. Tevi vēlos līdz 30 g. v. Pēc iespējas lūdzu arī ģimetni, ko uz vēlēšanos sūtīšu atpakaļ. Of. „Latvijai" nr. 683. (683)

Latvju meitenes! Vai būtu kāda, kura vēlētos sarakstīties nop. prec. nolūkā ar 26 g. v. **bij. karavīru.** Esmu vid. auguma, brunets. Vienīgā bagātība — patiesa sirds un iespēja izcelot. Adrese: (13a) Erlangen, Von der Tannstr. 19, Leopold Hintz für Leo. (647)

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM. 7.— mēnesi — ar „Atpūtai", kas iznāk reizi nedēļā — RM. 9.— mēnesi; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM. 6.— mēnesi par eks., bet ar „Atpūtai" RM. 8.— par eks. Sludinājumu maksa: RM. 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi pa puscenu, bet ne mazāk ka RM. 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai". (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

eru runāt ar ar Triestu

LIJĀ PĒC VĒLĒŠANĀM

gūt ar streikiem vai arī mēģināt rīkot apvērsumu. Kā vienā, tā otrā gadījumā ASV būtu jārēķinās ar faktu, ka komūnistu piektā kolonna nostiprinās Vidusjūras telpā, blakus ASV „dzīvības artērijai" uz Vidējo austrumu naftas apgabaliem. Tas licis amerikāņu valdības un kongresa aprindām atteikties no savas agrākā pieņēmuma, ka Padomju Savienība atturēsies tuvākā nākotnē no rīcības, kas varētu novest pie atklāta lūzuma.

Londonā rēķinās, ka komūnisti varētu iegūt ap 40% balsu un varbūt pat vairāk. Uz jautājumu, ko darīt, ja komūnisti Italijā iegūtu kontroli

„Lai dzīvo Tito!"

Amerikāņu žurnāls „Newsweek" pastāsta jaunākos anekdotus par maršalu Tito. Pēc kādas Tito radio runas sapulcē pie viņa piegājis serbu zemnieks un prasījis, vai arī viņš nevarot pateikt mikrofonā dažus vārdus.

„Nē," atbildējis Tito, „vienīgi man atļauts uzrunāt tautu."

„Bet vai es drīkstu pateikt trīs vārdus?" — „Nē."

„Divus vārdus?" — „Nē."

„Nu, bet vienu vārdu?"

Tito pārdomājis un piekritis. Zemnieks piegājis pie mikrofona un izkliedzis: „Palīgā!"

Kāds zemnieks Dienvidslavijā noķēris zivi. „Še, uzcep to olīvu eļļā," viņš teicis sievai.

„Olīvu eļļas nav," atbildējusi sieva.

„Uzcep to sviestā." — „Sviesta nav."

„Nu tad taukos!" — „Tauku nav."

Saniknots zemnieks iesviedis zivi atpakaļ ezerā. Zivs palēkusies virs ūdens un saukusi: „Lai dzīvo Tito!"

ar legāliem līdzekļiem, labi informētās Londonas diplomātiskās aprindās nezina atbildes. Komūnistu dominētu Itāliju gan tūdaļ nosvītrot no Maršala plāna, bet tas reizē būtu arī sāpīgs trieciens rietumu ūnijai. Briseles pakts slēgts ar tādu aprēķinu un līgums sastādīts tā, lai Itālijā tam visātrākā laikā varētu pievienoties. Rietumu ūnijas sekmes vispār lielākā mērā atkarājas no Itālijas piedalīšanās.

ASV valdība apsolījusi de Gasperi visu iespējamo atbalstu, bet šī atbalsta raksturs, kā ziņo „Newsweek", esot turams slepenībā. Runa neesot par armijas spēkiem, kuŗus de Gasperi, kā viņš paskaidrojis, viņam arī nevajadzēšot. Jebkāds komūnistu mēģinājums sagrābt kontroli ar varu, varbūt ar Tito atbalstu, redītu ļoti nopietnu situāciju un varbūt varētu novest pie kara.

Parīzes „vidusceļa" politiķi jopojām ir domās, ka Briseles pakts, Maršala plāna un vēlāka militāra atbalsta papildināts, parētu atturēt komūnistus. Bet neatkarīgi no tā, kas notiktu Itālijā, Francijā tomēr briesmas jau esot garām, un komūnistu ietekme arvien mazinoties. Kāds franču politiķis izteicies: ASV valdībai vajadzētu deklarēt svinīgu brīdinājumu, ka jebkāda tālāka komūnistu agresija nozīmē karu. Par spīti tam itaļu komūnistu partijas priekšsēža vietnieks Longo kādā vēlēšanu runā Boloņā izteica draudus ka vēlēšanu uzvaras gadījumā komūnisti, ja vajadzīgs, pārņemtu varu arī ar piespiedu līdzekļiem, jo de Gasperi esot nodomājis varu komūnistiem nenodot arī tad, ja tie vēlēšanās gūtu uzvaru.

M. D.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eksiesk.), maksā RM. 7.— mēnesī — ar „Atpūtai", kas iznāk reizi nedēļā — RM. 9.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM. 6.— mēnesī par eks., bet ar „Atpūtai" RM. 8.— par eks. Sludinājumu maksa: RM. 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi pa puscenu, bet ne mazāk ka RM. 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

ANŠA BĒRZIŅA ZĪMĒJUMI

Gadu galā Rasma Kļaviņa pati gan zināja labāk, kas viņai vajadzīgs. Cik smieklīgi dažkārt varēja būt tā saucamie pieaugušie (it kā Rasma vēl būtu kāds bērns!). Franču valodas skolotāja pat: — „Vous devez apprendre mieux, ma petite demoiselle!" — Jums jāmācās labāk, mana mazā jaunkundze! — Viņai to sacīja, Rasmai, kas dievināja Verharnu un Bodlēru zināja vai no galvas, kas bija pat bijusi Parīzē, kopā ar vecākiem, un skatījusi Sēnas līkumus no Eifeļa torņa! Un par ko? — Tikai par to, ka viņa reizēm neieskatīja par vajadzīgu izlasīt mājā uzdoto primitīvo gabaliņu vai nezināja nobērt likumu par vienkāršās pagātnes lietošanu. Nu! To viņa pratīs gan lietot bez visa likuma!

Vai atkal tas sausais, garlaicīgais tiepša — klases audzinātājs. Reiz viņš bija pat iedrošinājies Rasmu aizsūtīt mājās, lai pārveidotu gludāku frizūru! Itin kā skola būtu kāds klosteris vai poggalvaino sekte! Un beidzot — vecāki, jā, arī tie. Viņi laikam iedomājās, ka pasaulē cita nekā nav, kā rītos skola, pēcpusdienās nebeidzami latīņu vokābuļi vai mūzikas stunda un naktīs gulēšana. Tiesa, jāva jau gan viņai vienu vai divas reizes nedēļā aiziet uz koncertu vai gleznu izstādi, atvēlēja pirkt un pat pasūtināt no ārzemēm grāmatas un reprodukcijas, kas atbilda Rasmas gaumei: neliedza iekārtot savu istabu pēc pašas prāta ar dīvainiem puķu plauktiem un keramikas skapīšiem, jāva tur pieņemt draudzenes un skolas biedrenes. Bet tas jau tikai vēl trūka, ka arī no šī mazuma Rasmai būtu jāatsakās! Turpretī, iedrošinies tikai palūgt kādu brīvu dienu vai vismaz aizbildinājumu par nesagatavotiem uzdevumiem, nemaz jau nerunājot par stāšanos laukā no ģimnazijas un nodošanos kaut kam saturīgākam; iedrošinies tikai lūgt izbrīvēt dzīvokli deju vakaram; iedrošinies nākt mājā no draudzenes dzimumdienas svinībām vēlāk par vieniem naktī! — Un kur tad vēl nebeidzamie jautājumi par to, cik lielā pulkā nākuši mājup, vai pa drošām ielām, kas pavadījis līdz namdurvīm, vai tas Rasmas klasē vai ir šeit kādreiz bijis? Un tā bez gala. Nedod Dievs tad vēl mātei saost papirosu smaržu mutē — ej nu iestāsti, ka tā nāk no drābēm, kas piesūkušās zēnu radīto dūmu.

Bet bija vien jāsamierinās, jāatrod iemesli ilgākai palikšanai vai biežākiem deju vakariem. Kā nu nē: te gadījās kas vienam vai vienai, te otram vai otrai, tiem atkal bija savi paziņas, kas Rasmu tūdaļ ievēroja un uzlūdza drīz vien pie sevis. Bija tik gaužām interesanti slīdēt pa šo pazinu un aplidotāju pulku, saņemt laipnības un uzmanības piedāvājumus, tvīkt, dzirkstīt, aizmirsties pašai, vērot, kāds bija katrs no viņiem, cik strauji kurš tuvojās, cik tālu uzdrošinājās iet, kad parāvās atpakaļ, vai nu nobijies pats no sevis vai Rasmas izvairīga mājiena, vai arī sāncenša pārspēts. Daži tēloja milzum galantu kavalieri, cits gribēja imponēt ar pašapziņu nevērību, vēl cits slēpās aiz parupja asuma maskas, dažs tēloja jokdari, cits cīnījās ar acīm redzamu vientiesīgu kautrību. Katram tomēr bija kas jauns un vienreizīgs, pašam īpatnējs, un tie slidēja gar Rasmas acīm kā raiba karuseļu braucēju virkne vai parādes gājiens uz ekrāna. Vajadzēja tikai prast viņu gaitu mazliet, mazliet pārraudzīt, uzmanīt kādam savā reizē, ar neuzkrītošu mājienu vai apvainotu lūpas uz mešanu satraukt citu, nebūt pārāk vēlīgai ne pret vienu, lai nerastos netīkami asumi, būt pašai arvien dzīvai, interesantai, reizē rosinošai un atturīgai. Un to Rasma prata. Un viņa prata arī arvien ieturēt īsto robežu, izvairīties no sājiem atkārtojumiem vai banālitātes. Visa sabiedrība taču bija tik intelligenta, katrs prata runāt vai nu par mākslu, sportu vai dzīvi, prata, zināms, arī uzsākt asprātīgu dziesmu vai pacelt dzirkstošu glāzi.

Varbūt šī dzīve laika gaitā tomēr būtu sabirzusi pati sevī un apnikusi, taču tai pienāca gals citādā veidā. Vienu pēc otra Rasmas draugus iesauca leģionā.

Sākumā Rasma kodīja lūpas par to, ka viņa nebija vīrietis, ka arī viņa nevarēja doties turp, līdzi šim laikam, kas draudēja tautu vai nu pazudināt, vai, varbūt, laimīgās pārvērtībās beidzot izmest no jauna augstā, saulainā krastā. Viņai teica, ka viņa jau varot kļūt par žēlsirdīgo māsu vai piedalīties bēgļu aprūpē. Tā? Likāties gar asiņainiem, piesvīdušiem locekļiem vai cilāt putekļainus Tautas palīdzības mantu sarakstus kanclejā? Nē. Tas nebija nekas Rasmai.

Galu galā, nebija jau slikti arī tepat. Bija mierīga, skaista vasara, nāca vēstules no jaunekļiem apmācībās un frontē, un gaisā briedā liktenīgas gaidas un satraukums. Pret rudeni tas sabiezēja tiktāl, ka

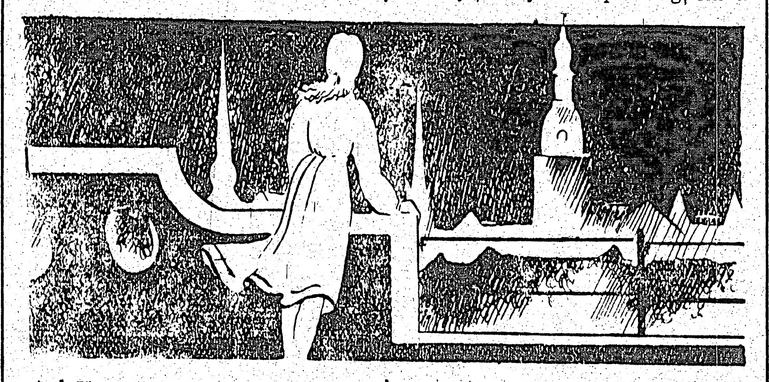

vajadzēja saiņot mantas un kāpt kuģos, lai dotos pāri jūrai uz Vāczemi. Pēc pirmā apmulsuma un asarām par pametamo dzīvokli, gleznām, grāmatām un sirmo Rīgu, Rasmu pārņēma piedzīvojumu trauksme. Viņa sapurināja vecākus, aši nomierināja mazo brāli, kad tas brēca, redzēdams, cik nežēlīgi saspiež kastē viņa rotaļu lāčēni, un drīz vien visa ģimene jau šūpojās uz kuģa klāja Daugavas viļņos. Nebijis saltums salija sirdī, redzot, kā izzūd skatam uni, varbūt, uz neredzēšanos pazūd dzimtās pilsētas siluets — un tad svešuma vēji jonoja pretim.

Saņēma sveša zeme un sveša valoda, neredzamas pilsētas lieca apkārt savas ielas un cēla pāri galvai dižus namus. Izmētājušies pa kalēm nometnēm, Rasmas vecāki beidzot dabūja darbu un mitekli kādā Sudētijas pilsētā, kur dzīve šķita vēl kara gluži neskarta.

Pagāja ziema, pienāca pavasaris, un fronte atkal bija pievirzījusies gluži tuvu. Rasmas vecāki bija aizkavējušies mazā brāļa slimības dēļ. Kādu dienu tēvs sacīja Rasmai, ka tai būšot jādodas ceļā vienai. Esot pārāk liels risks viņai, jaunai meitenei, palikt te vēl ilgāk. Varot jau, zināms, cerēt, ka nekas nenotikšot, un tādā gadījumā viņi ar māti un brāli arī sekošot, tiklīdz tas atlabšot.

Ass jautājums iedzēla Rasmai: un ja nu kaut kas notiek un viņus izšķir? Taču — neparastais uzdevums mesties vienai nezināmā galtā, palaujoties tikai pašas izdomai, apķērībai un nejaušam gadījumam, kairināt kairināja. Iestāstīdama sev, ka padodas tikai tēva gudram un cienījamam padomam, viņa paņēma mugursomu — jo citu taču atvedīs vecāki, kad pirmā steiga būs drusku nomierinājusies — un devās ceļā.

Pārpildīti vilcieni, pieblīvētas stacijas telpas. Nopaunojušās, pārgurušas vācietes, neizprotamā virzienā braucoši karavīri. Uzlidojumi. Veselas diennakts kājām gājiens — karstums, smagums un nekā ko ēst. Tad — izglābušies!

Taču pilsētu, kur palika Rasmas vecāki, krievi ieņēma jau nākošajā dienā. Viņa savējos vairs nesastapa. Tikai vēlāk Rasma uzzināja, ka tie aizsūtīti ar pašu pirmo transportu.

Rasmu norīkoja lauku darbos kādā muižā, un, kad noslēdza pamieru, viņa pārgāja uz tuvējo latviešu nometni. —

Bija radies savāds stāvoklis. Līdz šim allaž citi bija noteikuši Rasmas rīcību, bija viņu vadījuši pēc kāda nolemta plāna uz ziņāmu mērķi. Tie bija bijuši vecāki un skolotāji, tā bija bijusi vispār pieņemtā dzīves kārtība. To gan bija pārtraucis karš, bet arī tas visu laiku bija kaut kurp dzinis un nesis. Tagad tā visa vairs nebija. Neviens nekā nepavēlēja, neko nepārmeta, nekurp nevirzīja, arī nerūpējās. Rasmai allaž bija licies, — nebijis netīkamo iemauktu un grožu, viņa pati zinātu dzīvi iekārtot daudz labāk. Un nu? Darba nekāda nebija, tam nezinātu arī nekādas nākotnes, ne vērtības, un, lai nodarbotos ar kādu mākslu pilnīgi patstāvīgi, pietrūka zināšanu un spēju. Visa pasaule līkās saritinājusies vienā vienīgā apaļā jautājuma zīmē. Un Rasma nezināja nekā labāka, kā iestāties tajā pašā nopeltajā ģimnazijā, kādu atvēra nometnē.

Mācības visu dienas laiku neaizņēma. Bet tas prasīt prasījās piepildāms, jo tukšums biedēja. Viņa atsāka zīmēt un gleznot, ko jau reiz bija mēģinājusi Rīgā kādā mākslas studijā, vēlāk pamezdama to sīkumaino, garlaicīgo ģipsa figūru verdziskās atdarināšanas dēļ. Tagad kāds gleznotājs nometnē bija nodibinājis nelielu studiju.

Ja vēl palika brīvi brīži, Rasma dziedāja korī vai arī apmeklēja pa kādam deju vakaram. Bet nekas tā vairs nesaistīja kā senāk. Kam gan bija kāda daļa gar visu to, ko viņa darīja? Neviens taču Rasmu te nepazina. Ja pazina, tad tikai ārpusi. Tāpat kā arī viņa redzēja tikai citu ļaužu čaulu. Vai lai viņa kādam tuvotos? Istabas biedrenēm? Viena bija plāpīga šņvēja, kas strādāja nometnes darbnīcā un aprunāja savus pasūtinātājus; otra — izkrāsojusies biroja jaunkundze, kas cita nezināja, kā jūsmot par angļiem un amerikāņiem; trešā — slimīga atraitne, kas gaudās par pamesto māju un dārzu Sarkandaugavā; beidzot — divas sīkas ģimnazistes no pirmās klases, trīsreiz muļķīgākas, nekā Rasma bija kādreiz bijusi. Un jaunieši, kas tuvojās sarīkojumos — ak, ko tie tur plāpāja, tas taču viss bija blēņas un tikai blēņas! Kādreiz tas bija paticis, licies jauns, vilinošs, pa daļai aizliegts. Tagad tas šķita sen zināms un nodeldēts. No kādas patiesas domu vai izjūtu apmaiņas nebija ne vēsts. Un jo vairāk ārējā dzīve spieda ļaudis, nedodama ne brīža vientulības ne istabā, ne citur kur, jo vairāk pašas iekšējā pasaule apauga kā ar augstu valni. Bet bīdamās arī šaī pasaulē saskatīt kādu tukšumu, Rasma rāvās no viena pasākuma otrā, pienemdama ašus un noteiktus lēmumus teikdama sev, ka viņas rīcība ir allaž parciza un nemaldīga.

Nākošajā vasarā Rasma ģimnaziju nobeidza. Ko nu? Studijas vadītājs arī viņai vairs nekā nevarēja dot, bija tāds pat āķis kā kādreizējie skolotāji Rīgā, turklāt vēl ārkrātīgi tuvredzīgs reālists, kas Rasmas meklējumus nevarēja ne izprast. Tos Rasma gan pratīs turpināt pati! Bet mācīties tagad vajadzēja ko praktisku. Kādā attālākā nometnē taisījās atvērt daiļamatniecības kursus. Rasma pārcēlās turp.

Nākošā diena pēc viņas ierašanās bija svētdiena. Tikko paēdusi brokastis, Rasma paņēma zīmēšanas piederumus un akvareļu krāsas un devās pakleist pa apkārtni — pirmajās „medībās".

Rīts bija rasains un dzidrs un ne upes kraujās, ne krūmu pauguros aiz nometnes nemanīja neviena cilvēka. Rasma uzmeta veselu virkni skiču gan vienkārši ar ogli, gan arī iekrāsojot galvenos plankumus ar ūdens krāsām. Tur bija redzami sārtie naminu jumti, satupušies nogāzes kokos kā meža zemenes izcirtuma zālēs, tur dūmakainie upes loki tālumā, tur mākoņu mesto ēnu rotaļa arumos. Nosēdusies vēl kādam uzmetumam, Rasma aiz robota krūmu puduŗa pēkšņi ieraudzīja zemē izlaidušos jaunu cilvēku. Viņš bija atlicis vienu roku aiz galvas, ar otru laiku pa laikam norausa kādu lielu kukaini no gurna un tad ar viegli smīnošu skatu noraudzījās, kā tas atkal un atkal centās uzrāpties uz viņa ceļa un čāpot pa kāju augšup. Skats Rasmu ierosināja. Viņa aši sakārtoja papīru un steidza jaunekli uzzīmēt.

Pēc brīža gulētājs, pagriezis galvu, ieraudzīja Rasmas darbošanos.

„Kāds gods!" viņš tad teica un palūkojās kukainī. „Esam kļuvuši par modeļiem."

„Jā, lūdzu, lūdzu, palieciet tāpat!" Rasma smaidīja un steidza piebilst: „Tas ir, ja jums ir laiks."

„Laika mums nav," svešais atbildēja un turpināja nesteigdamies, pamanījis Rasmas iztrūcināto skatu, „jo laika vispār nav. Laiks ir fikcija. Kā jūs varat apgalvot, ka šis kukainis papriekšu novēlās zemē un tikai pēc tam sāka rāpties pa manu stilbu uz augšu? Kā jūs zināt, ka viņa rāpšanās ir, viņa iepriekšējā kritiena vairs nav un nākošā vēl nav? Tad jau jūs varētu sacīt, ka arī albumā ir tikai tas skats, ko jūs patlaban redzat. Bet jūs zināt, ka tur ir vesela virkne skatu, tikai jūs tos visus neredzat reizē. Tāpat ir ar laiku. Tagadne un nākotne ir iedoma, radusies no tā, ka mēs nākošos notikumus pavisam nevaram saskatīt, bet iepriekšējos protam tikai atcerēties. Bet tie visi ir — virknē, lokā vai citādi kā. Un mūsu skats slīd pa šo loku un iedomājas, ka tikai niecīgais, patlaban satveramais gaismas plankumiņš patiesi ir."

Viņš apklusa un pabīdīja kukaini atkal uz leju.

Rasma zīmēja, noliekusies pār loksni.

„Kas jūs esat," viņa tad vaicāja, „meža gudrais?"

„Šim minējumam jūs pati neticat."

„Students?"

„Tā, nu pēkšņi tik reāli! Nē, kāpēc students?"

„Es tikai tāpat domāju . . ."

„Ko lai es meklētu universitātē! Klausītos lektorus atgremojam filozofus un pēc tam atgremotu lektorus? Paldies! Lasīt es, paldies Dievam, protu pats. Domāt arī. Ar to man pietiek."

„Tātad esat autodidakts?"

„Ja jums patīk šis vārds."

„Patīk? Jā, varbūt. Jo arī es tāda vēlos būt — glezniecībā."

„Nu lūk! — Ā, skatos, mūsu portrejas gatavas? Drīkstu redzēt?"

„Lūdzu."

Svešais uzcēlās, pienāca un noliecās pār zīmējumu. Vēroja to klusēdams. Rasmai kāroja dzirdēt viņa spriedumu, un, to gaidot, pārņēma svešāda satraukuma trīsas.

Beidzis aplūkot, viņš atliecās taisns un, tikko manāmu smaida un smīna sajaukumu sejā, pievērsa skatu Rasmai. Neviļus tā nolaida acis.

„Jūs protat redzēt," viņš teica.

Rasma lēnām ņēma zīmējumu no dēļa. Spraudītes šoreiz likās iedurtas par dziļu, tikai ar pūlēm tās varēja izvilkt.

„Atļaujiet," jauneklis piedāvājās ar kabatas nazi.

„Paldies — gatavs." Rasma atmeta galvu, „nav jau pirmā reize."

„Tiešām, — jums jau te vesels krājums! Drīkstētu lūgt?"

„Ak ko, tā tas nebija domāts! Tikai uzmetumi."

„Bet ja nu jūs neliegtu?"

Rasma pasniedza skices. Svešais pārcilāja vienu pēc otras, salīdzināja, domāja.

„Ziniet ko," viņš beidzot sacīja, „jūsu zīmējumi kliedz."

„Kliedz?"

„Jā, kliedz."

„Kā tā?"

„Jūs rādat laukus, mājas, kokus — tos pašus, ko jūs šeit visapkārt redzat. Bet aiz šiem kokiem, ceļiem, ūdeņiem, paliek kaut kas neizteikts, kas sauc atrisinājumu, bet kam jūs to nedodat un — varbūt — kam to neviens nevar dot. Kāpēc šim bērzam jābūt ar kroplu līkumu? Kas to lai zina! Bet jūs to saliecat vēl vairāk, pāri visai ainavai, un nu tas stāv un kliedz par savu kroplumu. — Kurp tiecas šis ceļš? Jūs gala tam nezināt, tas joņo pār kalnu un ieaug debesīs — un mākoņiem virs tā ir jādrūzmējas un jācīnās melnā kliedzienā. — Kādēļ šis nams tik svešs? Vai tādēļ, ka tas celts svešā, naidīgā zemē? Kas pateiks! Bet jūs tam uzlejat vēl kūli svešas, saltas, vējā kliedzošas gaismas . . ."

Rasma ieelpoja dziļi.

„Jūs tomēr esat meža gudrais!"

„Nē," svešais smaidīja, „mans vārds ir Arvīds Sala."

„Manas vārds ir Rasma Kļaviņa."

„Tā! Un tagad atļaujiet pavadīt līdz nometnei."

Viņi nostaigāja blakām līdz Rasmas durvīm.

„Jums vajadzētu gleznot Trīskoku saliņu," Sala sacīja šķiroties.

„Kas tā tāda?"

„Nezināt? — Tā jums jāredz! Šie trīs vientuļie koki taisni gaidīt gaida jūsu skata un rokas. Ja patīk, — parādīšu?"

Viņi norunāja turp aizstaigāt nākošajā dienā.

Laiks līdz tam Rasmai pagāja iekārtojot jauno dzīves vietu. Bija gluži glīts istabas stūris, ar papes plāksnēm nodalīts viņai vienai pašai. Rasma izsaiņoja lietas, pielika aizkarus. Pārdomāja, kā sadalīt dienas, kad sāksies kursi. Brīžam neviļus prātā ienāca Arvīds Sala. Ak nu, aizies arī viņam rīt līdzi, ja jau pats tā piedāvājās. Varbūt tur tiešām kas ko redzēt. Šai ziņā viņas interese un ātrā gatavība taču nebija nekas sevišķs. Bet kas šis cilvēks tāds? Vaicāt kaimiņienēm likās neērti. Vai viņš ar ko nodarbojās, pildīja kādu lomu nometnes dzīvē? Īpatnēji, kā viņš ar to kukaini — — Un tad: jūsu darbi kliedz. Tā viņai neviens vēl nebija sacījis. Cik pareiza izpratne jau pirmajā acu uzmetienā! Itin kā Sala būtu atklājis Rasmai viņas būtību, ko viņa pati līdz šim nebija pilnīgi apzinājusies. Likās, viņš varētu redzēt cilvēkam cauri, ieskatīties pat neizteiktās domās. Ko gan viņš runās rīt, abiem dabu vērojot? Ak, varbūt, viņš vairs nepatelks nekā, būs gluži ikdienišķs. Būs? Laika jau noesot . . . Tomēr — interesants cilvēks!

Un tad viņš atnāca. Ar rožu pušķi. „Vai, Salas kungs, — man gluži neērti . . ."

„Nekas, nekas, mums jau te tāds rozēm bagāts apvidus." Tiešām, tik sarkanus un smaržainus ziedus Rasma neatcerējās nekur citur redzējusi.

Ceļā viņi nerunāja daudz, bet vārdi, ko tie teica, likās lidojam tikpat viegli un brīvi kā sienāži zālē vai cīrulis gaisā. Cik daudz kas šodien prata atvērties un mirdzēt saulains un dzīvs! Ainas gar ceļu un gar upi, domas un izjūtas pašā — viss bija bagāts un savā daudzveidībā neatkārtojams.

Vakarā šķiroties, Sala lūdza atļauju apskatīt arī citus Rasmas darbus. Nelīdzēja aizbildinājumi par to niecīgumu. Un Rasma uzaicināja viņu pie sevis parīt. Varētu arī rīt, bet Rasmai likās, ka pārlieka steiga neizskatītos labi.

Cik gausi šīs dienas pagāja! Tā vien bija, ka nevarētu nekā īstena iesākt. Viss palika pusceļā, samezglojās, domas lēkāja no viena priekšmeta uz otru. Līdz beidzot — viņš bija Rasmas istabā, sniedza roku, ieskatījās acis, sēdēja vinam piedāvātā krēslā rāmi asprātīgs un uzmanīgs.

Un tad — bija nakts, vēsas zvaigznes laukā, un vēsa rūts pret Rasmas pieri. Viņa bija atkal viena. Mirkļi bija aizskrējuši, laiks tomēr pagājis. Tikai tas turēja vēl Rasmu sasprindzinātā satraukumā, iešķildams apziņā kā dzirksteli te vienu, te otru nule bijušo brīdi vai runāto vārdu.

„Es šovakar redzu tikai jūs," viņš bija teicis, „jūsu personību tās daudzveidīgajos izstarojumos. Tā ir tik vienreizēja un tomēr tik dažāda, ka man neviļus ir jādomā par jūru. Jūsu smaids ir kā viļņu vieglā rotaļa, vējam pārlidojot, bet jūsu skats aiz tā — nemiera pilns kā jonojošās ūdens vagas pēc saules rieta . . ."

Te Rasma bija Salu pārtraukusi, iebilzdama, ka tā ir tikai āriene, kas var radīt vienīgi acumirklīgu kairinājumu un par ko dzejnieki paraduši salikt skanīgus vārdu vijumus.

„Nē," Sala bija atņēmis, „vairāk nekā āriene. Jūsu veselās būtības tiešākais simbols. Sārta krāsa ir tikai sārta krāsa, un garena, slaida forma paliek tikai šāda forma, bet, ja es tagad tik labprāt būtu Virzas vietā un dzejotu; „Jau sila malā nozied virši, svelpj vēji, laukos lejoties, bet tā kā tumšsarkani kirši, tev laistās lūpas smejoties", tad —"

Viņš bija pieliecies Rasmai tuvu jo tuvu, mirkļi ap viņiem bija iespindzējušies kā pārstieptas stīgas, un tad pēkšņi viņš bija novērsies, pabeidzis teikumu kaut kā pavisam dīvaini un atlikušo vakara daļu bijis sauss un smags. Atvadoties, bija ieminējies par kāda koncerta apmeklēšanu pilsētā. Brīdi vilcinājušies, Rasma bija aizbildinājusies ar neatliekamiem darbiem mājā. Sala bija šķīries. Mēms rokas spiediens, tikko manāms smīns ap muti. Neviena vārda ne novēlējuma — ne Salam, ne Rasmai.

Nakts apņēma ar smeldzošu tukšumu.

• • •

(Turpmāk beigas)

„Eimīl, beidz labāk, nav taču nekādas jēgas. Ja rītu pēkšņi uznāk valūtas reforma, viss darbs tā kā tā par velti!"

LEONĪDA OZOLIŅA ZĪMĒJUMI

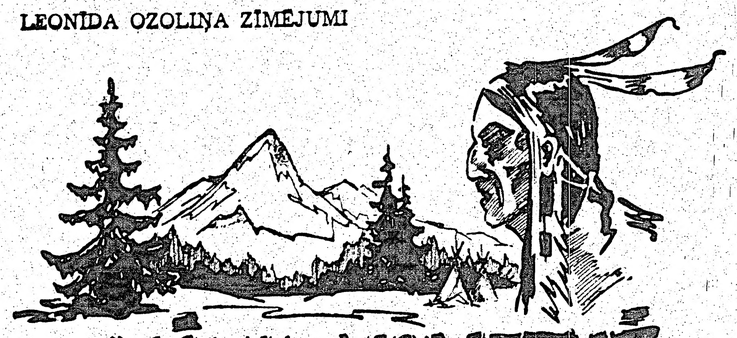

INDIĀŅU NOMETNĒ

ĪRNSTS HEMINGVEJS

Īrnsts Hemingvejs (Ernest Hemingway), ko pieskaitā labākajiem amerikāņu novelistiem, dzimis 1898. g., ārsta dēls. Brīvprātīgi par sanitāru piedalījies pirmajā pasaules karā Italijas frontē, pēc tam darbojies par žurnālistu Parīzē, nododamies stāstniecībai un atrazdams, ka „parallēli tam, ko jūs patiesi jūtat, vai domājat, ka jūtat, vai arī esat mācīts just, grūtākais ir izteikt to, kas patiesi kādā darbībā notiek — kāds īsti ir notikums, kas rada jūsu pārdzīvojumus". No šīs atziņas izejot, viņš mēģina strupi un vienkārši aprakstīt notikumu, atstājot tā jēgu paslēptu un minamu pašam lasītājam. Viņa varoņu pasaule lielāko tiesu ir drūma, smagnēja, ar kādu likteņigu apakšstrāvu. Šeit iespiestā novele ņemta no krājuma „In Our Time". Hemingvejs sarakstījis arī valrākus romānus, kuŗos viņa stils pamazām atraisās, iegūstot lielāku lokanību un slaidumu, tāpat kā pēdīgā laika lielāka apmēra novelēs.

Ezera krastā bija vēl otra laiva. Divi indiāņi stāvēja gaidot. Niks ar tēvu iekāpa laivas pakaļgalā, indiāņi iestūma to, un viens ielēca airēt. Tēvocis Džordžs iesēdās nometnes laivā. Jaunais indiānis nostūma to no krasta un iekāpa, lai pārirtu tēvoci Džordžu.

Abas laivas ieslīdēja tumsā. Niks dzirdēja otras laivas irkļu šļakstus labu gabalu priekšā miglā Indiāņi airēja ātriem, asiem vilcieniem. Niks gulēja pakaļgalā, tēva roku apskauts. Uz ūdens bija auksti. Indiānis, kas viņus airēja, smagi nopūtās, bet otra laiva traucās tālāk visu laiku viņiem pa priekšu miglā.

„Kurp mēs braucam, tēt?" Niks jautāja.

„Pāri — uz indiāņu nometni. Kāda indiāņu sieva ir ļoti slima."

„Ak," teica Niks.

Līča otrā pusē viņi atrada otru laivu jau krastā. Tēvocis Džordžs smēķēja tumsā cigāru. Jaunais indiānis stūma laivu augstāk krastā. Tēvocis Džordžs iedeva abiem indiāņiem cigārus.

Viņi gāja projām no krasta pār rasā mirkstošu pļavu, sekodami jaunajam indiānim, kas nesa laternu. Tad viņi iegāja mežā pa taku uz izcirtuma ceļu, kas griezās atpakaļ kalnos. Uz šī ceļa bija daudz gaišāks, jo koki abās pusēs bija nolaisti. Jaunais indiānis apstājās, izpūta laternu, un viņi visi gāja tālāk pa ceļu.

Viņi nonāca līkumā, un pretī riedams izskrēja suns. Priekšā rēgojās būdu ugunis, kuŗās dzīvoja indiāņi, koku mizotāji. Vairāki suņi izskrēja ārā. Abi indiāņi aizdzina tos atpakaļ būdās. Ceļam tuvākās būdas logā bija uguns. Veca sieviete ar degleni rokā stāvēja uz sliekšņa.

Iekšā uz koka nāras gulēja jauna sieviete. Divas dienas viņa bija nopūlējusies dzemdēt. Visas vecās sievietes nometnē viņai palīdzēja. Vīri bija aizgājuši tālāk no ceļa pasēdēt tumsā un uzpīpot, ārpus trokšņa sniedzamības, ko viņa sacēla. Viņa kliedza, kad abi indiāņi ieveda būdā Niku ar tēvu un tēvoci Džordžu. Viņas galva bija pavērsta sāņš. Augšējā nārā gulēja viņas vīrs. Trīs dienas iepriekš viņš bija ar cirvi nelāgi savainojis kāju. Viņš smēķēja. Telpā bija nelaba smaka.

Nika tēvs lika karsēt ūdeni uz krāsns un, kamēr tas karsējās, runāja ar Niku. „Šai sievietei būs bērns, Nik," viņš teica.

„Es zinu," teica Niks.

„Tu nezini vis," viņa tēvs bilda, „paklausies. Tas, ko viņa patlaban pārcieš, ir dzemdību drudzis. Bērns grib dzimt, un viņa grib, lai tas dzimtu. Visi viņas muskuļi patlaban nopūlas, mēģinot bērnu dzemdēt. Lūk, kas notiek, kad viņa kliedz."

„Es saprotu," teica Niks.

Šai brīdī sieviete iekliedzās.

„Ak, tēt, vai tu nevari viņai iedot kaut ko, lai viņa pārstātu kliegt?" prasīja Niks.

„Nē. Man nav nekādu anestēzijas līdzekļu," teica tēvs. „Bet tas nav svarīgi, ka viņa kliedz. Es nedzirdu kliedzienus, jo tie nav svarīgi."

Viņas vīrs augšējā nārā apgriezās pret sienu.

Sieviete virtuvē pavēstīja ārstam, ka ūdens ir karsts. Nika tēvs iegāja virtuvē un pārlēja pusi ūdens no lielā katla bļodā. Ūdenī, kas bija palicis katlā, viņš ielika dažus daiktus, kuŗus iztina no kabatas lakatiņa.

„Tie jānovāra," viņš teica un sāka berzt rokas karstā ūdens bļodā ar ziepju gabalu, ko bija paņēmis līdzi no nometnes. Niks lūkojās, kā tēva rokas berza viena otru ar ziepēm. Kamēr tēvs rūpīgi un pamatīgi berza rokas, viņš runāja.

„Redzi, Nik, bērniem parasti jādzimst ar galvu pa priekšu, bet dažreiz tas nenotiek. Un kad tas nenotiek, viņi sagādā visiem lielas nepatikšanas. Varbūt man vajadzēs šo sievieti operēt. To mēs drīzi redzēsim."

Kad viņš bija apmierināts ar savām rokām, viņš iegāja iekšā un ķērās pie darba.

„Atvelc nost šo segu, Džordž," viņš teica. „Es to negribu aiztikt."

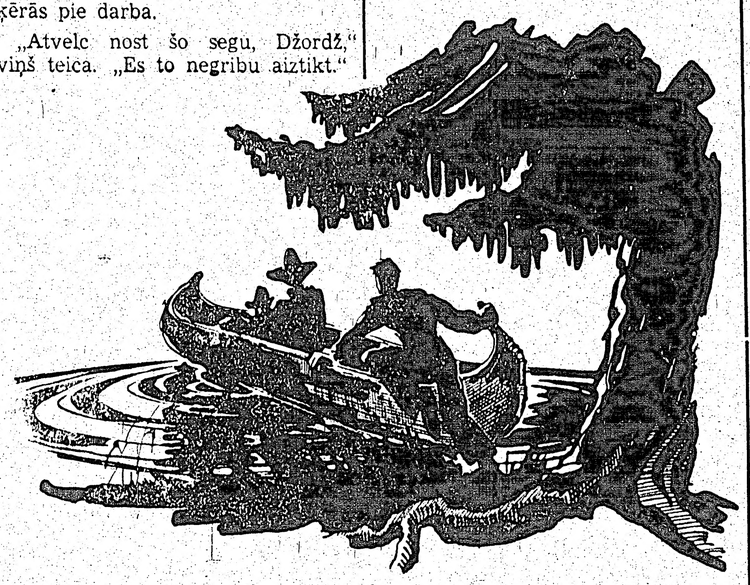

Vēlāk, kad viņš sāka operēt, tēvocis Džordžs un trīs indiāņi saturēja sievieti. Viņa iekoda rokā tēvocim Džordžam, un viņš teica: „Nolādētā sieva kož!" Un jaunais indiānts, kas bija pāriris tēvoci Džordžu, smējās par viņu. Niks turēja savam tēvam bļodu. Viss tas ilga labu laiku.

Tēvs paķēra zīdaini un papurināja, lai tas sāktu elpot, tad nodeva vecajai sievietei.

„Tas ir zēns, Nik," viņš teica. „Kā tev patiktu būt ārstam?"

Niks teica: „O, jā." Viņš skatījās projām, lai neredzētu, ko viņa tēvs darīja.

„Tā. Tas to veica," sacīja tēvs un ielika kaut ko bļodā.

Niks neskatījās, kas tas bija.

„Nu," tēvs teica, „būs jāuzliek dažas šuves. Tu vari skatīties, Nik, vai arī nē — kā tev patīk. Es sašūšu griezienu."

Niks neskatījās. Viņa ziņkāre bija pagalam uz ilgu laiku.

Tēvs pabeidza un piecēlās. Tēvocis Džordžs un trīs indiāņi piecēlās. Niks iznesa bļodu virtuvē.

Tēvocis Džordžs apraudzīja savu roku. Jaunais indiānis smaidīja, atceroties.

„Es uzlikšu mazliet peroksida, Džordž," ārsts sacīja.

Viņš noliecās pār indiāņa sievu. Tagad viņa bija mierīga, un viņas acis bija aizvērtas. Viņa izskatījās ļoti bāla. Viņa nezināja, kas noticis ar bērnu, nedz vispār kaut ko.

„Es būšu atpakaļ rītu," ārsts teica pieceldamies. „Kopēja no St. Igneses būs klāt pusdienā, viņa atvedīs visu, kas vajadzīgs."

Viņš jutās pacilāts un bija runīgs, kā futbola spēlētāji mēdz būt ģērbtuvē pēc spēles.

„Tas ir kaut kas medicīnas žurnālam, Džordž," viņš teica. „Paveikt ķeizara griezienu ar kabatas nazi un sadiegt ar krietnu deviņpēdu auklu."

Tēvocis Džordžs stāvēja pret sienu, raudzīdamies savā rokā.

„O — tu esi varens vīrs, patiešām," viņš teica.

„Uzmetīsim acis lepnajam tēvam. Tie parasti ir visnevarīgākie tādās reizēs," ārsts sacīja. „Jāsaka, viņš uzņēma visu ļoti mierīgi."

Viņš novilka palagu no indiāņa galvas. Viņa roka atvilkās atpakaļ slapja. Viņš pakāpās uz apakšējās nāras malas, ar degleni vienā rokā, un palūkojās. Indiānis gulēja ar seju pret sienu. Viņa rīkle bija pārgriezta no auss līdz ausij. Asinis bija satecējušas peļķē iedobumā, ko ķermenis bija iespiedis gultā. Viņa galva gulēja uz kreisās rokas. Atvāzts bārdas nazis, asmeni augšā, bija palagā.

„Izved Niku no būdas, Džordž," ārsts teica.

Bet tas vairs nebija jādara. Niks, stāvot virtuves durvīs, bija labi redzējis visu augšējā nārā, kad viņa tēvs, ar degleni vienā rokā, pagrieza atpakaļ indiāņa galvu.

Dienas gaisma tikko ausa, kad viņi gāja atpakaļ uz ezeru pa izcirtuma ceļu.

„Man ļoti nepatīkami, ka tevi paņēmu līdzi, Nik," tēvs teica. Visa viņa veiktās operācijas pacilātība bija projām. „Tas bija nelāgi likt tev to pārdzīvot."

„Vai sievietēm vienmēr ir tik grūti, kad viņas dzemdē bērnus?" Niks jautāja.

„Nē, tas ir pavisam izņēmuma kārtā."

„Kādēļ viņš padarīja sev galu, tēt?"

„Es nezinu, Nik. Viņš laikam nevarēja tādas lietas izturēt."

„Vai daudzi vīrieši paši sevi nonāvē, tēt?"

„Ne daudzi, Nik."

„Un sievietes?"

„Nezin, vai kādreiz."

„Bet kādreiz viņas tā dara?"

„O, jā. Reizēm."

„Tēt!"

„Jā."

„Kur aizgāja tēvocis Džordžs?"

„Ar viņu viss būs kārtībā."

„Vai mirt ir grūti, tēt?"

„Nē, es domāju, tas ir diezgan viegli. Kā to uztver . . ."

Viņi iesēdās laivā, Niks pakaļgalā, tēvs pie irkļiem. Saule ausa pār kalniem. Kāds asaris izlēca, pārmezdams kūleni ūdenī. Niks iemērca ūdenī roku. Tai bija silti tur pēc asā rīta vēsuma.

Agrajā rītā uz ezera laivā sēdot un tēvam airējot, viņam likās droši, ka viņš nekad nemirs.

No angļu valodas tulkojis
Knuts Lesiņš

Radiestēzijas brīnumi

ZINĀTNIEKI, KAS APGALVO, KA ĀRSTĒ SLIMNIEKUS PĒC FOTOGRAFIJAS UN UZŅEM DOMAS KRĀSU FILMĀ

Jau sen zināms, ka dažiem cilvēkiem ir spēja, turot rokās spieķīti, rīkstīti vai pendeli, noteikt apakšzemes ūdens, metallu rūdas, akmeņogļu uc. vielu krājumus. Kad meklētājs iet pāri tādai vietai, rīkstīte sāk kustēties. Šo parādību sauc par radiestēziju. Vēl brīnišķīgāki ir tas, ka līdzīgus rezultātus var sasniegt, izmantojot tikai apgabala fotogrāfisku uzņēmumu.

G. Begens, pārliecināts radiestēzists un Beļģijas profesionālo fotografu arodbiedrības priekšsēdētājs, nesen nolasīja referātu par fotogrāfijas lomu radiestēzijā, kas atreferēts Parīzes speciālajos žurnālos.

Radiestēzijā bieži izmanto „lieciniekus" (témoins) — nelielus kādas vielas daudzumus, ko izmanto, lai atrastu līdzīgas vielas krājumus. Tas pamatojas uz principa, ka viena ķermeņa vibrācijas rada analoģiskas vibrācijas otrā, līdzīgā ķermenī. Tā, piemēram, var noteikt nezināma ķīmiska šķīduma sastāvu. Pārbaudāmajam šķīdumam tuvina vienu pēc otra dažādus ķīmiski pazīstamus ķermeņus; pendelis, kas novietots starp tiem, sāk kustēties, tiklīdz atradīsies starp divām vienādu īpašību vielām.

Uz šī paša principa pamatojas arī radiestēzija ar fotografijas palīdzību, kaut gan noteiktu izskaidrojumu šīm parādībām vēl neviens nespēj dot. Izrādās, ka ar fotografijas palīdzību var noteikt ne vien fotografijā attēlotā cilvēka vai dzīvnieka dzimumu (ja tas vīriešu kārtas — pendelis virzīsies uz labo pusi, ja sieviešu kārtas — uz kreiso), bet arī veselības stāvokli un slimību raditās pārmaiņas viņa ķermenī. Visapbrīnojamākais ir tas, ka tādā veidā iegūtie norādījumi liecinās par fotografijā attēlotā subjekta veselības stāvokli nevis tanī brīdi, kad uzņēmums izdarīts, bet tanī brīdī, kad notiek izmeklēšana. Dr. Ru ar pendeļa palīdzību pēc fotografijas noteic pacienta slimības diagnozi un ārstēšanas veidu un tad katru dienu seko slimības gaitai, nemaz neredzot slimnieku, kas var atrasties tālu projām. Misionāram — radiestēzistam Mari Bernāram iespējams pēc fotografijas noteikt slimnieka asins spiedienu.

Ja fotografijā attēlotā persona mirusi, pendelis parāda arī to. Tā konstatēšanai ir vairāki paņēmieni. Vienkāršākais ir: fotografiju nostāda ar galvu pret ziemeļiem; izmeklētājs tura pendeli virs attēla sirds, bet ja fotografija attēlo tikai galvu, tad virs tās vietas, kur sirdij vajadzētu atrasties. Ja attēlotā persona dzīva, pendelis sāk svārstīties, ja mirusi — pendelis nekustas. Radiestēzistiem ar fotografiju palīdzību bieži arī izdevies pēc kartes noteikt, kur meklējamais cilvēks atrodas. Vispirms vienmēr konstatē, vai meklējamais ir dzīvs vai nē.

Nesen kāda pazudušā Beļģijas kareivja piederīgie lūdza pazīstamo Briseles radiestēzistu inženieri Martensu palīdzēt atrast nozudušo. Martenss pēc kareivja fotografijas konstatēja, ka tas kritis, un ka viņa līķis guļ Alberta kanālī, 150 metru no tilta. Viņš arī pateica, kādi kareivim ir ievainojumi. Tas viss vēlāk apstiprinājās, kad kareivja līķi noteiktajā vietā atrada. Autors neminarī citus radiestēzistus, kuriem vairākas reizes izdevies pēc fotografijas atrast pazudušas personas. Nelaikam, kad persona fotografēta, ne arī uzņēmuma tehnikai nav nekādas nozīmes. Ja jāizmanto grupas uzņēmums, tad pārējo personu attēlus nosedz ar melnu papīru. Pēc Dr. Begena domām, radiestēzisti var būt 85% no visiem cilvēkiem, un pastāvīgi vingrinoties, panākumi pieaug.

Beigās autors pastāsta par fotografijas pēdējiem sasniegumiem, kam nav tieša sakara ar radiestēziju. Izrādās, ka ar sevišķa ekrāna palīdzību speciālistiem izdevies nofotografēt acīm neredzamus cilvēka ķermeņa izstarojumus. Kādam vācu zinātniekam pat izdevies uzņemt šādus izstarojumus krāsu filmā. Vēl pasakaināks izklausās ziņojums par Romas universitātes doc. Dr. Kaļigari atklājumu. Šim zinātniekam, kas ir speciālists nervopatoloģijā, it kā izdevies nofotografēt domu ainas, kas rodas izmeklējamās personas smadzenēs, un ar sevišķu tehnisku paņēmienu palīdzību parādās uz tās ādas. Et.

Šis un tas par šo un to

20.000 STANDARTSAIŅI ar 260.000 sainīšiem dārzeņu sēklu, no kuŗām iespējams izaudzēt pārtiku 100.000 ģimenēm, nosūtījusi uz Eiropu ASV 41 dārzu klubu apvienība. Dāvanu sadalīs šādi: 10.000 saiņu Vācijas amerikāņu joslai, 8000 Francijai un 2000 Holandei. 5000 amerikāņu pašvaldībās turpināsies sēklu ziedojumu vākšana 200.000 dārzu klubu biedru vidū, līdz sēklu sūtījumi būs sasnieguši visus Eiropas trūkuma apgabalus, kur pašreiz sēklas nav dabūjamas.

1000 DOLARU NEDĒĻĀ Rumānijas ekskaralim Michailam un viņa līgavai princesei Annai piedāvāja Detroitas opera par piedalīšanos operas ansamblī. Karaliskais pāris piedāvājumu noraidījis.

MELNAIS TIRGUS GRĀMATĀM Vācijā vietām sasniedzis krietni augstu kursu. Tomasa Manna darbi patlaban maksā ap 200 marku sējumā, apmēram tikpat prasa par Tomasu Volfu, Džonu Steinbeku un pārējiem amerikāņu romāna korifejiem, kā arī par Hermana Heses un Franka Tīsa darbiem. Špenglera „Rietumu bojā eja" un Frīdella „Kultūras vēsture" maksā 500—600 marku, bet Margaretas Mičeles „Vējiem līdzi" — līdz 800 marku. Tikpat daudz maksāja biļete Grindgensa inscenēto Sartra „Mušu" pirmizrādei, kamēr Neuzela un Ten Hofa boksa cīņā Hamburgā dārgākā vieta maksāja „tikai" 600 marku.

HEIDELBERGAS DĀMU DRĒBNIEKI paziņojuši kompensācijas taksi par savu darbu: kostīma vai mēteļa pagatavošana — spainis briketu un iekura malka; kleita — 12 briketes un malka; svārki un blūze — 6 briketes un malka.

ŠVĀBIJĀ kāda iestāde noslēdza strāvas piegādi elektrisko spuldžu fabrikai, jo spuldžu ražošana neesot nepieciešama, tikai vēl vairojot elektrības patēriņu. Laikam tā paša iemesla dēļ iestādes neizdalīja fabrikas pieteiktos spuldžu krājumus, kaut noliktavās jau trūka telpu.

75 CENTU STUNDĀ par savu darbu mājsaimniecībā vīram pieprasīja kāda precēta sieva Vokešā, Viskonsīnas štatā. Vīrs savukārt pieprasīja laulības šķiršanu.

NAILONA ZEĶU produkcija jūtami pieaugusi, kopš samazinājusies smago lidmašīnu riepu ražošana, kur nailonu izlieto korda audumam. No 50 mārciņām nailona, kas vajadzīgs vienai lielai bumvoža riepai, var izgatavot 750 pāru dāmu zeķu.

PAR „JAUNO EMIGRĀCIJU" iesaukta parādība, ka arvien vairāk vācu inteliģences, zinātnieku un mākslinieku izceļo uz ārzemēm. Emigrē arī literātūra. Izcilāko vācu rakstnieku darbi parādās ārzemēs, Cīrichē un Stokholmā iznāk vācu klasiķu luksa izdevumi, kādi Vācijā nemaz nevar parādīties.

Krustvārdu mīkla

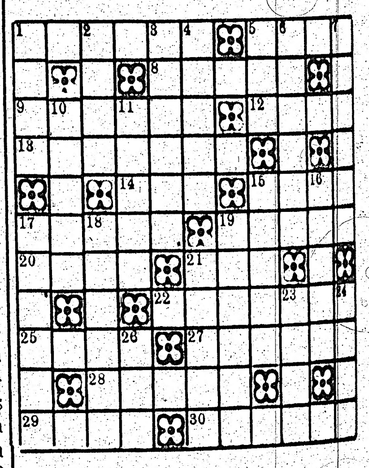

Līmeniski: 1. Trauks. 5. Cūska. 8. Grieķijas novads. 9. Jūras joma. 12. Pilsēta Latvijā. 13. Attīstības posms. 14. Gaitenis. 15. Šķēle. 17. Bojājums. 19. Laisks. 20. Iedomāts dievs. 21. Viņam. 22. Simboliski attēli. 25. Fakti. 27. Kādas tautas piederīgais. 28. Valsts Āzijā. 29. Upe Vācijā. 30. Pilsēta Ziemeļaustrumafrikā.

Stateniski: 1. Celtne. 2. Latviešu gleznotājs. 3. Ģeometrisks jēdziens. 4. Izturēšanās. 5. Upe Krievijā. 6. Sist. 7. Darba rīks. 10. Apstākļa vārds. 11. Dzēriens. 15. Kādreiz populārs latviešu sportists. 16. Valdnieku simboli. 17. Latviešu dzejnieks. 18. Pirksts. 19. Slāņi. 21. Tautas gara manta. 23. Sievietes vārds. 24. Neviltota. 26. Sievietes vārds.

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Pāvs. 4. Dzemde. 8. Ilma. 9. Ra (radijs). 10. Nēģi. 12. Naskas. 14. Slēpēt. 15. Soli. 16. Es. 18. Gausa. 21. Triks. 24. Pa. 26. Ēdes. 29. Vapeņi. 32. Modeli. 33. Ikss. 34. Ag (sudrabs). 35. Kūja. 36. Elmars. 37. Asis. — **Stateniski:** 1. Puns. 2. Vīģe. 3. Slīpas. 4. Dante. 5. Erss. 6. Mākoņi. 7. Eksils. 11. Eba. 13. Al (aluminijs). 17. Sk. 18. Gremde. 19. Uzēdām. 20. Ap. 22. Rūpija. 23. Kons. 25. Aviks. 27. Do. 28. Sega. 30. Ēkas. 31. Ists.

Sievietes vecums un skaistums

Ne vienmēr sievietes pievilcība zūd līdz ar viņas jaunību, un dažkārt gados vecākas sievietas vīriešu acīs pat iegūst lielāku pievilcību nekā meitenes. Savas attīstības fizisko un garīgo pilnību sieviete pa laikam sasniedz ap 35—40 gadiem. Kleopatrai bija pāri par 30 gadiem, kad viņa savaldzināja Antoniju; skaistajai Aspazijai bija 36 gadi, kad viņā iemīlējās Perikls un to apprecēja; Austrijas Anna ar 38 gadiem skaitījās pirmā skaistule Eiropā, kaut gan 16 g. vecumā bijusi ļoti neinteresanta; Napoleons, par kuru mēdz teikt, ka viņam bijusi laba gaume, iedegās kaislībā pret Žozefīni, kad tai bija 35 gadi; La Mana bija skaistule ar 45; Rekamjē ar 40 un Ninona de Lanklo ar 50 gadiem; bet Mariona de Larma pat 80 gadu vecumā.

Mariona de Larma, kas saglabāja savu skaistumu līdz sirmam vecumam, apgalvoja, ka par savu jaunavīgo izskatu varot pateikties vienīgi svaigam ūdenim. Seju viņa arvien mazgājusi aukstā ūdenī, kas veicinot asins cirkulāciju, uzlabojot nervu darbību un pasargājot no priekšlaicīgām sīkām grumbām, īpaši, ja noberžoties ar paasu dvieli. Tas esot labākais vingrinājums sejas muskuļiem. Viņa mazgājās ne vien rītos un vakaros, bet mazgāja seju arī dienā, tiklīdz uzkrājās putekļi vai seja pārklājās sviedriem, lai neaizsprostotu ādas poras un neradītu dažādus ādas netīrumus un izsitumus. Saulē seja nedrīkst būt slapja no ūdens vai sviedriem, jo ūdens pilieni lauž saules starus, darbojas kā vairojamais stikls un rada plankumus un nevienmērīgu iedegumu. Visus kosmētiskos līdzekļus un pat pūderi de Larma uzskatija par pilnīgi lieku, kas var radīt vienīgi ādas poru aizsērējumus. Rt.